

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ

**ΑμεΑ
ΧΡΗΣΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
ΑΡΧΗΓΟΙ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ**

**Επιμέλεια Κειμένου
Ελένη Γιαννακοπούλου**

**Συντακτική Ομάδα
Σοφία Καρούτζου, Νίκη Ζαφειροπούλου**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΥΚΑΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ

ΑμεΑ
ΧΡΗΣΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
ΑΡΧΗΓΟΙ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Επιμέλεια Κειμένου
Ελένη Γιαννακοπούλου

Συντακτική Ομάδα
Σοφία Καρούτζου, Νίκη Ζαφειροπούλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΥΚΑΣ

Νέα Προοπτική - Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (Μέτρο 2.1),
Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών - Υπουργείο Απασχόλησης
& Κοινωνικής Προστασίας - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
(ΕΣΠ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ"

Α' Έκδοση Copyright © **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΥΚΑΣ** Αθήνα 2008
Μεσογείων 215, 115 25 Αθήνα, Τηλ.: 210 6777590, Fax: 210 6756352
e-mail: kafkas@otenet.gr, website: www.kafkas-publications.com

ISBN: 978-960-6650-28-4

Απαγορεύεται απολύτως, άνευ γραπτής αδείας του εκδότη, η καθ' οιονδήποτε τρόπο (ηλεκτρονικό - μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, ανατύπωση, διασκευή, φωτοαποτύπωση και η εν γένει αναπαραγωγή μέρους ή όλου του παρόντος έργου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΗΝΥΜΑ ΔΗΜΑΡΧΟΥ	5
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	6
ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑΜΕΑ)	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
2. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	9
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	12
4. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΜΕΑ	12
4.1. Η ΚΑΡΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	12
4.2. ΔΕΛΤΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ	13
4.3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	13
4.4. ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΕΣ	14
4.5 ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ	15
4.6. ΚΑΡΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	15
4.7. ΔΕΛΤΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	16
4.8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
5. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	17
6. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΑ	17
6.1. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	17
6.1.1. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ	18
7. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	19
7.1. ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	19
7.2. ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	20
7.3. ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΥ	20
7.4. ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	20
7.5. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΑΕΔ ΜΕ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ)	21
8. ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΙΚΑ)	21
8.1. ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 50	21
8.2. ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	21
8.3. ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	23
8.3.1. ΠΛΗΡΗΣ	23
8.3.1. ΜΕΙΩΜΕΝΗ	23
8.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	23
9. ΑΜΕΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	24
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	26
ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ: ΧΡΗΣΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	30
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	31
2. Η ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ	32
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΤΙΓΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΣΗ	32
4. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	33
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	35
5.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΡΓΩΣ- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	35
5.2. ΕΜΙΛΙΑ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	35
6. ΜΟΡΦΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	36
6.1. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	37
6.2. ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	37
6.2.1. ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	37
6.3. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ	38
6.4. ΟΜΑΔΕΣ ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΥΓΓΕΝΩΝ	38
6.5. ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	38
6.6. ΟΜΑΔΕΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ	38
6.7. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ	39
7. ΤΟΜΕΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	40
7.1. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	40
7.1.1. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	40
7.2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (ΚΟΙΣΠΕ)	40
7.3. ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ)	41
7.4. ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ	41
7.5. ΠΕΨΑΕΕ	42
7.6. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ - ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ	42
8. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	44

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	51
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	52
2. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ	53
3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	54
3.1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	54
3.2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	54
4. ΑΔΕΙΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ & ΕΡΓΑΣΙΑΣ	55
4.1. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ & ΕΡΓΑΣΙΑΣ	56
4.1.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΚΛΗΣΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ	56
4.1.2. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	57
4.1.3. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	58
4.1.4. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ	59
4.1.5. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ / ΣΥΖΥΓΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ	62
4.1.6. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	63
4.1.7. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΑΟΡΙΣΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	63
4.1.8. ΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ «ΕΠΙ ΜΑΚΡΟΝ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΟΣ»	64
5. ΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ	67
6. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ	68
6.1 ΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ & ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	68
6.2 ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	69
6.3. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	69
7. ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	70
7.1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ-ΝΟΜΑΡΧΙΑ	70
7.2. ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΙΚΑ)	71
7.3. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	71
7.4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	72
7.5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	73
7.5.1. ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	73
7.5.2. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	73
7.5.3. ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΟΧΙΑΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ	74
8. ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ	75
8.1. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	75
8.1.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΝΟΙΚΙΟΥ	75
8.1.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	76
8.1.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	76
8.2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	78
ΕΝΟΤΗΤΑ ΙV: ΑΡΧΗΓΟΙ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	84
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	85
2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	86
2.1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΜΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ	86
2.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ	87
2.3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ	88
3. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	89
3.1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	89
3.1.1.ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	89
3.1.2. ΕΚΤΑΚΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΧΥΣΗ	89
3.1.3. ΕΠΙΔΟΜΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΑΛΙΣΤΩΝ	90
3.2. ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	91
3.2.1. ΑΝΑΡΡΩΤΗΡΙΟ ΠΕΝΤΕΛΗΣ & ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ» - ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ «ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ»	91
3.2.2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	91
3.2.3. ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	93
3.2.4. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	94
3.2.5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	94
4. ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ	95
5. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	96
5.1. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	96
5.2. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	99
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ	102
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	119

ΜΗΝΥΜΑ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, το άνοιγμα αγορών και συνόρων και η ανάπτυξη της τεχνολογίας, έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση του παγκόσμιου οικονομικού πλούτου. Ο πλούτος όμως αυτός δεν κατανέμεται ισόρροπα μεταξύ των πολιτών και των κρατών, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σήμερα εκατομμύρια πολίτες σε όλο τον κόσμο που απο-

κλείονται από την ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, τις κοινωνικές παροχές.

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των λεγόμενων «ευπαθών κοινωνικά ομάδων», προβάλλει ως άμεση προτεραιότητα σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η άρση των κοινωνικών ανισοτήτων απαιτεί πολύ-επίπεδη παρέμβαση και ανάπτυξη συνεργασιών κατά την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστεί η κοινωνική ισορροπία και η συνοχή.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι καθοριστικός σε αυτή την κατεύθυνση, γιατί ως θεσμός βρίσκεται περισσότερο από οποιονδήποτε κοντά στην κοινωνία. Ο Δήμος Αμαρουσίου, επιχειρώντας να συμβάλει στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες των λιγότερο ευνοημένων συμπολιτών μας, αλλά και να επικυρώσει την αποτελεσματικότητα που μπορούν να επιφέρουν οι συμπράξεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, με φορείς του δημοσίου & ιδιωτικού τομέα και με εθελοντικές οργανώσεις, συμμετείχε μέσω του Οργανισμού Πρόνοιας, στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ΣΥΥ, με συντονιστή φορέα το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

Προϊόν της συνεργασίας αυτής, πέραν των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στους ωφελημένους μέσα από το πρόγραμμα «ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ», είναι και ο Οδηγός που κρατάτε στα χέρια σας, ο οποίος θέλουμε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους επαγγελματίες και τους φορείς, μα πρωτίστως για τους ίδιους τους συμπολίτες μας, οι οποίοι μπορούν να πιάσουν την άκρη του νήματος και να οδηγηθούν σε ένα καλύτερο επίπεδο ζωής.

Φιλικά

Γιώργος Πατούλης

Δήμαρχος Αμαρουσίου

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ο Οργανισμός Πρόνοιας και Πολιτικής Προστασίας Δήμου Αμαρουσίου, παρουσιάζει την έκδοση του **Οδηγού Στήριξης Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων**. Ο Οδηγός συντάχθηκε και εκδόθηκε στο πλαίσιο του Ε.Π «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Βασικός στόχος του Σχεδίου Δράσης Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών με τίτλο «ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ», το οποίο υλοποιήθηκε από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τον Οργανισμό Πρόνοιας, ήταν η παροχή μιας πολυπλευρης παρέμβασης σε μετανάστες, πρόσφυγες, αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών, ψυχικά ασθενείς που ζουν στην κοινότητα και Άτομα με Αναπηρία, ώστε να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την ισότιμη πρόσβασή τους σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.

Όσον αφορά στον παρόντα Οδηγό, πρόκειται για μια προσπάθεια δημιουργίας ενός πρακτικού εγχειρίδιου που θα παρέχει έγκυρη ενημέρωση. Ο Οδηγός δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις παροχές σε επίπεδο τοπικής & νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Περιλαμβάνει πληροφορίες για την ισχύουσα νομοθεσία, την επιδοματική πολιτική των Υπουργείων, τις δυνατότητες πρόσβασης στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, καθώς και τις λοιπές προνομιακές διευκολύνσεις που παρέχονται με στόχο τη βελτίωση & αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των ατόμων αυτών.

Τη σύνταξη του Οδηγού, ανέλαβαν κοινωνικοί επιστήμονες του Δήμου Αμαρουσίου, που διαθέτουν τόσο την απαιτούμενη επιστημονική κατάρτιση όσο και πολυετή εμπειρία στη συμβουλευτική & ψυχολογική υποστήριξη ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, η κα. Νίκη Ζαφειροπούλου-Κοινωνική Λειτουργός, η Δρ. Σοφία Καρούτζου-Κλινική Ψυχολόγος, ενώ τη συνολική επιμέλεια των κειμένων είχε η κα. Ελένη Γιαννακοπούλου-Κοινωνική Λειτουργός.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, τον κο. **Μιχάλη Παπακωνσταντόπουλο**, πολιτικό επιστήμονα M.A. Communication & Technology, για την ευγενική συμβολή του και τη συγγραφή του θέματος **«ΑμεΑ και Τεχνολογία»**, την κα **Δήμητρα Καζάνα**, τελεειόφοιτη του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου, η οποία στο πλαίσιο της πρακτικής της άσκησης στον Οργανισμό Πρόνοιας, συνέβαλε σημαντικά στη διεξαγωγή συνεντεύξεων και στη συλλογή δεδομένων, καθώς και όλους τους φορείς που παρείχαν στη συντακτική ομάδα χρήσιμες πληροφορίες, απαραίτητες για την περαίωση του παρόντος οδηγού.

Αικατερίνη Ιωάννου
Ιατρός - Παθολόγος
Πρόεδρος Οργανισμού Πρόνοιας

άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη αλλήλ και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης του 1961, αποτελούν τους πιο ολοκληρωμένους μηχανισμούς του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, διευρύνοντας έτσι το πεδίο παρέμβασης μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των θεμελιωδών Ελευθεριών.

Στο πλαίσιο αυτό της περαιτέρω ανάπτυξης και εμπέδωσης της φιλοσοφίας του κοινωνικού κράτους και της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ εξήγγειλε το 1975 τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), που αποτελεί συνέπεια της εγγύησης των κρατών-μελών του ΟΗΕ να δραστηριοποιηθούν για να προάγουν το επίπεδο ζωής των ΑμεΑ. Στη Διακήρυξη αυτή ο όρος **“ανάπηρο άτομο”** σημαίνει κάθε άτομο μη ικανό να επιβιώσει από μόνο του, οδικά ή μερικά, τις αναγκαιότητες για μια κανονική ατομική και κοινωνική ζωή, εξαιτίας μειωμένων σωματικών ή πνευματικών δυνατοτήτων που έχει, εκ γενετής ή όχι.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη Διεθνή κατάταξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2001), Άτομα με Αναπηρία είναι τα άτομα που αντιμετωπίζουν κινητική αναπηρία (παρμπληγία, τετραπληγία, σκλήρυνση κατά πλάκας κτλ.), αισθητηριακή (κώφωση, τύφλωση) αλλήλ και διανοητική (άτομα με προβλήματα αντίληψης και ομιλίας κτλ).

Σύμφωνα με έρευνες, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα άτομα με αναπηρία ανέρχονται στο 10-15% του γενικού πληθυσμού, ποσοστό που φαίνεται να ισχύει και για την Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία από την Π.Ο.Υ. και τους επίσημους φορείς του κράτους, αφού επίσημη καταγραφή δεν έχει γίνει στη χώρα μας.

Η Αναπηρία δημιουργεί ένα σύνολο εμποδίων σε σημαντικές περιοχές της ζωής, όπως η αυτοεξυπηρέτηση, η απασχόληση, η εκπαίδευση η ψυχαγωγία και γενικό-τερα η κοινωνική συμμετοχή (Π.Ο.Υ. 2002).

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, επισημαίνει τον κοινωνικό αποκλεισμό σε αυτούς τους τομείς και συγκεκριμένα:

- **Στην εκπαίδευση**, καθώς είναι δύσκολο να συμμετάσχουν ισότιμα και ομαλά στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- **Στην προσβασιμότητα**, όπου, αν και υπάρχει σχετική νομοθεσία, στην πράξη το περιβάλλον που κινούμαστε και τα μέσα μαζικής μεταφοράς, δεν είναι πάντα προσβάσιμα.

- **Στον πολιτισμό και την ψυχαγωγία**, όπου απαιτούνται ειδικές συνθήκες για τη συμμετοχή των ΑμεΑ σε σχετικές δραστηριότητες.
- **Στην υγεία**, διότι εκ των πραγμάτων κινούνται σε νοσοκομεία και άλλους φορείς υγείας και αντιμετωπίζουν προβλήματα προσβασιμότητας, κοινωνικής προσαρμογής και ασφάλισης.
- **Στην πρόνοια και την κοινωνική φροντίδα**, καθώς είναι ορατές οι ελλείψεις στις κρατικές δομές πρόνοιας με αποτέλεσμα η οικογένεια να επωμίζεται τη φροντίδα τους ή τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης.
- **Στην εργασία**, καθώς σύμφωνα με μελέτες, το 84% των ατόμων με αναπηρία βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού.

2. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Το Σύνταγμα της Ελλάδας στο Άρθρο 4 ορίζει ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Συνεπώς κατοχυρώνεται η αρχή της ισότητας απέναντι στο νόμο.

Στο **άρθρο 21** παρ.6 ορίζεται ότι *«τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη, και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας»*. Το **Άρθρο 22** του Συντάγματος αναφέρει ότι *«η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού»*.

Το **Αστικό Δίκαιο**, όπως ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα (Π.Δ. 456/1984) όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2447/1996, προβλέπει διατάξεις για τις δικαιοπρακτικές ικανότητες, τις αδικοπραξίες, τη δικαστική συμπαράσταση και τις σχετικές διατάξεις του κληρονομικού Δικαίου, ρυθμίσεις σχετικές με ΑμεΑ.

Σχετικά με την **Απασχόληση** των Ατόμων με Αναπηρία, έχουν θεσπιστεί μια σειρά από νόμους που καθορίζουν ευνοϊκούς όρους και προϋποθέσεις για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε, το **N.2643/1998** «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών» (ΦΕΚ 220/Α/28-9-1998), και τον **N. 3304/2005** «εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» (ΦΕΚ 16/Α/27-1-2005).

Σχετικά με την **προσβασιμότητα** των Ατόμων με Αναπηρία, ο Νόμος **2831/2000** που αφορά «τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1577/1985 του γενικού Οικοδομικού Κανονισμού και άλλων Πολεοδομικών Διατάξεων» (ΦΕΚ 140/Α/13-6-2000), στο άρθρο 28 αναφέρει ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες, ως εξής: επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με ειδικές ανάγκες στους χώρους αυτών, στους οποίους στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου του ευρύτερου Δημόσιου τομέα, Κοινωνοφελείς Οργανισμοί, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, γραφείων και εμπορίου, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων των κτιρίων αυτών. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και στα κτίρια με χρήση κατοικίας στα οποία είναι υποχρεωτικός ο ανεγκυκλιωτός.

Στον τομέα της **εκπαίδευσης**, ο Ν.3699/2008- ΦΕΚ 199/ Α΄ 2.10.2008 περί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ατόμων με Αναπηρία ή με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, αναφέρει ότι:

- Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής, κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας-λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.
- Οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Οι μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα ανεπτυγμένα σε βαθμό που υπερβαίνει κατά πολύ τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα.

Η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται δωρεάν από το Κράτος σε δημόσια σχολεία. Συγκεκριμένα: Στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στις συνήθεις σχολικές τάξεις και στα ειδικά οργανωμένα τμήματα ένταξης. Όταν υπάρχουν προβλήματα ιδιαίτερως σοβαρά, η εκπαίδευση γίνεται σε αυτοτελή Σχολεία Ειδικής Αγωγής, σε Σχολεία ή Τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων Σχολείων, σε Νοσοκομεία, σε Κέντρα Αποκατάστασης, σε Ιδρύματα Αγωγής Ανηλίκων ή Ιδρύματα Χρονίως Πασχόντων Ατόμων και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η εκπαίδευση μπορεί να παραχθεί κατ' οίκον.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/οικ. 6154/στ-Ζ/ 1800/Φ.911/2008 – ΦΕΚ 1705/Β'/ 25.8.2008 Υπουργική Απόφαση, που αφορά **μέτρα περιορισμού κυκλοφορίας οχημάτων στο κέντρο της Αθήνας**, αναφέρεται ότι εξαιρούνται από τον περιορισμό της κίνησης των οχημάτων στο κέντρο της Αθήνας (δακτύλιος) οι παρακάτω:

- Αναπηρικά αυτοκίνητα αναπήρων πολέμου, τα οποία φέρουν ειδικές κρατικές πινακίδες κυκλοφορίας, εφ' όσον οδηγούνται από τους ίδιους τους ανάπηρους ή τους μεταφέρουν.
- Επιβατηγά αυτοκίνητα, τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα ή αυτόματα για τη μεταφορά πολιτικών αναπήρων εφ' όσον οδηγούνται από τους ίδιους τους ανάπηρους ή τους μεταφέρουν.
- Αυτοκίνητα που μεταφέρουν ασθενείς που χρειάζονται συχνή θεραπεία (π.χ. νεφροπαθείς, καρκινοπαθείς, άτομα με πολιομυελίτιδα ή άτομα με αναπηρίες), εφ' όσον μεταφέρουν τα ανωτέρω άτομα, με την προϋπόθεση ότι οι ασθενείς θα έχουν εφοδιαστεί με σχετική βεβαίωση από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις ή τμήματα Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας.

Τέλος, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Οικ. 44867/1637 (ΦΕΚ Β 1667-18.8.2008) Υπουργική Απόφαση, ορίζονται **μέτρα για τους τελικούς χρήστες που είναι Άτομα με Αναπηρία προκειμένου να εξασφαλιστεί η πρόσβαση και η οικονομική προσιτότητα** των διαθέσιμων στο κοινό δημοσίων τηλεφωνικών δικτύων & χρήσης διαδικτύου.

Εν κατακλείδι, τα Άτομα με Αναπηρία έχουν τα ίδια ακριβώς δικαιώματα με τους άλλους πολίτες στις συναλλαγές τους, έχοντας το δικαίωμα κάθε νόμιμης χρήσης, αναφοράς, πρόσβασης και προσφυγής σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και αρχές του Κράτους.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Κάθε άνθρωπος που αντιμετωπίζει πρόβλημα με την υγεία του, ανεξάρτητα από το ασφαλιστικό του ταμείο, έχει δικαίωμα να διεκδικήσει πιστοποίηση για το ποσοστό της αναπηρίας του, που μπορεί να το αξιοποιήσει για φορολογικούς λόγους, στα συγκοινωνιακά μέσα μετακίνησης αλλά και για την διεκδίκηση επιδομάτων.

Τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίζει ο ενδιαφερόμενος είναι τα εξής:

1. Πρόσφατη ιατρική γνωμάτευση, πρότυπη και σε φωτοτυπία, από Δημόσιο Νοσοκομείο του οικείου Νομού, υπογεγραμμένη από διευθυντή ή επιμελητή Α΄ με αριθμό πρωτοκόλλου και το γνήσιο της υπογραφής του, θεωρημένο από το Νοσοκομείο.
2. Εάν η γνωμάτευση είναι από το ΙΚΑ να έχει την υπογραφή του θεράποντος ιατρού και του ελεγκτή.
3. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας.
4. Φωτοτυπία λογαριασμού ΔΕΗ ή ΟΤΕ ή ΕΥΔΑΠ ή εκκαθαριστικό της εφορίας στο όνομα του ενδιαφερόμενου.

Στη συνέχεια θα οριστεί ημερομηνία και ο ενδιαφερόμενος θα κληθεί να περάσει από την Α/ βάθμια Υγειονομική Επιτροπή, όπου θα εξεταστεί και θα οριστεί το ποσοστό της αναπηρίας. Ο ενδιαφερόμενος, σε περίπτωση αντίρρησης, μπορεί να αιτηθεί την εξέτασή του από την Β/ βάθμια Υγειονομική Επιτροπή.

4. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

4.1 Η ΚΑΡΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Στο πλαίσιο των παροχών του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τα Άτομα με Αναπηρία, περιλαμβάνεται και η κάρτα αναπηρίας που σκοπό έχει την πιστοποίηση της αναπηρίας με ενιαίο τρόπο και διαδικασίες.

Η **κάρτα αναπηρίας** διακρίνεται σε **προσωρινή** και **ισόβια** και χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. Γ4γ/Φ80/οικ.314 (ΦΕΚ 63, τ. Β΄ / 2-2-99).

Για τη χορήγησή της, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Επιτροπή Πιστοποίησης Αναπηρίας προκειμένου να εξεταστεί, επισυνάπτοντας παράλληλα τα σχετικά δικαιολογητικά (αποφάσεις Υγειονομικών Επιτροπών, ιστορικό, εξετάσεις κ.ά.) και κατόπιν καλείται να εξεταστεί από πιστοποιημένους αξιολογητές του Ινστιτούτου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης

(ICF). Όλη η διαδικασία μπορεί να γίνει και μέσω των κατά τόπους Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

Η κάρτα αναπηρίας αποτελεί «κλειδί» για όλες τις συναλλαγές του εξυπηρετούμενου, καταργώντας τη γραφειοκρατία, διασφαλίζοντας τον σεβασμό της προσωπικότητας του ανάπηρου ατόμου σε όλες τις φάσεις αξιολόγησης και διεκδίκησης παροχών και επιδομάτων.

Να σημειώσουμε, ότι το σχέδιο για την κάρτα αναπηρίας βρίσκεται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4.2. ΔΕΛΤΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Στα Άτομα με Αναπηρίες, Ελληνικής Υπηκοότητας, υπηκόους των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., υπηκόους των Κρατών που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 4017/59 (ΦΕΚ 246/59 τ. Α΄) που κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα και έχουν **ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%**, παρέχεται το δικαίωμα της μετακίνησης με **μειωμένο εισιτήριο κατά 50%** στις διαδρομές εσωτερικού των υπεραστικών λεωφορείων των ΚΤΕΛ και στις διαδρομές εσωτερικού δικτύου ΟΣΕ.

Δωρεάν μετακίνηση παρέχεται, εφόσον το ετήσιο συνολικό δηλωθέν ατομικό τους εισόδημα, δεν είναι μεγαλύτερο των 17.000€ ή το ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα δεν είναι μεγαλύτερο των 23.000€, ποσό που προσαυξάνεται με 4.400€ για κάθε επιπλέον άτομο πέραν του δικαιούχου, εφόσον ζουν μαζί και βαρύνει τον φορολογούμενο που παρουσιάζει 67% αναπηρία και πάνω.

Οι οδικά τυφλοί και οι συνοδοί τους (Ν. 958/ ΦΕΚ 191/ τ. Α΄/ 1979) εξαιρούνται των οικονομικών κριτηρίων σύμφωνα με την αρ. 445/98 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ και λαμβάνουν κουπόνι μετακίνησης ανεξάρτητα από το εισόδημά τους.

Τα δελτία μετακίνησης ισχύουν για ένα έτος και οι δικαιούχοι μπορούν να τα προμηθευτούν από τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των οικείων Νομαρχιών και από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

4.3 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο **27 του Π.Δ. 60/2006** μπορούν να εξεταστούν μόνο προφορικά για την εισαγωγή τους σε σχολές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης οι μαθητές που:

- Είναι τυφλοί ή έχουν ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 80%

- Έχουν κινητική αναπηρία τουλάχιστον 67% μόνιμη ή προσωρινή που συνδέεται με τα κάτω άκρα.
- Έχουν σπαστικότητα των άνω άκρων.
- Πάσχουν από κάταγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή.
- Έχουν ειδικές διαταραχές λόγου (δυσlexία).

Για γραπτή εξέταση απαιτείται πιστοποίηση από την οικεία Υγειονομική Επιτροπή. Σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. Φ.151/17104/Β6/17-2-2006 (ΦΕΚ 259-Β/2006) Υπουργικής Απόφασης τα άτομα με αναπηρία και αυτά που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας και είναι απόφοιτοι Λυκείου ή ΤΕΕ εγγράφονται στη σχολή ή στο τμήμα της επιλογής τους σε ποσοστό 3% επί του συνολικού αριθμού εισακτέων καθ' υπέρβαση, εκτός από τις σχολές ή τα τμήματα εκείνα για τα οποία, με αιτιολογημένη απόφαση της ίδιας της σχολής ή του τμήματος που έχει εγκριθεί από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος, η συγκεκριμένη πάθηση, λόγω της φύσης της επιστήμης, καθιστά δυσχερή γι' αυτούς την παρακολούθηση.

Επίσης κάθε χρόνο το **ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ** παραχωρεί θέσεις φοίτησης σε άτομα με αναπηρία, σε διάφορες θεματικές ενότητες. Για πληροφορίες σχετικά με τις ετήσιες προθεσμίες και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, μπορείτε να ανατρέξετε στην ιστοσελίδα του Ε.Α.Π.

4.4. ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΕΣ

Προβλέπονται φοροαπαλλαγές για τα παρακάτω εισοδήματα:

- Το εξωϊδρυματικό επίδομα καθώς και το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται η σύνταξη που καταβάλλεται σε τυφλούς και γενικά σε πρόσωπα που ευρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλων προσώπων (απόλυτος αναπηρία), τα οποία καταβάλλονται στους δικαιούχους από το Δημόσιο ή άλλους ασφαλιστικούς φορείς.
- Οι μισθοί και οι συντάξεις που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλοί και σε πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, που υπαίρβαινουν σε ποσοστό το 80%
- Έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου δαπάνης ποσού 2.400€ χωρίς δικαιολογητικά.
- Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης (για εισόδημα έως 6.000€).
- Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από συντήρηση και κυκλοφορία Ι.Χ. αυτοκινήτου και που υπολογίζεται με βάση τους φορολογήσιμους ήππους, μειώνεται κατά 40% όταν πρόκειται για αυτοκίνητα ειδικά διαμορφωμένα για αναπή-

ρους (δεν ισχύει για Ι.Χ. που έχει απαλλοτριωθεί από τα τέλη κυκλοφορίας).

- Απαλλοτρίωση από το φόρο κατά την αγορά πρώτης κατοικίας, για άγαμο το ποσό είναι 75.000€, για έγγαμο διαζευγμένο ή χήρο ή άγαμο γονέα που έχουν την επιμέλεια των τέκνων τους μέχρι 115.000€.
- Το άτομο με αναπηρία με ποσοστό 67% τουλάχιστον, όταν αποκτά περιουσία από κληρονομιά, δωρεά ή γονική παροχή, οφείλει φόρο μειωμένο κατά 60% μέχρι ποσού 138.000€ αξία της περιουσίας αυτής.

4.5. ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση στράτευσης και εφόσον υπηρετούν, απολύονται οι στρατεύσιμοι και οι οπλίτες που κρίνονται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές ή συμβούλια των Ενόπλων δυνάμεων, ακατάλληλοι για στράτευση για λόγους υγείας.

Η διαδικασία είναι η εξής:

Ο ιατρός του Φρουραρχείου εξετάζει τον ενδιαφερόμενο που παρουσιάζεται ενώπιον του ή εφόσον αδυνατεί να προσέλθει στο Φρουραρχείο για εξέταση, μεταβαίνει στον τόπο διαμονής του για επιτόπια εξέταση και συντάσσει αιτιολογημένη γνωμάτευση.

Το ίδιο συμβαίνει με τον ιατρό του Τοπικού Συμβουλίου και της Ειδικής Στρατολογικής Επιτροπής όταν ο ασθενής αδυνατεί να μεταβεί για εξέταση. Η εξέταση γίνεται κατά την ημερομηνία κατάταξης και πέντε ημέρες πριν από αυτήν. Για όποιον πάσχει από ανίατη σωματική βλάβη ή πάθηση και είναι καταφανώς ακατάλληλος για στράτευση (Ι/5) η εξέταση μπορεί να γίνει και μετά την παραπάνω προθεσμία. Το αρμόδιο υγειονομικό όργανο ή συμβούλιο εκδίδει γνωμάτευση για την πάθηση, την οποία καταθέτει ο ενδιαφερόμενος στο Στρατολογικό Γραφείο. Η απαλλοτρίωση από τη στράτευση είναι ανεπιδίρσις διάρκειας.

4.6. Η ΚΑΡΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το Υπουργείο Πολιτισμού σχεδίασε και θέτει σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Πολιτισμός για όλους – Κάρτα Πολιτισμού» με σκοπό να διευκολύνει την πρόσβαση των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων στο πολιτιστικό γίγνεσθαι της χώρας. Στις παροχές των κατόχων της κάρτας είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης σε κινηματογραφικές αίθουσες, στο θέατρο και σε συναυλίες κυρίως κρατικών φορέων. Επίσης επιτυγχάνεται έκπτωση στην αγορά βιβλίων σε συνεργασία με την ομοσπονδία και τους συλλόγους εκδοτών και βιβλιοπωλών.

Οι δικαιούχοι της «Κάρτας Πολιτισμού» μπορούν να καταθέτουν τα δικαιολογητικά

στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) σε όλη τη χώρα ή απευθείας στον Οργανισμό Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού Α.Ε.¹

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι:

1. Βεβαίωση αναπηρίας (ιατρική γνωμάτευση με το ποσοστό της αναπηρίας ή κάρτα του Υπουργείου Υγείας).
2. Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας.
3. Φωτογραφία πρόσφατη του αιτούντα.

4.7. ΔΕΛΤΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΟΤ)

Το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης μέσω του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ), οργανώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα «Τουρισμός για όλους», που αφορά 8/ημερα πακέτα διακοπών.

Τα Άτομα με Αναπηρία 67% και άνω δικαιούνται δελτίο για τους εαυτούς τους και τα προστατευόμενα μέλη τους, **ανεξαρτήτως εισοδήματος**, κάθε χρόνο. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να ανήκουν σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες επαγγελματιών: υπάλληλοι και συνταξιούχοι Δημοσίου και ΝΠΔΔ, μισθωτοί και συνταξιούχοι του ιδιωτικού τομέα καθώς και μισθωτοί και συνταξιούχοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου και ΝΠΔΔ (εφόσον δεν τους παρακρατούνται εισφορές υπέρ της Εργατικής Εστίας), ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι Ταμείων που ασφαλίζουν ελεύθερους επαγγελματίες (ΤΕΒΕ, ΤΣΑ κτλ), άτομα που αυτοασφαλίζονται στο ΙΚΑ, απασχολούμενοι σε προγράμματα stage του ΟΑΕΔ.

Τα δικαιολογητικά που προσκομίζουν είναι:

1. Φωτοαντίγραφο Απόφασης Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής που προκύπτει το ποσοστό της αναπηρίας τους
2. Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας
3. Φωτοαντίγραφο βιβλιαρίου ασθενείας

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες από τα κατά τόπους ΚΕΠ και στο τηλέφωνο 1564.

4.8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΟΕΕ)

Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας μέσω του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, οργανώνει πακέτα οκταήμερων διακοπών με μικρή οικονομική επιβάρυνση για τους δικαιούχους.

Τα Άτομα με Αναπηρία δικαιούνται δελτία Κοινωνικού Τουρισμού και για το συ-

¹ Αχιλλέως 9, Άνω Πόλη, 546 34 Θεσσαλονίκη

νοδό τους, εφόσον υπάρχει αναγκαιότητα συνοδείας και αποδεικνύεται από σχετικά παραστατικά.

Τα δικαιολογητικά που προσκομίζουν οι ανασφάλιστοι δικαιούχοι είναι:

- 1.** Γνωμάτευση που να αποδεικνύεται το ποσοστό αναπηρίας και την ακριβή νόσο
- 2.** Αστυνομική ταυτότητα
- 3.** Εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας

Οι **ασφαλισμένοι στον Οργανισμό** εκτός από τα παραπάνω δικαιολογητικά, θα προσκομίζουν επιπλέον και το βιβλιάριο ασθενείας τους, ατομικό και οικογενειακό θεωρημένο.

5. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Γονέων & Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (ΠΟΣΓΚΑμεΑ), οργανώνουν προγράμματα κατασκήνωσης και δικαιούχοι είναι παιδιά και ενήλικες με αναπηρία ηλικίας 10-45, μέλη συλλόγων ΠΟΣΓΚΑμεΑ ή άλλων φορέων ΑμεΑ².

Η συμμετοχή είναι δωρεάν και πρέπει να κατατεθούν τα εξής δικαιολογητικά:

- 1.** Ειδική αίτηση κατασκήνωτῆ ΑμεΑ
- 2.** Βεβαίωση θεράποντος ιατροῦ ὅτι το άτομο είναι ικανό να συμμετάσχει στο πρόγραμμα
- 3.** Υπεύθυνη δήλωση γονέων και κηδεμόνων

6. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

6.1. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Τα **βασικά επιδόματα** που μπορούν να διεκδικήσουν οι δικαιούχοι από τη Νομαρχία στην οποία ανήκουν είναι τα παρακάτω:

- Διατροφικό επίδομα νεφροπαθών
- Διατροφικό επίδομα μεταμοσχευμένων νεφροπαθών
- Επίδομα ενίσχυσης κωφών ατόμων
- Επίδομα παραπηληγίας –τετραπηληγίας ασφαλισμένων του Δημοσίου / ΝΠΔΔ / ΟΤΑ
- Επίδομα ατόμων προσβληθέντων από τη νόσο του Χάνσεν

² Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λάβουν πληροφορίες από την ηλεκτρονική διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας και την ΠΟΣΓΚΑμεΑ.

- Επίδομα βαριάς νοητικής καθυστέρησης (Δείκτης Νοημοσύνης κάτω από 30)
- Επίδομα τυφλότητας
- Επίδομα βαριάς αναπηρίας (για όσους δεν μπορούν να ενταχθούν στα άλλα προγράμματα και έχουν ποσοστό αναπηρίας 67%)
- Επίδομα καυσίμων (για όσους είναι κινητικά ανάπηροι και διαθέτουν αναπηρικό αυτοκίνητο)
- Επίδομα Μεσογειακής Αναιμίας – Αιμολυτικής Αναιμίας – Αιμορροφιλίας - AIDS
- Επίδομα παραπηληγίας – τετραπηληγίας ανασφαλιστών
- Επίδομα εγκεφαλικής παράλυσης
- Έκτακτη οικονομική ενίσχυση (ισχύει για όλους τους πολίτες που αντιμετωπίζουν έκτακτες σοβαρές ανάγκες)
- Χορήγηση στεγαστικής συνδρομής (ισχύει για όλους τους πολίτες που αντιμετωπίζουν ανάλογες δυσκολίες)

6.1.1 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ

Για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος από τα προαναφερθέντα, απαιτείται από τον δικαιούχο, η κατάθεση ορισμένων δικαιολογητικών.

Παρακάτω αναφέρονται τα δικαιολογητικά που ισχύουν στη συντριπτική πλειοψηφία των επιδομάτων:

1. Αίτηση που καταθέτει ο ενδιαφερόμενος στην Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχίας.
2. Τη Γνωμάτευση της Α/ βαθμίας Υγειονομικής Επιτροπής για το ποσοστό της αναπηρίας του (η διαδικασία αναφέρεται πιο πάνω).
3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (μπορεί να αναζητηθεί αυτεπάγγελτα).
4. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας.
5. Εκκαθαριστικό Σημείωμα ή υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη από την εφορία σε περίπτωση μη υποβολής φορολογικής δήλωσης.
6. Αποδεικτικό μονίμου κατοικίας (ΔΕΗ - ΟΤΕ - ΕΥΔΑΠ).
7. Φωτοτυπία θεωρημένου βιβλιαρίου ασθενείας.
8. Βεβαίωση από ασφαλιστικούς φορείς (ΙΚΑ - ΤΕΒΕ - ΟΓΑ - ΤΑΕ - ΝΑΤ) ότι δεν είναι ασφαλισμένος και στην περίπτωση που είναι, εάν πληροί τις προϋποθέσεις για λήψη σύνταξης αναπηρίας ή γήρατος και για ποιο λόγο.
9. Υπεύθυνη δήλωση ότι θα ενημερωθεί αμέσως η Υπηρεσία για οποιαδήποτε μεταβολή (εισαγωγή σε Νοσοκομείο ή Ίδρυμα, αλλαγή διεύθυνσης κατοικίας, εύρεση εργασίας, επιδότηση από άλλο ταμείο, συνταξιοδότηση από οποιονδήποτε φορέα λόγω γήρατος – χρειάς – θάνατος γονέα κ.ά.

Ανάλογα με το είδος του επιδόματος όμως, μπορεί να ζητηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, κατά περίπτωση, επιπλέον δικαιολογητικά.

7. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Άτομα με Αναπηρία είναι η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Το Υπουργείο Απασχόλησης, με κύριο εκφραστή τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), διαθέτει καταρτισμένους συμβούλους απασχόλησης με σκοπό την ενημέρωση των εγγεγραμμένων στο μητρώο ανέργων, για τις νέες θέσεις εργασίας τόσο στο Δημόσιο όσο και στον Ιδιωτικό τομέα.

7.1. Πρόσληψη στο Δημόσιο Ατόμων με Αναπηρία

Το άρθρο 3 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220 Α΄) όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρ.11 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220 Α΄) αναφέρει τα παρακάτω:

Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας, υποχρεούνται να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν στο 1/5 των κενών θέσεων κλητήρων, νυκτοφυλάκων, καθαριστών – καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών, και τραπεζοκόμων, προστατευόμενους των κατηγοριών ΑμεΑ, Έμμεση ΑμεΑ, Θύματα Πολέμου, Αναπήρους Πολέμου, Αναπήρους Πολεμικής ή Ειρηνικής περιόδου και τέκνα αναπήρων Αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης του Ν. 1285/ 1982 (ΦΕΚ 115/Α΄) και πολυτέκνους, εφόσον κατοικούν στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου όπου διορίζονται ή προσλαμβάνονται και είναι ικανοί να εκτελέσουν την εργασία που τους ανατίθεται.

Βασικά δικαιολογητικά που ισχύουν για τις προστατευόμενες κατηγορίες προσώπων (Ν. 2643/ 1998)

1. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας.
2. Τίτλος σπουδών και λοιπά τυπικά προσόντα.
3. Αναγνωρισμένο πτυχίο ξένης γλώσσας.
4. Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
5. Ληξιαρχική πράξη θανάτου του γονέα ή των γονέων του προστατευόμενου εφόσον είναι έως 25 ετών και άγαμος.
6. Επικυρωμένο εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας.
7. Κάρτα ανεργίας σε ισχύ του ιδίου ή του συζύγου.
8. Πιστοποιητικό στρατολογίας ή απολυτήριο στρατού.
9. Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης εάν λαμβάνει ο προστατευόμενος από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα κατά περίπτωση ή υπεύθυνη δήλωση, με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής, ότι δεν λαμβάνει σύνταξη.

- 10.** Για τα ΑμεΑ, απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του ΙΚΑ όπου βεβαιώνεται η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας του προσώπου από το οποίο ο προστατευόμενος αντλεί δεύτερη ή τρίτη κατηγορία προστασίας.

Σε αυτό το σημείο να σημειώσουμε, ότι βάσει του Ν. 2190/1994, καθορίζονται ο τρόπος εξέτασης, η ενδεχόμενη συγκρότηση ειδικής επιτροπής και ο τρόπος εξέτασης για τα πρόσωπα αυτά, των οποίων οι φυσικές δεξιότητες εμποδίζουν τη συμμετοχή τους σε γραπτό διαγωνισμό.

Τέλος, προβλέπονται διευκολύνσεις στα Άτομα με Αναπηρία, στην προσβασιμότητα του χώρου, στο ωράριο εργασίας τους, στις ειδικές άδειες (επιπλέον ημέρες) για λόγους υγείας και στις αναρρωτικές άδειες (πέραν του ενός μηνός).

7.2. Πρόσληψη ΑμεΑ σε φορείς του Ιδιωτικού Δικαίου

Οι επιχειρήσεις που απασχολούν προσωπικό άνω των 50 ατόμων υποχρεούνται (κατόπιν σχετικής Υπουργικής Απόφασης και προκήρυξης) να προσλαμβάνουν προστατευόμενα πρόσωπα του άρθρ. 1 του Ν. 2643/ 1998 σε ποσοστό 8% επί του συνόλου του προσωπικού, το οποίο κατανέμεται ως εξής: 2% για άτομα με αναπηρία 3%, οι πολύτεκνοι 3%, οι τρίτεκνοι 3%, οι έμμεσα ΑμεΑ 1%, από την κατηγορία της Εθνικής Αντίστασης 1% και οι ανάπηροι πολέμου 1%.

7.3. Άδεια λειτουργίας περιπτέρου

Βάσει σχετικών διατάξεων (ΦΕΚ Α΄ 245) οι ανάπηροι- συμπεριλαμβανομένων αυτών της ειρηνικής περιόδου και του αμάχου πληθυσμού- και τα θύματα πολέμου, δικαιούνται άδεια για εκμετάλλευση περιπτέρου, η οποία μεταβιβάζεται. Προτείνεται το δικαίωμα αυτό να επεκταθεί και σε άλλες κατηγορίες ατόμων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (πολύτεκνοι, αγωνιστές κ.ά.)³.

7.4. Επιδοτούμενα προγράμματα του ΟΑΕΔ

Ο ΟΑΕΔ εφαρμόζει ετησίως προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, οι όροι & οι συμβάσεις των οποίων διαφοροποιούνται. Για έγκυρη πληροφόρηση οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στη σχετική ιστοσελίδα.

Προκειμένου για τα Άτομα με Αναπηρία, που έχουν προσληφθεί μέσω ΟΑΕΔ, επι-

³ Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στον Πανελλήνιο Σύλλογο Αδειούχων Περιπτέρων, Σανταρόζα 3 Αθήνα και στο τηλέφωνο: 210 3213646.

χορηγείται η εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας, ώστε να προσαρμόζονται και να διευκολύνονται στην εργασία τους. Επιδοτείται ποσό έως το 90% της δαπάνης των σχετικών εργασιών (ράμπα, τουαλέτα κ.α.) μέχρι το ποσό των 2.500€ για κάθε προσαρμογή. Όλες τις πληροφορίες μπορούν οι δικαιούχοι να λάβουν από το γραφείο εργασίας ειδικών κοινωνικών ομάδων του ΟΑΕΔ & από τους κατά τόπους ΟΑΕΔ.

7.5. Συνεργασία ΟΑΕΔ με Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)

Τα ΚΕΚ συχνά υλοποιούν προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και συγκεκριμένα σε Άτομα με Αναπηρία. Ο ΟΑΕΔ αποστέλλει ενημερωτικούς καταλόγους με τα Άτομα με Αναπηρία που είναι εγγεγραμμένα για να ξεκινήσει μια διαδικασία επιλογής, ώστε η κατάρτισή τους να συνάδει με τις δεξιότητες τους.

8. ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (Ι.Κ.Α.)

8.1. Χορήγηση γνωματεύσεων για ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω Ι.Κ.Α.

Το ΙΚΑ βάσει του Ν. 2643/1998 άρθρα 1,4,7 (ΦΕΚ 220/Α΄) χορηγεί γνωματεύσεις για ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω από τις Α΄/Θμίες Υγειονομικές Επιτροπές Αναπηρίας ΙΚΑ σε άτομα με αναπηρία που ενδιαφέρονται να διοριστούν σε θέσεις εργασίας φορέων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Επίσης καλύπτονται και άτομα που έχουν τέκνα ή αδελφούς ή σύζυγο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, το οποίο επίσης γνωματεύεται από τις παραπάνω επιτροπές. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι 21 έως 45 ετών ενώ για τα μέλη της οικογένειας δεν υπάρχει όριο ηλικίας⁴.

8.2. ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Προϋποθέσεις

- Οι ασφαλισμένοι θα πρέπει να κριθούν από τις Υγειονομικές Επιτροπές του Ιδρύματος ανάπηροι, με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω.
- Οι ασφαλισμένοι δεν πρέπει να λαμβάνουν σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας από το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ ή από άλλον ασφαλιστικό Οργανισμό κύριας ασφάλισης (πλην ΟΓΑ).

⁴ Για πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στη Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας Ι.Κ.Α. , Αγίου Κωνσταντίνου 16, τηλ: 210 5236611- 210 5248079 και στην ιστοσελίδα του ΙΚΑ.

- Να έχουν πραγματοποιήσει ασφάλιση στο ΙΚΑ για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα (ημέρες εργασίας), που είναι διαφορετικά για αναπηρία από κοινή νόσο, από εργατικό ατύχημα, από ατύχημα εκτός εργασίας ή από επαγγελματική νόσο.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας

1. Έντυπη αίτηση του ασφαλισμένου (χορηγείται από το ΙΚΑ)
2. Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας.
3. Φωτοαντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος της Εφορίας.
4. Όλα τα ασφαλιστικά βιβλιάρια του ΙΚΑ.
5. Δηλώσεις του εργοδότη σχετικά με την απασχόληση του ασφαλισμένου (σχετικά έντυπα χορηγούνται από το ΙΚΑ).
6. Αντίγραφο ή απόσπασμα δηλητηριαστικής πράξης γάμου ή πιστοποιητικό γάμου από Μητρόπολη, εφόσον η σύζυγος δεν εργάζεται ή δεν συνταξιοδοτείται.
7. Απόσπασμα ή δηλητηριαστική πράξη γέννησης ή φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας για τα παιδιά που είναι μέχρι 18 ετών. Για τα παιδιά που είναι μέχρι 24 ετών απαιτείται επιπλέον πιστοποιητικό σπουδών, εφόσον σπουδάζουν σε ανώτερο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα (στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό).
8. Εάν ο/η σύζυγος συνταξιοδοτείται από το ΙΚΑ και παίρνει προσαύξηση για παιδιά, απαιτείται η προσκόμιση της απόφασης συνταξιοδότησης ή πρόσφατο ενημερωτικό σημείωμα πληρωμής συντάξεων.
9. Εάν κατά την τελευταία 10ετία ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί λόγω ανεργίας από τον ΟΑΕΔ, απαιτείται η προσκόμιση σχετικής απόφασης από τον ΟΑΕΔ.
10. Εάν ο ασφαλισμένος συνταξιοδοτείται από άλλο ταμείο, απαιτείται η προσκόμιση της απόφασης συνταξιοδότησης ή αποκόμματος επιταγής σύνταξης.
11. Εάν ο ασφαλισμένος έχει απασχοληθεί ως οδηγός ή ως εκπαιδευτής οδηγών αυτοκινήτων, απαιτείται η κατάθεση του επαγγελματικού διπλώματος οδήγησης.
12. Εάν ο ασφαλισμένος επιθυμεί να αναγνωρίσει το χρόνο στρατιωτικής θητείας, απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού τύπου Α. Στην περίπτωση που ο χρόνος στρατιωτικής θητείας έχει ήδη αναγνωρισθεί, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής απόφασης αναγνώρισης.
13. Εάν η αίτηση συνταξιοδότησης υποβληθεί από εκπρόσωπο του ασφαλισμένου, απαιτείται η προσκόμιση επικυρωμένης φωτοτυπίας εξουσιοδότησης ή πληρεξουσίου.

8.3. Δεύτερη σύνταξη αναπηρίας

8.3.1 Πλήρης

- Οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ που ήδη λαμβάνουν σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας από το Δημόσιο ή άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, δικαιούνται δεύτερη πλήρη σύνταξη λόγω αναπηρίας, εφόσον έχουν συμπληρώσει 3.000 ημέρες εργασίας τουλάχιστον, από τις οποίες 600 την τελευταία 5ετία πριν από την ημερομηνία επέλευσης της αναπηρίας.
- Θα πρέπει να κριθούν από τις Υγειονομικές Επιτροπές του ΙΚΑ ανάπηροι με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας.

8.3.2. Μειωμένη

- Οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ θα πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον 4.500 Η.Ε. οποτεδήποτε ή 1.500 Η.Ε, από τις οποίες τουλάχιστον 600 την τελευταία 5ετία πριν από την ημερομηνία επέλευσης της αναπηρίας. Το χορηγούμενο ποσό θα είναι μειωμένο κατά 50% της πλήρους σύνταξης.

8.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑμΕΑ

Το ΙΚΑ προβλέπει μια σειρά βοηθημάτων για τους ασφαλισμένους του, τα πιο βασικά είναι τα παρακάτω:

- Επίδομα ασθενείας
- Επίδομα ατυχήματος
- Επίδομα απόλυτης αναπηρίας
- Δαπάνη για έκτακτη νοσοκομειακή περίθαλψη
- Δαπάνη για πράξεις θεραπείας (φυσιοθεραπείες)
- Επίδομα Παραπηληγίας – Τετραπηληγίας
- Εφάπαξ βοήθημα για έξοδα κηδείας του ασφαλισμένου
- Δαπάνη για αποκλειστική νοσοκόμα
- Βοήθημα τοκετού –επίδομα μητρότητας (κυοφορίας- λοχείας)
- Δαπάνη για λουτροθεραπεία
- Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.)

Δικαιολογητικά για τη χορήγηση επιδόματος

Για την χορήγηση κάποιου επιδόματος από τα προαναφερθέντα, απαιτείται από τον δικαιούχο, η κατάθεση ορισμένων δικαιολογητικών.

Παρακάτω αναφέρονται τα δικαιολογητικά που ισχύουν στη συντριπτική πλειοψηφία των επιδομάτων. Ανάλογα με το είδος του επιδόματος όμως, μπορεί να ζητη-

θούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, κατά περίπτωση, επιπλέον δικαιολογητικά.

1. Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το ΙΚΑ)
2. Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας.
3. Αντίγραφο Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής για το ποσοστό της αναπηρίας.
4. Ασφαλιστικό βιβλιάριο, εάν ο αιτών είναι ασφαλισμένος και απόφαση συνταξιοδότησης εάν είναι συνταξιούχος.
5. Ιατρική βεβαίωση από δημόσιο Νοσοκομείο ή ιατρό του ΙΚΑ, η οποία θα αναφέρει την πάθηση του δικαιούχου ή του συνταξιούχου.
6. Γνωμάτευση ανικανότητας από τον θεράποντα ιατρό (για το επίδομα ασθενείας).
7. Απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης θανάτου και διπλότυπη απόδειξη παροχής υπηρεσιών του εργοστάσιου κηδείων (προκειμένου για έξοδα κηδείας).
8. Εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας (προκειμένου για το ΕΚΑΣ).
9. Παραπεμπτικό θεραπευτή ιατρού ειδικότητας και απόδειξη φυσιοθεραπευτή (προκειμένου για πράξεις θεραπείας).
10. Εξιτήριο από το Νοσοκομείο και απόδειξη της αποκλειστικής αδελφής θεωρημένη από την προϊσταμένη του Νοσοκομείου ή της κλινικής (προκειμένου για δαπάνες αποκλειστικής νοσοκόμας).

9. ΑΜΕΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Η ραγδαία εξέλιξη των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), έχουν σαν επακόλουθο την ευρεία τους διάχυση και ενσωμάτωση σε όλες σχεδόν τις διαστάσεις της καθημερινής ζωής, χτίζοντας μία παγκόσμια Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει σαν στόχο αυτή η νέα κοινωνία να είναι μια κοινωνία με ποιότητα ζωής για όλους. Στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000, οι Ευρωπαίοι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έθεσαν στόχο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη οικονομία στον κόσμο η οποία να βασίζεται στην γνώση, έως το 2010.

Τον Νοέμβριο του 1999 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία της ηλεκτρονικής Ευρώπης (eEurope). Σκοπός του προγράμματος eEurope είναι να καταστούν προστά σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες τα οφέλη από την Κοινωνία των Πληροφορίας. Στο πλαίσιο αυτό και αναφορικά με το θέμα της υγείας των Ατόμων με Αναπηρία, η υγειονομική περίθαλψη τίθεται σε απευθείας σύνδεση με την πρωτοβουλία της ηλεκτρονικής υγείας. Με τον όρο «**ηλεκτρονική υγεία**» εννοείται η

ανάγκη χρήσης της ηλεκτρονικής κάρτας υγείας, η οποία αντικαθιστά τα έντυπα σε χαρτί, τα δίκτυα πληροφοριών υγείας μεταξύ νοσοκομείων, εργαστηρίων και κατοικιών κατά περίπτωση με ευρυζωνική συνδετικότητα, καθώς επίσης δίκτυα πληροφοριών και δικτυακές υπηρεσίες υγείας, όπως πληροφορίες για υγιεινή διαβίωση και πρόληψη ασθενειών, ηλεκτρονικοί ιατρικοί φάκελοι, τηλεπίσκεψη, τηλεξέταση και τηλεδιάγνωση: «Η eHealth αναφέρεται στη χρήση μοντέρνων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ) ώστε να ικανοποιήσει τις ανάγκες των πολιτών, ασθενών, επαγγελματιών υγείας καθώς και των δημιουργών πολιτικής στο χώρο της υγείας» (European Commission and the Greek Presidency, 2003).

Οι πρόσφατες δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Ηλεκτρονική Ένταξη» (eInclusion) και «Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα» (eAccessibility) για όλους τους πολίτες, χωρίς αποκλεισμούς (European Commission, 2005a-2005b) αφορά άμεσα την ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία και στην εργασία. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται δραστηριότητες σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας στις τεχνολογικές εφαρμογές και τον Παγκόσμιο Ιστό, ώστε αυτά να είναι προσβάσιμα για τα ΆμεΑ (κατασκευή ειδικού λογισμικού και χρήση ειδικού εξοπλισμού πρόσβασης στο Διαδίκτυο για χρήστες με κινητικές δυσκολίες, τύφλωση, κλπ.). Οι τεχνολογίες Διαδικτύου που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι η ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων (emails), οι ομάδες συζητήσεων (newsgroups) και οι χώροι συζητήσεων (chatrooms). Τα ΆμεΑ μπορούν να εργάζονται από τον χώρο του σπιτιού τους ή να επικοινωνούν με γιατρούς και να ζητούν συμβουλές ή βοήθεια από ιατρικές ιστοσελίδες χωρίς την ανάγκη μετακίνησης και της ταλαιπωρίας που αυτή συνεπάγεται.

Βέβαια οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να ενσωματώνουν τα ΆμεΑ στο σύνολο και όχι να τα απομακρύνουν από αυτό με την ευκολία της μη μετακίνησης την οποία παρέχουν. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην ηλεκτρονική επικοινωνία ασθενή-γιατρού λείπει η προσωπική επαφή και έτσι, κατά τη τηλεσυμβούλευση να λαμβάνεται υπόψη αυτή η έλλειψη προσωπικής επαφής.

Η Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς αποτέλεσε θεματολογία της Λισσαβώνας, της πρωτοβουλίας i 2010 αλλά και της υπουργικής δήλωσης της Ρίγας. Παρόλες τις δυσκολίες που συναντώνται στην ηλεκτρονική ένταξη των Άμεα, η προσπάθεια είναι συνεχής, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αυξηθεί το επίπεδο πολιτικής δέσμευσης με τη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων νομοθετικής στήριξης (European Commission, 2007). Με την ολοκλήρωση του Οδηγού στο κεφάλαιο **χρήσιμοι δικτυακοί τόποι**, παραθέτονται επιτυχημένα παραδείγματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΆμεΑ.

παράρτημα I

Α. ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Γονέων & Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (ΠΟΣΓΚΑμεΑ)

Διεύθυνση: Ελευθερίου Βενιζέλου 236, Ηλιούπολη

Τηλέφωνο: 210 5236501, 210 5230423, Fax: 210 5203951

e-mail: posgamea@otenet.gr

Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων

Διεύθυνση: Μυλλιέρου 1 Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5224974, Fax: 210 5224974

Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών

Διεύθυνση: Βερανζέρου 31, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 522833, 210 5228365, Fax: 210 5222112

e-mail: pab@otenet.gr

Ομοσπονδία Κωφών Ελλιάδος

Διεύθυνση: Μυλλιέρου 1, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5233950, Fax: 210 5233968

e-mail: hfd@otenet.gr

Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλήθγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη

Διεύθυνση: Μυλλιέρου 1, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5201474, Fax: 210 5201474

Πανελλήνιος Σύλλογος Χανσενικών

Διεύθυνση: Δωδεκανήσου 1, Αγ. Βαρβάρα

Τηλέφωνο: 210 5613472, Fax: 210 5447553

Σύλλογος Προστασίας Ελλήνων Αιμορροφιλικών

Διεύθυνση: Στουρνάρη 51, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5232667, Fax: 210 5232667

Β. ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων (Ε.Ι.Α.Α.)

Διεύθυνση: Λ. Χασιάς 9η στάση, Ίλιον

Τηλέφωνο: 210 2315955-210 2314101, Fax: 210 2314114

Κέντρο Εκπαίδευσης & Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.)

Διεύθυνση: Ελευθερίου Βενιζέλου 210, Καλλιθέα

Τηλέφωνο: 210 9595846 – 210 9578260, Fax: 210 9595868

Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδών (Θ.Χ.Π.Α.Α.)

Διεύθυνση: Λ. Σχιστού 1, Σκαρμαγκάς Αττικής

Τηλέφωνο: 210 5573604-210 5573605, Fax: 210 5573497

Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (Ε.Ι.Κ.)

Διεύθυνση: Ζαχάρωφ 1, Αμπελόκηποι

Τηλέφωνο: 210 6427982- 210 6440159, Fax: 210 6440803

Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Δυτικής Αθήνας (Θ.Χ.Π.Δ.Α.)

Διεύθυνση: Στρ.Σιμ. Θεολόγου 11, Χαϊδάρι

Τηλέφωνο: 210 5572927-210 5575553 , Fax: 210 5572924

Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Ανατολικής Αττικής (Θ.Χ.Π.Α.Α.)

Διεύθυνση: Λ. Βουλιαγμένης – Ελ. Βενιζέλου, Ελληνικό

Τηλέφωνο: 210 8942822- 210 9644312, Fax: 210 9642399

«ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ» Ίδρυμα για το παιδί

Διεύθυνση: Ν. Μάρκη Α 17

Τηλέφωνο: 2294096013-2294091206, Fax: 2294091407

«ΔΑΜΑΡΙΣ» Κέντρο Αποκατάστασης Δυσπροσάρμοστων Ατόμων

Διεύθυνση: Λυκαβηττού 10, Άνοιξη

Τηλέφωνο: 210 8141736-210 6217649, Fax: 210 8141736

Εταιρία Προστασίας Σπαστικών «ΠΟΡΤΑ ΑΝΟΙΧΤΗ»

Διεύθυνση: Μαρίνου Γερουλάνου 117, Αργυρούπολη

Τηλέφωνο: 210 9622290, Fax: 210 9644330

Κέντρο Προστασίας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες

Διεύθυνση: Β. Μελά 1, Χολαργός

Τηλέφωνο: 210 6511432, Fax: 210 6518719

«Η ΧΑΡΑ» Κέντρο Ειδικών Ατόμων

Διεύθυνση: Λ. Μαραθώνος 90, Παλλήνη

Τηλέφωνο: 210 6666702, Fax: 210 6030619

«ΕΓΝΥΑ» Στέγη Ειδικής Θεραπευτικής Αγωγής της Ένωσης Γονέων Νοητικά Υστερούντων Ατόμων

Διεύθυνση: Θ. Σοφούλη, Κυτέζα- Λαγονήσι

Τηλέφωνο: 210 6208650, 22910 72160, 22910 70280, Fax: 22910 70522

«ΧΑΤΖΗΠΑΤΕΡΙΟ» Κέντρο Αποκατάστασης Σπαστικών Παιδιών του Ιδρύματος Κοινωνικής Εργασίας

Διεύθυνση: Πλούτωνος & Ηροδότου 1, Μεταμόρφωση Αττικής

Τηλέφωνο: 210 2826913, Fax: 210 2812762

«ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ» Εργαστήριο Ειδικής Αγωγής

Διεύθυνση: Μεσολογγίου 5, Ν. Πεντέλη Αττικής

Τηλέφωνο: 210 8044812- 210 6138150 , Fax: 210 8031196

Ίδρυμα Πρόνοιας και Εκπαίδευσης Κωφών & Βαρήκων Ελλήδος

Διεύθυνση: Μαβίλη 8, Δροσιά Αττικής

Τηλέφωνο: 210 8211825, Fax: 210 8131139

Πανελλήνια Ένωση Γονέων & Κηδεμόνων Ατόμων Παιδιών Νοητικά Υστερούντων

Διεύθυνση: Λ. Πεντέλης 92, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6859328, Fax: 210 6846843

«ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ» Ίδρυμα Απροσάρμοστων Παιδιών

Διεύθυνση: Πεντέλης 58, Μαρούσι

Τηλέφωνο: 210 8020301-210 8023572, Fax: 210 8050433

ΕΛΕΠΑΑΠ

Διεύθυνση: Κόνωνος 16, Παγκράτι

Τηλέφωνο: 210 7233860- 210 7215303, Fax: 210 7228380

«ΘΕΟΤΟΚΟΣ» Ίδρυμα Προστασίας Απροσάρμοστων Παιδιών

Διεύθυνση: Κοιμήσεως Θεοτόκου 2, Ίλιον

Τηλέφωνο: 210 2311007- 210 2314345 – 210 2311070

«ΕΣΕΕΠΑ» Εστία Ειδικής Επαγγελματικής Αγωγής

Διεύθυνση: Σ. Νικολακοπούλου 13, Ν. Ψυχικό

Τηλέφωνο: 210 6713149, Fax: 210 6748084

ΦΑΡΟΣ ΤΥΦΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διεύθυνση: Αθηνάς 17, Καλλιθέα

Τηλέφωνο: 210 9415222, Fax: 210 9415271

«ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ Κέντρο Προσαρμογής Σπαστικών Παιδιών του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων Νοσητικών Υστερούντων Παιδιών

Διεύθυνση: Αργυρουπόλεως 40, Αργυρούπολη

Τηλέφωνο: 210 9910753

«ΕΙΡΗΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ» Σύλλογος Φίλων των Τυφλών ή Λασκαρίδειος Στέγη

Διεύθυνση: Βασιλέως Αλεξάνδρου 14, Μαρούσι

Τηλέφωνο: 2108020776- 210 8027240, Fax: 210 6127334

Α΄ Μονάδα Ειδικής Θεραπευτικής Αγωγής του Συλλόγου Γονέων – Κηδεμόνων και φίλων των Αυτιστικών Παιδιών «ΣΟΣ»

Διεύθυνση: Λ. Μαραθώνος 227, Ν. Μάρκη Αττικής

Τηλέφωνο: 229428310, Fax: 210 9358783

«ΑΡΓΩ» Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑΜΕΑ του Σωματείου Γονέων Ναυτικών

Διεύθυνση: Κ. Μαυρομιάλη 23 & Σαλαμίνας, Πειραιάς.

Τηλέφωνο: 210 4208879- 210 4819462

«ΕΡΜΗΣ» Κέντρο Προεπαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ

Διεύθυνση: 28ης Οκτωβρίου 20, Ελληνικό

Τηλέφωνο: 210 9631086- 210 9623535

Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.)

Διεύθυνση: Αθηνάς 2, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3216550, Fax: 210 3216549

Γ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- www.pst.gr (Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών)
- www.fte.org.gr (Φάρος Τυφλών Ελλάδος)
- www.paspa.gr (Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπηληγικών)
- www.iatronet.gr (Παροχή ιατρικών συμβουλών, πληροφοριών)
- www.edf-feph.org (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ατόμων με Αναπηρία: Παρακολούθηση πρωτοβουλιών και αντιμετώπιση διακρίσεων κατά των ΑμεΑ).
- <http://www.europeforall.com> (Πληροφορίες για ταξίδια, αναψυχή, τουρισμό ΑμεΑ).
- http://www.gsrt.gr/default.asp?V_ITEM_ID=2678 (HYGEIAnet: Το πρώτο ολοκληρωμένο περιφερειακό δίκτυο τηλεματικών εφαρμογών στην υγεία).
- www.disabled.gr (Ενημερωτικό portal για θέματα Αμεα. Νομοθεσία, πληροφόρηση δράσεων, φόρουμ συζητήσεων για θέματα Αμεα).

χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τον **Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας** (Π.Ο.Υ., 2002), η *ψυχική υγεία δεν είναι απλά η απουσία της ψυχικής διαταραχής*. Είναι η κατάσταση της υγείας, κατά την οποία ένα άτομο αναγνωρίζει τις δυνατότητές του, μπορεί να αντιμετωπίζει το καθημερινό άγχος, να είναι παραγωγικός, να ανήκει και να συνεισφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Με αυτό τον ορισμό ο Π.Ο.Υ. επισημαίνει ότι η ψυχική διαταραχή δεν κάνει διακρίσεις, δεν είναι κάτι 'ξένο' και 'απόμακρο' και μπορεί να αφορά τον καθένα από εμάς, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία ή άλλους παράγοντες, όπως κοινωνικούς και οικονομικούς. Η κακή ψυχική υγεία συγκαταλέγεται στους 3 λόγους απουσίας από την εργασία και αποτελεί αιτία για πρόωρη συνταξιοδότηση ή αναπηρική σύνταξη. Επίσης, δημιουργεί δαπάνες που επιβαρύνουν σημαντικά την κοινωνία, το οικονομικό, ασφαλιστικό και εκπαιδευτικό σύστημα.

Η ψυχική υγεία όπως και δυσκολίες στον τομέα της ψυχικής υγείας είναι το αποτέλεσμα πολυπλοκών αλληλεπιδράσεων και αντιπροσωπεύει ένα ευρύ φάσμα συμπτωμάτων. Συγκεκριμένα, είναι γνωστό ότι **βιολογικοί** παράγοντες (π.χ. κληρονομικότητα), **κοινωνικοί** παράγοντες (π.χ. φτώχεια, αποκλεισμός), **περιβαντολογικοί** παράγοντες (π.χ. οικογένεια) και **ψυχολογικοί** παράγοντες (π.χ. προσωπικές και διαπροσωπικές δυσκολίες) συντελούν στο βαθμό λειτουργικότητας ενός ατόμου. Είναι άληθεστε γνωστό, ότι αρνητικές επιδράσεις και στρεσογόνα ερεθίσματα **μπορούν** και επηρεάζουν την σχέση με τον εαυτό μας, την σχέση με τους γύρω μας και την επαφή μας με τον κόσμο στην καθημερινή μας ζωή. Είναι λοιπόν σημαντικό, να διευκρινίσουμε ότι με τον όρο ψυχική διαταραχή αναφερόμαστε σε ένα ευρύ φάσμα συμπτωμάτων με διαφορετική βαρύτητα και τρόπο αντιμετώπισης.

Υπάρχουν πολλών ειδών διαταραχές:

- η κατάθλιψη
- η διπολική διαταραχή (γνωστή παλαιότερα ως 'μανιοκατάθλιψη')
- οι αγχώδεις διαταραχές, δηλαδή κρίσεις πανικού και φοβίες, ψυχαναγκαστική διαταραχή
- η σχιζοφρένεια
- οι διαταραχές πρόσληψης τροφής (ψυχογενής ανορεξία, βουλιμία και υπερφαγία)
- η χρήση ουσιών και αλκοόλ
- οι οργανικές διαταραχές, όπως η νόσος του Alzheimer's και άλλες συναφείς
- οι αναπτυξιακές / μαθησιακές διαταραχές
- οι ψυχοσωματικές διαταραχές
- οι σεξουαλικές διαταραχές
- οι διαταραχές προσωπικότητας

2. Η ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. (2002), 20% του γενικού πληθυσμού στην Ευρώπη αντιμετωπίζει δυσκολίες στον τομέα της ψυχικής υγείας και προβλέπει ότι **1 στους 4** ανθρώπους θα παρουσιάσει ανάλογα προβλήματα σε κάποια στιγμή της ζωής του. Στο **60%** των περιπτώσεων, οι δυσκολίες αρχίζουν στην εφηβεία, αλλά πολύ συχνά δεν δίνεται η απαραίτητη σημασία με αποτέλεσμα να γίνονται χρόνιες και τα άτομα που υποφέρουν να βρίσκονται στο περιθώριο και να νιώθουν αποξενωμένα. Δεν είναι τυχαίο ότι αναγνωρίζοντας το πρόβλημα ο Π.Ο.Υ παρουσίασε στοιχεία που σοκάρουν. Σύμφωνα με αυτά, σε παγκόσμιο επίπεδο:

- **450** εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν ψυχοκοινωνική διαταραχή
- **877.000** άτομα ετησίως πεθαίνουν από αυτοκτονία στον κόσμο
- **154** εκατομμύρια υποφέρουν από κατάθλιψη
- **25** εκατομμύρια έχουν διάγνωση σχιζοφρένειας
- **95** εκατομμύρια κάνουν χρήση αλκοόλ
- **1 στις 5** γυναίκες & **1 στους 8** άνδρες έχουν κατάθλιψη
- Εκτιμάται ότι έως το **2020** η κατάθλιψη θα είναι η **2η αιτία θανάτου παγκοσμίως**
- **10%-20%** του συνόλου των παιδιών έχουν ένα ή περισσότερα ψυχικά & συμπεριφορικά προβλήματα

Συγκριτικά, σε **ευρωπαϊκό επίπεδο**⁵ έχουν καταγραφεί τα εξής:

- Άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα ζουν στην οικογένεια τους σε ποσοστό από 21% έως 84% (η Ελλάδα βρίσκεται στα πιο υψηλά ποσοστά)
- Οι φροντιστές τους (π.χ. οικογένεια, συγγενείς, κλη) είναι άτομα ηλικίας 51-70 ετών και το 70% είναι μητέρες
- Ο χρόνος που αφιερώνεται στην φροντίδα χρηστών σε εβδομαδιαία βάση είναι από 55 έως 61 ώρες

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΤΙΓΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ένα συχνό φαινόμενο στην ευρύτερη κοινωνία είναι ότι η έννοια της ψυχικής διαταραχής **παρερμηνεύεται** με αποτέλεσμα να **ταυτίζεται** με την "τρέλα", την "επικινδυνότητα" και το "άγνωστο". Αυτό συνοδεύεται από το στίγμα, τις προκαταλήψεις, και τα αρνητικά στερεότυπα απέναντι σε χρήστες ψυχικής υγείας με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε κοινωνική περιθωριοποίηση και να δυσκολεύονται να

⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο "Σχετικά με τη βελτίωση της Ψυχικής Υγείας του πληθυσμού-προς μία στρατηγική σχετικά με την ψυχική υγεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση" (2006/2058)

ζητήσουν βοήθεια. Παρότι γίνονται συνεχώς στην Ελλάδα σημαντικές προσπάθειες για την καταπολέμηση του στίγματος (π.χ. Πρόγραμμα “Ψυχαργώς”), δυστυχώς εξακολουθεί να υπάρχει, σε μεγάλο βαθμό, έλλειψη ενημέρωσης και άγνοια στην κοινή γνώμη σχετικά με θέματα ψυχικής υγείας, κάτι το οποίο τρώμαζει και οδηγεί σε περαιτέρω κοινωνική απομόνωση των ατόμων και των οικογενειών που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας.

Αυτές οι εμπειρίες δημιουργούν ένα αίσθημα ντροπής, μοναξιάς και κατωτερότητας στους χρήστες ψυχικής υγείας συγκριτικά με το τί θεωρείται ‘φυσιολογικό’ και τις προσδοκίες της εκάστοτε κοινωνίας (Boyle, 2002). Με βάση αυτή τη λογική, τα άτομα/οικογένειες που βιώνουν μια ψυχική διαταραχή, **ταυτόχρονα** βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό σε επίπεδο σχέσεων, εργασίας, και γενικότερα συνθήκες διαβίωσης, και άρα είναι **“πολλήσληπλά ευπαθή”**. Βιώνουν **όχι μόνο** την τραυματική εμπειρία των συμπτωμάτων μιας ψυχικής διαταραχής, αλλά και την καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων τους. Δημιουργείται έτσι ένας **φάυλος κύκλος διακρίσεων** (Λασσιθιωτάκη, 2005⁶) ο οποίος επιδεινώνει τα ίδια τα συμπτώματα.

4. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. (2002), για ένα μεγάλο ποσοστό χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας έχουν καταπατηθεί τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και είναι αποδέκτες άνισης μεταχείρισης. Στην Ελλάδα, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στην Αυτοτελή Υπηρεσία Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών, **Γραφείο για την Προστασία των Δικαιωμάτων με Ψυχικές Διαταραχές** (παραγρ.1 άρθρο 2 του Ν.2716/1999).

Επιπλέον, θσμικό ρόλο στην προστασία των δικαιωμάτων των χρηστών υπηρεσιών έχουν Ανεξάρτητες Αρχές, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη⁷ και η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, που έχουν συσταθεί και λειτουργούν με βάση τους Ν. 2477/1997 και Ν. 2472/1997 αντίστοιχα. Τα βασικότερα δικαιώματα των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας είναι⁸:

⁶ www.selftherapy.gr

⁷ Ιδρύθηκε με το Νόμο 2477/97 και ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1η Οκτωβρίου 1998. Ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν τα δικαιώματα φυσικών ή νομικών προσώπων.

⁸ Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ‘Υγεία-Πρόνοια 2000-2006’. Δικαιώματα Ψυχικώς Πασχόντων. Μονάδα υποστήριξης & παρακολούθησης “Ψυχαργώς-Β’ Φάση”. Ε.Π.Ι.Ψ.Υ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Ιατρική Σχολή, ΕΚΚΕ, ΟΜΑΣ ΑΕ. Δεκέμβριος 2004

- 1. Το δικαίωμα στην αξιοπρεπή περίθαλψη (εκούσια και ακούσια).** Το δικαίωμα κάθε χρήστη υπηρεσιών ψυχικής υγείας να απευθυνθεί στους κατάλληλους φορείς για βοήθεια και να λάβει υπηρεσίες με βάση τα επιστημονικά και ιατρικά δεδομένα και υπό ανθρώπινες συνθήκες. Η περίθαλψη διαχωρίζεται σε **εκούσια** (συνειδητή απόφαση του ατόμου να ζητήσει βοήθεια) και σε **ακούσια** (δηλ. χωρίς τη συναίνεση του ατόμου). Ακόμη και σε περίπτωση ακούσιας νοσηλείας, αυτό οφείλει να πραγματοποιείται σε συνθήκες κατάλληλης διαμονής, φροντίδας και περίθαλψης από επαγγελματίες ψυχικής υγείας οι οποίοι είναι απαραίτητα εκπαιδευμένοι.
- 2. Το δικαίωμα στην ισότητα.** Το δικαίωμα αυτό αναφέρεται στα ίσα δικαιώματα στην υγεία, στην κοινωνική επανένταξη και στην ίση αντιμετώπιση από επαγγελματίες και μη, ανεξάρτητα του φύλου, ηλικίας, φυλής, κ.λπ.
- 3. Το δικαίωμα στην ενημέρωση.** Ο χρήστης υπηρεσιών ψυχικής υγείας και η οικογένειά του, έχουν το δικαίωμα για την ενημέρωση της υγείας του, των γνωματεύσεων, της λήψης φαρμάκων, και πιθανών επιλογών του για τον τρόπο αντιμετώπισης μιας ψυχικής διαταραχής.
- 4. Το δικαίωμα στην προστασία προσωπικών δεδομένων.** Αναφέρεται στην διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων και ανάλογων πληροφοριών σχετικά με την υγεία του κάθε ατόμου με βάση το ιατρικό απόρρητο. Σε περίπτωση που είναι απαραίτητη η άρση του ιατρικού απόρρητου (π.χ. κίνδυνος για τη ζωή του ατόμου ή τη ζωή των άλλων), ο φορέας οφείλει να ενημερώσει το ίδιο το άτομο προτού προβεί σε ανάλογες κινήσεις.
- 5. Το δικαίωμα στην αποκατάσταση.** Αναφέρεται στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση, με βάση τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ατόμων με δυσκολίες ψυχικής υγείας. Ενδυνάμωση, βελτίωση των ικανοτήτων τους, ευκαιρίες στον εργασιακό τομέα, στήριξη και παροχές είναι λέξεις κλειδιά. Στην Ελλάδα, μια σημαντική προσπάθεια αποκατάστασης αποτελούν οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) (για περισσότερες πληροφορίες βλ. Κεφάλαιο Τομέας Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, σελ. 41).
- 6. Το δικαίωμα στη ζωή στην κοινότητα.** Τονίζει το δικαίωμα κάθε ατόμου να ζει στο σπίτι του και στην κοινότητα ή σε άλλες στεγαστικές δομές, όπως ξενώνες όταν δεν έχει δική του κατοικία. Αυτό συνεπάγεται τον αποϊδρυματισμό, δηλαδή την κατάργηση των ιδρυμάτων ως οι κύριοι φορείς αρμόδιοι για την φροντίδα ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας.
- 7. Το δικαίωμα στη διεκδίκηση αξιώσεων.** Δίνει έμφαση στο δικαίωμα χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των οικογενειών τους να συμμετέχουν σε πρακτικές τέτοιες ώστε να διασφαρίζεται η άσκηση των δικαιωμάτων τους.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

5.1. Πρόγραμμα «Ψυχαργώς»-Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης⁹

Το Υπουργείο Υγείας, κατάρτισε το 1999 ένα δεκαετές πρόγραμμα το “Ψυχαργώς”, με στόχο τη διασφάλιση της συνέχειας της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης μετά την χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην αποσυλοποίηση ατόμων με ψυχικές διαταραχές, στην καλύτερη παροχή υπηρεσιών, στην κοινωνική επανένταξη και σε κοινοτικά προγράμματα για τη βελτίωση της ζωής τους. Το Πρόγραμμα “Ψυχαργώς” υλοποιείται σε *δύο φάσεις* σύμφωνα με τις οποίες συβλή και εξακολουθεί να συμβάλλει στη δημιουργία:

- **Ξενώνων** (εναλλακτική λύση διαμονής για όσους δεν έχουν οικογενειακό περιβάλλον ή όταν το περιβάλλον δεν κρίνεται κατάλληλο)
- **Οικοτροφείων** (μονάδες αποκατάστασης υψηλού βαθμού προστασίας)
- **Προστατευόμενων Διαμερισμάτων** (χώροι στέγασεις για άτομα με αυξημένες ικανότητες αυτοεξυπηρέτησης)
- **Κέντρων Ψυχικής Υγείας** (ψυχοκοινωνική φροντίδα, αξιολόγηση, διάγνωση, & θεραπεία)
- **Κέντρων Ημέρας** (κοινωνική ένταξη, προγράμματα, δραστηριότητες & απασχόληση)
- **Κέντρων Ψυχικής Υγιεινής** (αυτόνομα κέντρα του Υπουργείου Υγείας)
- **Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων** (υπηρεσίες για παιδιά, εφήβους & τις οικογένειές τους)
- **Μονάδων Επαγγελματικής Επανένταξης**
- **Κινητών Μονάδων** (παρέχουν υπηρεσίες σε τομείς όπου οι συνθήκες δεν είναι επαρκείς και η πρόσβαση δύσκολη, όπως σε νησιά, π.χ. Χίος)
- **Κατάρτιση και Απασχόληση** χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- **Πρόσληψη και Εκπαίδευση** ατόμων, στελεχών των νέων δομών

5.2. EMILIA (Empowerment of Mental Health Service Users/ Ενδυνάμωση των Χρηστών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας)¹⁰

Το πρόγραμμα EMILIA είναι ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν 12

⁹Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε: τηλ. 210-6170060 έως 062, fax: 210-6564021, e-mail: info@msu.gr ή Σωρανού Εφesiού 2, Παπάγου

¹⁰EMILIA Project: www.emiliaproject.net

Ευρωπαϊκές χώρες, μέσα σε αυτές και η Ελλάδα. Η χώρα μας εκπροσωπείται από την Ε.Π.Α.Ψ.Υ. και το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 54 μήνες και έχει ως κύριο στόχο να συνεισφέρει στον αγώνα κατά του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και επανένταξης χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Κύρια χαρακτηριστικά του προγράμματος είναι ότι:

- Απευθύνεται σε χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας, οικογένειες/συγγενείς & επαγγελματίες
- Προτεραιότητα δίνεται στην αξιολόγηση υπαρχόντων υπηρεσιών και εκτίμηση των αναγκών
- Έμφαση σε ημερήσιες δραστηριότητες σημαντικές για τον χρήστη
- Κινητοποίηση σε εθελοντικό επίπεδο στα πλαίσια του Κέντρου Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
- Ενημέρωση & πληροφόρηση σχετικά με θέματα που αφορούν άμεσα τους χρήστες
- Μερική ή πλήρης απασχόληση και προσφορά εργασίας
- Δια βίου Μάθηση / Επαγγελματικά Προγράμματα
- Συνεργασία με τα Κοι.ΣΠΕ του 5ου Ψυχιατρικού Τομέα
- Ενεργή συμμετοχή των χρηστών στις αποφάσεις, σχεδιασμό & έρευνα σε θέματα που αφορούν τους ίδιους και την ψυχική υγεία

6. ΜΟΡΦΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Οι διάφορες μορφές παρεμβάσεων αποσκοπούν στο να είναι ένα άτομο λειτουργικό:

- στην εργασία
- στη φιλία
- στις προσωπικές σχέσεις
- στην οικογένεια
- στην κοινωνία

Οι ψυχικές διαταραχές είναι στην πλειοψηφία τους **αντιμετωπίσιμες**, εφόσον γίνει κατάλληλη χρήση των διαφόρων διαθέσιμων θεραπειών.

Παραδοσιακά, διακρίνονται **δύο** μορφές παρέμβασης για την αντιμετώπιση των ψυχιατρικών/ψυχολογικών προβλημάτων: η *φαρμακευτική αγωγή* και οι *ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις*.

6.1. Φαρμακευτική Αγωγή

Η φαρμακευτική αγωγή είναι πολύ χρήσιμη όταν το άτομο αντιμετωπίζει μία περίοδο κρίσης ή έξαρσης του προβλήματος, αλλά γενικά θεωρείται ότι η μακροπρόθεσμη χρήση φαρμάκων δεν είναι πάντοτε ωφέλιμη και φυσικά υπάρχουν παρενέργειες (National Institute for Health & Clinical Excellence, 2008).

Παγκόσμιες έρευνες έχουν δείξει ότι η χρήση φαρμάκων από μόνη της δεν είναι ποτέ επαρκής, ενώ σε συνδυασμό με ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη έκβαση και βελτίωση ποιότητας της ζωής των ανθρώπων.

6.2. Ψυχοθεραπεία

Η ψυχοθεραπεία είναι η σχέση που δημιουργείται ανάμεσα σε ένα άτομο και έναν επαγγελματία ψυχικής υγείας, ο οποίος είναι εκπαιδευμένος να βοηθά τους ανθρώπους να κατανοούν τα συναισθήματά τους, τον τρόπο σκέψης τους, την επαφή με τους γύρω τους και να αλλάζουν την συμπεριφορά τους (Roth et al. 2004).

Η ψυχοθεραπεία βασίζεται στη ηλεκτική επικοινωνία - **θεραπευτικό διάλογο**. Μέσα από αυτή, αποσκοπεί στο να βοηθήσει τον άνθρωπο να αντιμετωπίσει καλύτερα τις δυσκολίες του, να ανακουφιστεί από δυσάρεστα προβλήματα και δυσάρεστες σκέψεις επιτρέποντας του να ζήσει μια πιο ικανοποιητική ζωή. Στοιχείει επίσης, στην ενδυνάμωση της υγιούς πλευράς των ατόμων και των ανάλογων δεξιοτήτων τους.

6.2.1. Ποικίλες Σχολές Ψυχοθεραπείας

Τα πιο **διαδεδομένα** μοντέλα ψυχοθεραπείας είναι:

- Γνωσιακή-Συμπεριφοριστική θεραπεία
- Ψυχοδυναμική / Ψυχαναλυτική θεραπεία
- Συστημική θεραπεία
- Διαπροσωπική θεραπεία
- Συμβουλευτική

Αυτά τα μοντέλα έχουν διαφορετικές τεχνικές, προσεγγίσεις και μεθόδους. Λειτουργούν σε **ατομικό, ομαδικό** και **οικογενειακό επίπεδο**. Στην αντιμετώπιση των ψυχικών διαταραχών **επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων** μπορούν να συμμετέχουν όπως: ψυχίατροι, παιδοψυχίατροι, ψυχολόγοι (π.χ. κλινικοί, σχολικοί, συμβουλευτικοί, κ.λπ.), κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές, ιατρικοί επισκέπτες, και άλλοι.

6.3. Εναλλακτικές Θεραπείες

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε και άλλες μορφές θεραπείας οι οποίες δεν βασίζονται στο λόγο, όπως:

- εργοθεραπεία
- μουσικοθεραπεία
- χοροθεραπεία &
- εικαστική θεραπεία

Για παράδειγμα, η θεραπεία μέσω της τέχνης αποτελεί μία προσέγγιση η οποία αναγνωρίζει τις καλλιτεχνικές διεργασίες και το περιεχόμενο τους, ως καθρέπτες των ικανοτήτων και της προσωπικότητας του ανθρώπου. Μέσα από τις παρατηρήσεις του, ο εικαστικός θεραπευτής οδηγείται σε διαγνωστικά συμπεράσματα και εφαρμόζει την ανάλογη θεραπεία (Ηλιάδη, 2008).

6.4. Ομάδες Ψυχοεκπαίδευσης Συγγενών

Η ψυχοεκπαίδευση εντάσσεται στο φάσμα των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων και αποτελεί ουσιαστική εκπαίδευση για την αντιμετώπιση μια ψυχικής διαταραχής. Τέτοιες ομάδες, υλοποιούνται στο Σύλλογο Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ). Οι βασικοί στόχοι της ψυχοεκπαίδευσης είναι (Οικονόμου, 2006):

1. Το δικαίωμα στη γνώση και την υπεύθυνη ενημέρωση για την ψυχική διαταραχή, και τους σύγχρονους τρόπους αντιμετώπισης
2. Η απόκτηση δεξιοτήτων για την καλύτερη επικοινωνία στο πλαίσιο της οικογένειας, καλύτερη διαχείριση του άγχους και της έντασης και καλύτερη επίλυση προβλημάτων
3. Η συναισθηματική και πρακτική υποστήριξη των συγγενών

6.5. Υποστηρικτικές Ομάδες

Συνήθως, αποτελούν τη βάση για τις ομάδες αυτοβοήθειας (βλ. παρακάτω). Έχουν ως στόχο τους, τα μέλη να νοιώσουν ανακούφιση από τις συνέπειες μιας ψυχικής διαταραχής και να μπορέσουν να εκφράσουν τις αγωνίες και τους φόβους τους. Οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας είναι απαραίτητοι προκειμένου να λειτουργήσουν τέτοιες ομάδες.

6.6. Ομάδες Αυτοβοήθειας

Ένας άλλος τρόπος βοήθειας και υποστήριξης ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα και τις οικογένειές τους, αποτελεί η σύσταση ομάδων όπου τα μέλη τους βασίζονται λιγότερο σε παρεμβάσεις από ειδικούς και περισσότερο στα ίδια τα μέ-

λη. Η αυτοβοήθεια λοιπόν αναδεικνύεται ως μια εναλλακτική λύση με βασικό της άξονα την ενεργοποίηση των ατόμων για την αντιμετώπιση των δυσκολιών τους, μέσα σε ένα πλαίσιο συλλογικότητας και αλληλεγγύης. Στις ομάδες αυτές, τα μέλη συνήθως έχουν παρόμοιες εμπειρίες, ανταλλάσσουν απόψεις, και αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους οι ίδιοι.

Τέτοιες ομάδες λειτουργούν στον τομέα των εξαρτήσεων όπως, Ανώνυμοι Αλκοολικοί (Α.Α.), Ναρκωμανείς Ανώνυμοι (Ν.Α.), Δίκτυο Αδελφών με ψυχική διαταραχή (www.athenssiblings.com)¹¹, κ.ά.

6.7. Εγχειρίδια Αυτοβοήθειας

Είναι πρακτικοί, **βήμα προς βήμα**, οδηγοί αντιμετώπισης ψυχολογικών προβλημάτων. Τα εγχειρίδια είναι δημιουργημένα με στόχο να κατανοήσει το άτομο τη φύση των προβλημάτων του και να μάθει πώς να τα αντιμετωπίζει χωρίς την παρέμβαση επαγγελματιών ψυχικής υγείας. Για παράδειγμα, χρήσιμα εγχειρίδια αποτελούν:

Gilbert, P. (1999). Ξεπερνώντας την κατάθλιψη: Ένας οδηγός αυτοβοήθειας με γνωστικές-συμπεριφοριστικές τεχνικές (Δ. Μόνος Επιμ. Έκδ., Κ. Αγγελή, & Γ. Ευσταθίου Μτφ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. (Τίτλος πρωτοτύπου: Overcoming Depression. Έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1997).

Silove, D., & Manicavasagar, V. (2000). Ξεπερνώντας τον πανικό: Ένας οδηγός αυτοβοήθειας με γνωστικές-συμπεριφοριστικές τεχνικές (Θ. Καλλιμάκογλου Επιμ. Έκδ., Ν. Βουλαλάς Μτφ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. (Τίτλος πρωτοτύπου: Overcoming Panic. Έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1997).

Fairburn, C. (1999). Βουλιμία, ξανακερδίστε τον έλεγχο (Γ. Σίμος Επιμ. Έκδ., Μ. Χήρα Μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη. (Τίτλος πρωτοτύπου: Overcoming binge eating. Έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1995).

Parry, G. (1993). Ψυχολογικές κρίσεις και η αντιμετώπισή τους (Ν. Ε. Δέγλερς Επιμ. Έκδ., Ν. Ρώντα Μτφ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. (Τίτλος πρωτοτύπου: Coping with crises: Problems in practice. Έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1990).

Woolis, R. (1992). When someone you love has a mental illness. A Handbook for family, friends and caregivers. Penguin Putnam Inc.

¹¹ Sibling είναι η αγγλική ορολογία για τον αδερφό/αδερφή ή αγαπημένο πρόσωπο.

7. ΤΟΜΕΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Σύμφωνα με στοιχεία έρευνας της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ) το 2003, το 8,9% των ατόμων με αναπηρία (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές) παραμένει άνεργο. Το 84% αυτών δεν αναζητούν εργασία είναι δηλαδή οικονομικά ανενεργό. Μέσα από αυτό, διαφαίνεται η ανάγκη για ουσιαστική προσφορά ευκαιριών και δια βίου εκπαίδευση των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, καθώς και η ενεργή καταπολέμηση του στίγματος και της άνισης μεταχείρισης. Μερικοί χρήσιμοι οργανισμοί & φορείς στον τομέα της κατάρτισης και της απασχόλησης είναι:

7.1. Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού¹² (Ο.Α.Ε.Δ.)

Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες του ΟΑΕΔ παρέχονται από τα:

- Κέντρα προώθησης στην απασχόληση (ΚΠΑ)
- Γραφεία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων (Γραφεία ΕΚΟ)
- Τοπικές Υπηρεσίες ΟΑΕΔ (όπου δεν υπάρχουν ΚΠΑ)

7.1.1. Γραφείο Εργασίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων

Υπάγεται στη Διεύθυνση Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του Ο.Α.Ε.Δ. και έχει ως στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας των ομάδων που θεωρούνται ως κοινωνικά ευπαθείς και απειλούνται από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Η Διεύθυνση αυτή εφαρμόζει προγράμματα όπως:

- Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Κατάρτισης
- Ενσωμάτωσης ατόμων στα προγράμματα
- Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης χρηστών
- Παροχής πληροφόρησης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κοινωνικών εταίρων
- Συνεργασίας με άλλους φορείς

7.2. Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Π.Ε)

Πρόκειται για ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών του, το οποίο θεσμοθετήθηκε με το Ν. 2716/99 του Υπ. Υγείας. Απο-

¹² Για τα νέα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης & προώθησης στην απασχόληση μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον Ο.Α.Ε.Δ στο τηλ: 210 9989000 ή Εθνικής Αντιστάσεως 8, Άλιμος

τελεί μια ιδιαίτερη μορφή συνεταιρισμού, γιατί παράλληλα είναι παραγωγική και εμπορική μονάδα αλλά και Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Αποβλέπει στην κοινωνική, επαγγελματική και οικονομική επανένταξη ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Η ανάπτυξη και εποπτεία του Κοι.Σ.Π.Ε ανήκει στο Υπουργείο Υγείας. Τα μέλη του Κοι.Σ.Π.Ε διαχωρίζονται σε 3 κατηγορίες:

- Άτομα με Ψυχικές Διαταραχές, ετών άνω των 15, σε ποσοστό τουλάχιστον 35%
- Επαγγελματίες ψυχικής υγείας, σε ποσοστό το πολύ 45%
- Δήμοι, Κοινότητες, άλλα φυσικά πρόσωπα, σε ποσοστό το πολύ 20%

Μέχρι σήμερα, έχουν συσταθεί και λειτουργούν Κοι.Σ.Π.Ε στην Αττική (5), τη Λέρο, τη Θεσσαλονίκη όπως και σε άλλα μέρη της Ελλάδας. Κάποιες από τις μέχρι σήμερα δραστηριότητες του Κοι.Σ.Π.Ε είναι:

- Αγροτικές / βιολογικές καλλιέργειες
- Εργαστήριο ζαχαροπλαστικής
- Κυλικείο ληπίδων
- Εργαστήριο επεξεργασίας και τυποποίησης μελιού
- Εργαστήριο δώρων

Όσον αφορά στα Βόρεια Προάστεια Αττικής (5ος Ψυχιατρικός Τομέας), είναι σημαντικό να τονισθεί ότι η Ε.Π.Α.Ψ.Υ. και οι τοπικοί φορείς ψυχικής υγείας βρίσκονται στη διαδικασία σύστασης Κοι.Σ.Π.Ε Βορείων Προαστείων. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την Ε.Π.Α.Ψ.Υ. τηλ.: 210 6141350.

7.3. Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.).

Τα Κ.Ε.Κ. αποτελούν φορείς παροχής υπηρεσιών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και την ευθύνη της πιστοποίησής έχει το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ).

Ενδεικτικά, το Κ.Ε.Κ. του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.) λειτουργεί από τον Ιούλιο του 2001 με στόχο την προώθηση των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα στον τομέα της εργασίας. Για λεπτομέρειες επικοινωνήστε με: *Σωρανού Εφεσίου 2, Αθήνα 11 527 (όρια Δήμων Παπάγου & Αθηναίων), τηλ: 210 6170880, fax: 210 6170881*

7.4. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)

Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 48 ΣΔΕ, το πρόγραμμα που ακολουθείται εί-

ναι ταχύρρυθμο και έχει διάρκεια 18 μήνες. Δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων, όπως είναι η γραφή, η ανάγνωση, η αριθμητική και η χρήση Η/Υ.

Διεύθυνση: Αχαρνών 426 & Κοκκινάκη, Αθήνα 111 43

Τηλέφωνο: 210 2114267, **Fax:** 2284433, **E-mail:** ideke@ideke.edu.gr

7.5. Πανελλήνια Ένωση για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανάταξη (ΠΕΨΑΕΕ)

Επιστημονικό-μη κερδοσκοπικό σωματείο με στόχο την κοινωνικο-οικονομική, & επαγγελματική επανάταξη ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα

Τηλέφωνο: 210 88818946, **Website:** www.pepsaee.gr

7.6. Νοσοκομεία - Κέντρα ΠΡΟ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Αιγινήτειο Νοσοκομείο Αθήνας- Ενήλικες με Ψυχικές Διαταραχές

Κέντρο Προεπαγγελματικής/Επαγγελματικής Εργασίας

Σωρανού του Εφesiού 2

Διεύθυνση: Παπάγου 156 69

Τηλέφωνο: 210 6512732, 6516923

Επαγγελματικά Εργαστήρια Ψυχογλυπτικής, Δέρματος, Βιβλιοδεσίας, Η/Υ, Σφραγιδοποιίας, Κοπτικής-Ραπτικής

Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής Βυρωνα-Καισαριανής (Αιγινήτειο)

Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Γραμματειακό, Ραπτικής, Δέρματος, Μπαμπού

Διεύθυνση: Φορμίωνος 150, Βύρωνας 161 21

Τηλέφωνο: 210 7289220

Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (Ψ.Ν.Α.)

• Κέντρο Προεπαγγελματικής Κατάρτισης (στο χώρο του νοσοκομείου)

Χειροτεχνία, Ταπντοουργία, Υφαντουργία, Αγροτική Καλλιέργεια, Τυπογραφία, Μουσικοθεραπεία, Πλεκτική, Κοπτική-Ραπτική, Καλών Τεχνών, Διόρθωσης/κατασκευής υποδημάτων

Διεύθυνση: Λ. Αθηνών, Χαϊδάρη 124 62

Τηλέφωνο: 210 5811701-9

- **Κέντρο Προεπαγγελματικής Κατάρτισης Δυτικής Αττικής**

Γραμματειακό, Η/Υ, γραφομηχανές, Οικοκυρική, Πληκτική, Ξυλουργείο

Διεύθυνση: Τερπάνδου & Καλλιμάχου 5, Περιστέρι 121 31

Τηλέφωνο: 210 5139710

Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (Π.Ν.Α.)- (Ν.Π.Δ.Δ.)

- **Κέντρο Προ & Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Κηπουρική, Υδραυλική, Κοπτική-Ραπτική, Πληκτική, Κομμωτική, Ζωγραφική, Οπτικοακουστικό Εργαστήριο, Γυμναστήριο

Διεύθυνση: Διασταύρωση Ραφήνας, Ραφήνα Αττικής

Τηλέφωνο: 210 8231144

Αιγινήτειο- Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Διεύθυνση: Ανδριανουπόλεως 47, Καισαριανή 16 121

Τηλέφωνο: 210 7650330

8. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σχετικά με τα θέματα επιδοματικής πολιτικής που αφορούν σε όσους έχουν κάρτα αναπηρίας 67% και άνω, ή για όσους επιθυμούν να μάθουν τη διαδικασία απόκτησης κάρτας αναπηρίας καθώς και άλλων επιδομάτων, υπάρχει εκτενής αναφορά στις σχετικές διαδικασίες & προϋποθέσεις στην **ενότητα 1 «Άτομα με Αναπηρία»** (Κεφάλαιο 6, σελ. 16), όπου και μπορείτε να ανατρέξετε.

παράρτημα II

ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΓΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

A. ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Αιγινήτειο Νοσοκομείο Αθήνας

Διεύθυνση: Βασιλίσσης Σοφίας 72, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7220811-2-3, 210 7291322, 210 7217763

Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (ΨΝΑ)

Διεύθυνση: Λ. Αθηνών, Χαϊδάρι

Τηλέφωνο: 210 5811701/9

Ψυχιατρικό Νοσοκομείο ΔΡΟΜΟΚΑΕΙΤΙΟ

Διεύθυνση: Ιερά Οδός 343, Χαϊδάρι 124 61

Τηλέφωνο: 210 5404407, Fax: 210 5404404

Σισμανόγλειο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Αττικής

Διεύθυνση: Μελίσσιων 15, Μελίτσια

Τηλέφωνο: 210 8039100, 210 8039001, 210 803039911

Ευαγγελισμός Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο

Διεύθυνση: Υψηλάντου 45-47, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7221501, 210 7220101, 210 7220001

Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (ΠΝΑ)

1. Διεύθυνση: Διασταύρωση Ραφήνας, Ραφήνα Αττικής 109 09

Τηλέφωνο: 210 8231144, 22940-77777, 22940-77791/5

2. Διεύθυνση: Αναστάσεως 40 & Ευτέρπης, Παπάγου

Τηλέφωνο: 210 6514813

3. Μαραθωνοδρόμου 91, Ψυχικό

Τηλέφωνο: 210 6728181

Γενικό Νοσοκομείο Παίδων Πεντέλης

Διεύθυνση: Λεωφ. Πεντέλης, Π. Πεντέλη

Τηλέφωνο: 210 8036200 (32 γραμμές)

B. ΚΕΝΤΡΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (εποπτεύονται από Δημόσια Νοσοκομεία)

Κέντρο Ψυχικής Υγείας Βύρωνα - Καισαριανής

Διεύθυνση: Δήλου 14, Καισαριανή

Τηλέφωνο: 210 7640111, 210 7644705, 210 7662247

Κέντρο Ψυχικής Υγείας Χαλανδρίου

Διεύθυνση: Μεσογείων και Ζαλόγγου 6, Αγία Παρασκευή

Τηλέφωνο: 210 6015079, 210 6016030

Κέντρο Ψυχικής Υγείας Αθηνών

Διεύθυνση: Ιουλιανού 18 & Μαυρομματαίων, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 8210222

Κέντρο Ψυχικής Υγείας

Διεύθυνση: Φερεκίδου 1, Παγκράτι

Τηλέφωνο: 210 7016611

Κέντρο Ψυχικής Υγείας-Ψ.Ν. Αττικής «Δρομοκαΐτειο»

Διεύθυνση: Κων/νου Παλαιολόγου 3B, Κορυδαλλός

Τηλέφωνο: 210 4944937

Δρυμπέτσιο Κέντρο Προαγωγής Υγείας

Διεύθυνση: Κ. Βάρναλη 58, Ν. Ερυθραία

Τηλέφωνο: 210 6254189

Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής-Κέντρο Ψυχικής Υγείας Περιστερίου

Διεύθυνση: Πλούτωνος & Ηφαίστου, Περιστερί

Τηλέφωνο: 210 5756226, 210 5753234

ΨΝΑ-Κέντρο Οικογενειακής Θεραπείας

Διεύθυνση: Ελλανίκου 3, Παγκράτι

Τηλέφωνο: 210 7232213

Γ. ΚΕΝΤΡΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΝΗΣ (αυτόνομα κέντρα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης)

Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής

Διεύθυνση: Δαβάκη-Πίνδου 42, Ζωγράφου

Τηλέφωνο: 210 7718320, 210 7481174, 210 7016611

Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής Βυρωνα-Καισαριανής (Αιγινήτειο)

Διεύθυνση: Δήλου 14, Καισαριανή

Τηλέφωνο: 210 7640111, 210 7644705

Δ. ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΑΣ (ψυχοκοινωνική αποκατάσταση)

Κέντρο Ημέρας (Ε.Π.Α.Ψ.Υ.)

Διεύθυνση: Αγ. Ιωάννου 16, Μελίσσια 15

Τηλέφωνο: 210 8100901

Κέντρο Ημέρας ΙΡΙΣ Ε.Ψ.Υ.Π.Ε

Διεύθυνση: Επτανήσου 20, Αγ. Παρασκευή

Τηλέφωνο: 210 6016764

Κέντρο Ημέρας

Διεύθυνση: ΑρΚΕ Κρήμακα, Ευμοτηπίδων 30-32, Γκάζι

Τηλέφωνο: 210 3417160, 210 3417163

Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας & Παιδιού

Διεύθυνση: Σκουφά 75, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3632172, 210 3637547

Κέντρο Ημέρας Εφήβων

Διεύθυνση: Συγγρού 3, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6812237

ΨΝΑ-Κέντρο Ημέρας (ενήλικες) & Κέντρο Ψυχικής Υγείας (παιδιά & ενήλικες)

Διεύθυνση: Πλούτωνος 19, Περιστερί

Τηλέφωνο: 210 5756226, 213 2027800

Κέντρο Ημέρας ΠΕΨΑΕΕ

Διεύθυνση: Αλκαμένους 8, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 8257112-13-14-15

Ε. ΞΕΝΩΝΕΣ

Ξενώνας Σ.Ο.Ψ.Υ.

Διεύθυνση: Έδρα Δήλου 3, Βύρωνας

Τηλέφωνο: 210 7640277

Ξενώνας Φιλοξενίας Εφήβων

Διεύθυνση: Παιδικά Χωριά SOS, Λοκρίδος 10, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 7013271

Ξενώνας Βραχείας Παραμονής

Διεύθυνση: Γ.Ν. Ευαγγελισμός, Μάρνης 40, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5220266, 210 5220339

Ξενώνας Εφήβων Ίρις

Διεύθυνση: Νυμφών 2 και Δάσους, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6856373

Ξενώνας 'Η Θέτις' (25-50 ετών)

Διεύθυνση: Καλύμνου 5 & Αμυκλών, Κάτω Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6727601

Πρότυπη Οικία 'Οδυσσέας' (ενήλικες)

Διεύθυνση: Φιλήππου 35B, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6399189

Οικοτροφείο Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης Πεντέλης για ηλικιωμένα άτομα

Διεύθυνση: Αναστασίου Σκούφου 6, Πεντέλη

Τηλέφωνο: 210 8047548

Οικοτροφείο 'Αθηνά' ΠΕΨΑΕΕ

Διεύθυνση: Κηλκίς 8, Κορυδαλλής

Τηλέφωνο: 210 4968988

Fax: 210 4968988

E-mail: οικοτροφειοpepsaee@yahoo.gr

Ξενώνας Αιγινήτειου Νοσοκομείου

Διεύθυνση: Σούτσου 44, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 6463553

Ξενώνας Μακράς Παραμονής Αιγινήτειου Νοσοκομείου

Διεύθυνση: Πουλήιου, Αμπελόκηποι

Τηλέφωνο: 210 6469689

Μονάδα Φιλοξενίας Ηλικιωμένων & Χρονίως Πάσχοντων

Διεύθυνση: 28ης Οκτωβρίου 13, Μεγίσσια

Τηλέφωνο: 210 8042708, 210 8032133

ΣΤ. ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Ν. Σμύρνης

Διεύθυνση: 2ας Μαΐου 5, Ν. Σμύρνη

Τηλέφωνο: 210 9323493, 210 9321255

Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Λυκόβρυσης

Διεύθυνση: Γ. Αργύρη & Σμύρνης 2, Λυκόβρυση

Τηλέφωνο: 210 2816598, 2850632

Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο περιοχής Νέου Ψυχικού

Διεύθυνση: Γαρέφη 4, Ν. Ψυχικό

Τηλέφωνο: 210 6873442/3

Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Παλλήνης

Διεύθυνση: Λεωφ. Μαραθώνος 109, Παλλήνη

Τηλέφωνο: 210 6667224

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Δίκτυο Φορέων Ψυχικής Υγείας & Τοπικής Αυτοδιοίκησης Βορείων Προαστείων (Ε.Π.Α.Ψ.Υ)

Διεύθυνση: Γράμμου 61-63, Μαρούσι

Τηλέφωνο: 210 8056920

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.)

Διεύθυνση: Δημητρώσσα 10, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7293245, 210 7247873

Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης Ψυχικής Υγείας (Ε.Π.Α.Ψ.Υ)

Διεύθυνση: Γράμμου 61-63, Μαρούσι

Τηλέφωνο: 210 8056920, Επιστημονική Γραμματεία 210 6141350

E-mail: epapsy@otenet.gr

Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.)

1. Διεύθυνση: Συγγρού 3, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6812337

2. Διεύθυνση: Αγ. Ιωάννη Θεολόγου 19, Χολαργός 15 561

Τηλέφωνο: 210 6522396, 210 6546524

Κέντρο για άτομα με διαταραχές Αυτιστικού τύπου-Ελληνικό Κέντρο για την Ψυχική Υγεία και Θεραπεία του Παιδιού και της Οικογένειας

1. Το Περιβολάκι Ι - Κέντρο Ημέρας, Διεύθυνση: Υδρας 55, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6831705

2. Περιβολάκι ΙΙ - Κέντρο Ημέρας & Ξενώνας, Διεύθυνση: Θεσσαλίας 17, Κάτω Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6753406

Κέντρο Ημέρας ΕΘΜΑ για άτομα με διαταραχές αυτιστικού τύπου

Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής

Διεύθυνση: Μαραθωνοδρόμου 91, Π. Ψυχικό

Τηλέφωνο: 210 6728181, 210 6728182

Κέντρο Εκπαίδευσης και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Εφήβων (ΚΕΨΥΕ)

Διεύθυνση: Β. Γεωργίου 43, Χαλάνδρι

Τηλέφωνο: 210 6855289, 210 6855290

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Διεύθυνση Οικογενειακών Σχέσεων

Διεύθυνση: Φωκίδος 7, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7793648, 210 7715791

Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΚΕ.Κ.Α.)

Διεύθυνση: Καποδιστρίου 14, Μελίσσια

Τηλέφωνο: 210 8032722

Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ)

Διεύθυνση: Διονύσου 73 & Γορτυνίας, Κηφισιά

Τηλέφωνο: 210 8019633, 210 6231638

H. ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ.)

Διεύθυνση: Ελευθερίου Βενιζέλου 236, Ηλιούπολη

Τηλέφωνο: 210 9948098

Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.)

Διεύθυνση: Δήλου 3, Βύρωνας

Τηλέφωνο: 210 7640277

Πανελλήνια Ένωση για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση & την Επαγγελματική Επανένταξη (ΠΕΨΑΕΕ)

Διεύθυνση: Χαρίσης 6, Αθήνα

Τηλέφωνο/Fax: 210 8818946

Δ.Υ.Ψ.Α. Δικαιώματα-Υποχρεώσεις των Ψυχικά Ασθενών

Τηλέφωνο: 210 5696689

Παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα στο χώρο της Ψυχικής Υγείας

Τηλέφωνο: 6949 500133

Καλειδοσκόπιο, Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

Διεύθυνση: Σόλωνος 140, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3818300

Δικτυακός τόπος της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συλλόγων Οικογενειών

Ατόμων με Ψυχική Ασθένεια

Website: www.eufami.org

Σύλλογος Κίνησης Αδελφών για την ψυχική υγεία

Τηλέφωνο: 694 6003522

Website: www.athenssibblings.com

Δικτυακός τόπος της Παγκόσμιας Συνεργασίας Συμβουλευτικών Δικτύων για Ψυχικές Διαταραχές (GAMIAN-Europe)

Website: www.gamian-europe-history.org

Θ. ΨΥΧΟΓΗΡΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Ψυχογηριατρική Εταιρεία 'Νέστωρ'

1. Διεύθυνση: Ηλία Ζερβού 94, Άγιος Ελευθέριος

Τηλέφωνο: 210 2288515, 210 2288551, 210 2288585

2. Διεύθυνση: Ιωάννου Δροσπούδη 22, Κυψέλη

Τηλέφωνο: 210 8235050, 210 8235606

Ελληνική Γeronτολογική και Γηριατρική Εταιρεία

Διεύθυνση: Κάνιγγος 23, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3811612, 210 3811604

Σωματείο Αλληλοβοήθειας Συγγενών Φροντιστών Ασθενών με νόσο Alzheimer και συναφείς διαταραχές

Διεύθυνση: Κάνιγγος 23, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3811612, 210 3811604, γραμμή SOS 210 3303678

Ι. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΥΣΙΩΝ & ΑΛΚΟΟΛ

Μονάδα Απεξάρτησης Τοξικομανών-Αλκοολικών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου

Αττικής - 18 ΑΝΩ

Διεύθυνση: Σόλωνος 134, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3304571/4

Οργανισμός ΚΑτά των ΝΑρκωτικών - ΟΚΑΝΑ

Διεύθυνση: Αριστοτέλους 19, Αθήνα

Τηλέφωνο: 2110-8253756/9, 210 8229198

Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων - Κ.Ε.Θ.Ε.Α

Διεύθυνση: Σορβόλου 24, Μετς

Τηλέφωνο: 210 9241993/6, 210 9236961

Ειδικό Εξωτερικό Ιατρείο της Ψυχιατρικής Κλινικής Παν/μίου Αθηνών

Αιγινήτειο Νοσοκομείο για χρήστες ουσιών - **Διεύθυνση:** Βασ. Σοφίας 72-74, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7289400, 210 7289313

Ναρκομανείς Ανώνυμοι Ν.Α. (σύλληγος) - Ομάδες Υποστήριξης

1. Κεντρικό - **Τηλέφωνο:** 210 3474777

2. Κτίριο Ερυθρού Σταυρού - **Διεύθυνση:** 3ης Σεπτεμβρίου 21, Αθήνα

3. Μονάδα Ν. Ηρακλείου - **Διεύθυνση:** Σαλαμίνος & Ελευσινίων 7, Ν. Ηράκλειο

Ανώνυμοι Αλκοολικοί Α.Α.

1. Ομάδα Αθηνών

Διεύθυνση: Ερατοσθένους 13, Παγκράτι, **Τηλέφωνο:** 210 7011977

2. Ομάδα Γαλλίανη

Διεύθυνση: Πειραιάς, **Τηλέφωνο:** 210 4311437

μετανάστες

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος μετανάστευση, χρησιμοποιείται στην παγκόσμια βιβλιογραφία, προκειμένου να περιγράψει γενικά το φαινόμενο της μετακίνησης πληθυσμών. Όσον αφορά στην Ελλάδα, **μετανάστης** θεωρείται εκείνος ο οποίος μένει στη χώρα αλλιά δεν έχει την ελληνική υπηκοότητα. Συνήθως, ο όρος χρησιμοποιείται μόνο για τους υπηκόους τρίτων χωρών, εξαιρώντας, για παράδειγμα, τους υπηκόους κρατών-μελών της Ε.Ε.

Κύριο χαρακτηριστικό της μετανάστευσης είναι ότι τα άτομα **εγκαταλείπουν με τη θέληση τους** τη χώρα καταγωγής τους, συνήθως για οικονομικούς, επαγγελματικούς, προσωπικούς κ.α λόγους, προς αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης για τους ίδιους ή/και τις οικογένειες τους.

Η Ελλάδα ήταν παραδοσιακά χώρα αποστολής μεταναστών και η μετανάστευση προς αυτήν αποτελεί σχετικά νέο φαινόμενο, το οποίο παρουσιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, μετατρέποντάς την σε χώρα υποδοχής μεταναστών. με τα μεγαλύτερα κύματα μετανάστευσης να διαμορφώνονται ως εξής:

- **1970:** Αφρική & Ασία (Αίγυπτος, Αιθιοπία, Πακιστάν, Φιλιππίνες)
- **1980:** Πρώην σοσιαλιστικές χώρες (Πολωνία, Βουλγαρία, πρώην Σοβιετική Ένωση)
- **1990:** Αλβανία

Παρά τις όποιες προσπάθειες της ελληνικής πολιτείας, η ένταξη των μεταναστών παρουσιάζει δυσκολίες, οι οποίες, όπως είναι φυσικό, δεν μπορούν να εξαλειφθούν πλήρως. Μεγάλο ποσοστό των αλλοδαπών που βρίσκονται στην χώρα αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα και αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα πληθυσμού που είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού. Συνοπτικά μπορεί κανείς να αναριθμήσει τις ακόλουθες:

- **Η ανάπτυξη κοινωνικών ομάδων** και δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του γκέτο, καθώς αισθάνονται ότι αυτό το περιβάλλον τους παρέχει περισσότερη ασφάλεια
- **Οι γλωσσικές δυσκολίες** (κυρίως το πρώτο διάστημα εισόδου τους στη χώρα)
- **Η ένταξη τους στην εκπαίδευση**, η οποία, εκτός των άλλων, παρεμποδίζεται και για τυπικούς λόγους καθώς συνήθως δε φέρουν από την χώρα καταγωγής τους τα απαραίτητα έγγραφα (π.χ. πιστοποιητικά γέννησης)
- **Ο αποκλεισμός τους** από συγκεκριμένους κλάδους της **αγοράς εργασίας**, λόγω έλλειψης εξειδίκευσης αλλιά και μη αναγνώρισης των τίτλων σπουδών που έχουν αποκτήσει στη χώρα πρόλευσης
- **Η εκμετάλλευση από τους εργοδότες**

2. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής που πραγματοποιήθηκε στη χώρα από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, το Μάρτιο του 2001, στο σύνολο των 11.000.000 περίπου ανθρώπων που διαμένουν στην Ελλάδα, το 10%, δηλαδή **περίπου 1.000.000, είναι μετανάστες (νόμιμοι και παράνομοι)**. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 80% των μεταναστών ανήκει στο ηλικιακό φάσμα 15-64 ετών, είναι δηλαδή δυνάμει ενεργός οικονομικός πληθυσμός και αποτελούν το 12% της εργατικής δύναμης της χώρας δηλαδή 1 στους 8 εργαζόμενους στην Ελλάδα είναι μετανάστης. Αντίστοιχα, παραπάνω από το 10% του μαθητικού πληθυσμού σε όλες τις βαθμίδες, είναι αλλοδαποί, με τους μαθητές αλβανικής καταγωγής να ξεπερνούν το 70%.

Σχετικά με την προέλευση των μεταναστών, η συντριπτική πλειοψηφία (περίπου το 60%) είναι Αλβανοί πολίτες και ακολουθούν οι Βούλγαροι, οι Γεωργιανοί, οι Ρουμάνοι, οι Ουκρανοί, οι Πακιστανοί, οι Ινδοί και οι Πολωνοί. Το 90% αυτών εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και μόλις το 6,5% αυτοαπασχολούνται. Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι το ποσοστό ανεργίας των αλλοδαπών είναι μικρότερο, από το γενικό μέσο όρο του ημεδαπού πληθυσμού (περίπου 7% έναντι 8,1%).

Όσον αφορά στην οικογενειακή κατάσταση των ενήλικων μεταναστών, έχει βρεθεί ότι 69,2% των ατόμων με ξένη υπηκοότητα μεταξύ 18-64 ετών, δηλώνουν ότι είναι παντρεμένοι, ενώ μόλις το 4,4% αυτών δηλώνουν ότι δεν ζουν με τον/ την σύζυγο τους. Το ποσοστό αυτό, επεβεβαιώνει ότι η επανένωση με την οικογένεια αποτελεί τον τρίτο πιο σημαντικό λόγο εγκατάστασης στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με έρευνα που έγινε για λογαριασμό του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, το **54% των μεταναστών** δηλώνει ότι ο **βασικός λόγος εγκατάστασης** τους στην Ελλάδα είναι η **αναζήτηση εργασίας**, αρκετοί αλλοδαποί (13%) απάντησαν ότι ήλθαν στη χώρα μας για λόγους επανανένωσης με την οικογένειά τους, ενώ υψηλό είναι το ποσοστό (21,5%) εκείνων που δήλωσαν ότι ήρθαν στη χώρα για «άλλους λόγους».

Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, οι περιοχές με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση μεταναστών είναι η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία, η Πελοπόννησος, η Κρήτη και η Στερεά Ελλάδα.

3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

3.1. Διεθνής νομοθεσία

Η **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών (1948)**, υποστηρίζει ότι θα πρέπει να προστατεύονται τα βασικά δικαιώματα όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια τους.

Το **άρθρο 5** της Διεθνούς Σύμβαση για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (1966) ορίζει ότι: «...τα κράτη αναλαμβάνουν να εξαλείψουν τις φυλετικές διακρίσεις και να εγγυηθούν την ισότητα του καθένα ως προς την απόλαυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλεια».

Το **άρθρο 7** Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Μεταναστών Εργατών και των Μελών των Οικογενειών τους (1990) διασφαλίζει ότι: «...τα κράτη αναλαμβάνουν να σεβαστούν και να εξασφαλίσουν σε όλους τους διακινούμενους εργαζομένους και τα μέλη των οικογενειών τους που βρίσκονται στο έδαφός τους, τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Συνθήκη χωρίς διάκριση οποιουδήποτε είδους».

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα δικαιώματα των μεταναστών προστατεύονται από τη Συνθήκη-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Νομικό Καθεστώς των Μεταναστών Εργαζομένων, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Ιθαγένεια και τον αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη.

3.2. Ελληνική Νομοθεσία

Το **άρθρο 5** (παρ. 2) του Συντάγματος, ορίζει ρητά ότι «όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων».

Στις 23.08.2005 δημοσιεύθηκε ο **νόμος 3386**, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2006, σχετικά με την «Είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» σε αντικατάσταση του ν.2910/01. Ο νόμος αυτός ρυθμίζει θέματα που αφορούν κυρίως στις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, στα θέματα απέλασης και στην κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών. Σημαντικά σημεία του νέου νόμου είναι:

- Η **ενοποίηση της άδειας διαμονής και εργασίας σε μία.**
- Η **απλούστευση της διαδικασίας** υποβολής της αίτησης για την χορήγηση άδειας διαμονής.

- Η καθιέρωση σαφών προϋποθέσεων για τη διευκόλυνση της οικογενειακής επανένωσης.
- Η δημιουργία δομής στους Δήμους, για την παροχή πληροφόρησης στον αλλοδαπό.

Τέλος, βάσει του **άρθρου 66** του ν.3386/05, όπου γίνεται λόγος για την εφαρμογή Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης με αντικείμενο την ομαλή και με γοργούς ρυθμούς προώθηση της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών που ζουν νόμιμα στην Ελλάδα, παρουσιάστηκε από το Υπουργείο, το 2007, το πρόγραμμα **ΕΣΤΙΑ** (2007-2013). Το πρόγραμμα αφορά στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε φαινόμενα περιθωριοποίησης, ρατσισμού και ξενοφοβίας, στην πληροφόρηση, στην εξυπηρέτηση και τη συμβουλευτική υποστήριξη των υπηκόων τρίτων χωρών και, τέλος, στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας, στέγας και πολιτισμού.

4. ΑΔΕΙΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ & ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ & ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Άδεια διαμονής είναι η κάθε είδους πιστοποίηση που παρέχεται από τις ελληνικές αρχές και με βάση την οποία επιτρέπεται σε υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στην Ελληνική Επικράτεια. Σε κάθε άδεια διαμονής αναγράφεται εάν επιτρέπεται στον κάτοχο η πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Τα **άρθρα 6 & 10**, του ν. 3386/05, ορίζουν τις γενικές προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής στη χώρα υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

1. Να έχουν διαβατήριο ή άλλο επίσημο ταξιδιωτικό έγγραφο. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να έχουν, εφόσον αυτό απαιτείται, θεώρηση εισόδου, η οποία χορηγείται από την προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του μετανάστη. Η εθνική θεώρηση εκδίδεται βάσει των αντίστοιχων για την άδεια διαμονής νομοθετικών ρυθμίσεων.
2. Να μη συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.
3. Να μην αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.
4. Να διαθέτουν πλήρη ασφάλιση ασθένειας.
5. Να διαθέτουν πόρους για την κάλυψη των εξόδων επιστροφής τους στη χώρα προέλευσης.

Υπήκοοι τρίτων χωρών **που δεν έχουν υποχρέωση θεώρησης εισόδου**, επιτρέπεται να παραμένουν στη χώρα **μέχρι τρεις (3) μήνες** συνολικά ή τμηματικά εντός διαστήματος έξι (6) μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου.

4.1. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ & ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία έκδοσης των συνθετέτερων τύπων αδειών διαμονής. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα κατά τόπους Γραφεία Αλληλοδαπών.

4.1.1. Διαδικασία μετάκλησης υπηκόου τρίτης χώρας για εργασία (Άρθρα 14, 15 του ν. 3386/05)

Επιτρέπεται η είσοδος υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα για απασχόληση με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε συγκεκριμένο εργοδότη και για ορισμένο είδος απασχόλησης, εφόσον του έχει χορηγηθεί η αντίστοιχη θεώρηση εισόδου.

Δικαιολογητικά αρχικής χορήγησης άδειας διαμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας (για την περίπτωση μετάκλησης ΜΟΝΟ)

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Θεώρηση εισόδου (VISA)
4. Παράβολο
5. Επικυρωμένο αντίγραφο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του εργοδότη από δημόσια υπηρεσία, από την οποία να προκύπτει ότι η αμοιβή του είναι ίση με τις μηνιαίες αποδοχές του ανειδίκευτου εργάτη (765€ όπως ισχύει σήμερα), καθώς και το διάστημα απασχόλησής του. **Εξαιρούνται**, οι οικοδόμοι και οι εργαζόμενοι σε οικιακές ή γεωργικές εργασίες.
6. Βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί αίτηση στον οικείο ασφαλιστικό φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και εργατικού ατυχήματος.
7. Πιστοποιητικό Υγείας
8. Τρεις φωτογραφίες

Δικαιολογητικά για ανανέωση (για όσους έχουν ήδη άδεια εργασίας)

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αίτηση ανανέωσης της άδειας εργασίας είναι ο ενδιαφερόμενος **να έχει πραγματοποιήσει συνολικά τα δύο προηγούμενα χρόνια 400 ημέρες εργασίες**, δηλαδή να έχει 400 ένσημα. Σημειώνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα εξαγοράς του 20% των απαιτούμενων ενσήμων, η οποία αντιστοιχεί σε 80 ένσημα.

1. Αίτηση
2. Τρεις φωτογραφίες
3. Διαβατήριο σε ισχύ (πρωτότυπο & φωτοτυπία)

4. Επικυρωμένο αντίγραφο προηγούμενης άδειας διαμονής
5. Παράβολο
6. Επικυρωμένο αντίγραφο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας (όπως παραπάνω)
7. Αποδεικτικό εκπλήρωσης ασφαλιστικών υποχρεώσεων
8. Επικυρωμένο αντίγραφο βιβλιαρίου υγείας του οικείου ασφαλιστικού φορέα
9. Αποδεικτικό εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων

Διάρκεια ισχύος

Η αρχική άδεια χορηγείται για **διάστημα ενός έτους**, ενώ η κάθε ανανέωση ισχύει για δύο χρόνια.

4.1.2. Άδεια Διαμονής για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας (Άρθρο 24 του ν. 3386/05)

Προϋποθέσεις

Επιτρέπεται η είσοδος υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα για την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α)** Διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους για την άσκηση της δραστηριότητας (το λιγότερο 60.000€ σε τραπεζικό λογαριασμό).
- β)** Η δραστηριότητα αυτή συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας της χώρας και
- γ)** Κατέχει ειδική θεώρηση εισόδου

Η αίτηση για τη χορήγηση της άδειας εισόδου, υποβάλλεται στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου και συνοδεύεται από οικονομοτεχνική μελέτη, ενώ η αίτηση για χορήγηση άδειας διαμονής υποβάλλεται στο δήμο ή στην κοινότητα του τόπου κατοικίας του.

Δικαιολογητικά για αρχική χορήγηση

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Θεώρηση εισόδου (VISA)
4. Παράβολο
5. Φωτοαντίγραφο λογαριασμού ελληνικού τραπεζικού ιδρύματος στο όνομα του αιτούντος στον οποίο θα έχει κατατεθεί το απαιτούμενο ποσό (τουλάχιστον 60.000 ευρώ).

6. Βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί αίτηση στον οικείο ασφαλιστικό φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
7. Πιστοποιητικό υγείας
8. Τρεις φωτογραφίες

Δικαιολογητικά για ανανέωση

1. Αίτηση
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Άδεια διαμονής
4. Παράβολο
5. Υπεύθυνη δήλωση ότι συνεχίζει να ασκεί την ίδια οικονομική δραστηριότητα.
6. Άδεια λειτουργίας της δραστηριότητας από τον αρμόδιο φορέα.
7. Βεβαίωση εγγραφής στο οικείο Επιμελητήριο.
8. Επικυρωμένο αντίγραφο βιβλιαρίου υγείας του οικείου ασφαλιστικού οργανισμού.
9. Αποδεικτικό εκπλήρωσης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
10. Αποδεικτικό εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων.
11. Αντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος του τελευταίου οικονομικού έτους
12. Τρεις φωτογραφίες

Διάρκεια Ισχύος

Η σχετική άδεια, η οποία εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, **δι-
αρκεί για δύο έτη** και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για άλλα δύο χρόνια.

4.1.3. Άδεια Διαμονής για λόγους σπουδών (Άρθρο 28 του ν. 3386/05)

Προϋποθέσεις

Η είσοδος υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα και η έκδοση άδειας διαμονής για σπουδές σε διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα επιτρέπεται εφόσον προηγουμένως ο ενδιαφερόμενος λάβει ειδική θεώρηση εισόδου. Να σημειωθεί ότι οι αλλοδαποί σπουδαστές μπορούν με αίτημα τους να αποκτήσουν, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, δικαίωμα εργασίας (μερική απασχόληση).

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Άδεια διαμονής

4. Παράβολο
5. Βεβαίωση εγγραφής και συμμετοχής στις εξετάσεις από το οικείο εκπαιδευτικό ίδρυμα
6. Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας
7. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ή αντίγραφο του βιβλιαρίου υγείας
8. Στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι διαθέτει επαρκείς πόρους για την κάλυψη των εξόδων σπουδών και διαβίωσης (όπως αυτά καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών)
9. Πιστοποιητικό υγείας από δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα
10. Τρεις φωτογραφίες

Διάρκεια Ισχύος

Η άδεια διαμονής για σπουδές **ισχύει για ένα έτος** και μπορεί να ανανεώνεται για το ίδιο διάστημα κάθε φορά, εφόσον ο κάτοχος της εξακολουθεί να πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις. Ο συνολικός χρόνος διαμονής δεν μπορεί να υπερβαίνει την προβλεπόμενη συνολική διάρκεια σπουδών προσαυξημένη κατά 50%. Στο χρόνο αυτό μπορεί να προστεθεί ένα ακόμη έτος, για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, εφόσον απαιτείται από το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

4.1.4. Άδεια διαμονής για Οικογενειακή Επανένωση (Άρθρα 53-60 του ν.3386/05)

Προϋποθέσεις

Ο υπήκοος τρίτης χώρας **που κατοικεί νόμιμα στην Ελλάδα για δυο τουλάχιστον έτη** μπορεί να ζητήσει την είσοδο και διαμονή στη χώρα μας των μελών της οικογένειας του εφόσον πληρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) Αποδεικνύει την ύπαρξη της οικογενειακής σχέσης.
- β) Τα μέλη της οικογένειας του πρόκειται να κατοικήσουν μαζί του.
- γ) Αποδεικνύει ότι διαθέτει ετήσιο προσωπικό εισόδημα αρκετό για να καλύπτει τις ανάγκες της οικογένειάς του (περίπου 8.500€, το οποίο αυξάνεται κατά 20% για τη σύζυγο και κατά 15% για κάθε τέκνο).
- δ) Διαθέτει πλήρη ασφάλιση, η οποία να μπορεί να καλύψει και τα μέλη της οικογένειάς του.

Ο ενδιαφερόμενος, καταθέτει αίτηση στο Δήμο ή στην Κοινότητα του τόπου κατοικίας του για την έγκριση οικογενειακής επανένωσης. Μετά την έγκριση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οικεία ελληνική προξενική αρχή, χορηγεί στα

μέλη της οικογένειας τις απαιτούμενες ειδικές θεωρήσεις εισόδου.

Δικαιολογητικά του συντηρούντος για τη θεώρηση εισόδου μέλους της οικογένειας του για στη χώρα λόγω οικογενειακής συνένωσης

1. Αίτηση για θεώρηση εισόδου
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Άδεια διαμονής ή βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση ανανέωσης.
4. Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης επίσημα επικυρωμένο και μεταφρασμένο, από το οποίο να προκύπτει ο συγγενικός δεσμός.
5. Μισθωτήριο κατοικίας, θεωρημένο από Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή σε περίπτωση παραχώρησης κατοικίας, υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη της οικίας, θεωρημένη από την αρμόδια εφορία.
6. Υπεύθυνη δήλωση ότι τα μέλη της οικογένειας του για τα οποία ζητείται η έγκριση εισόδου πρόκειται να κατοικήσουν μαζί του.
7. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος των δύο προηγούμενων ετών.
8. Επικυρωμένο αντίγραφο βιβλιαρίου υγείας του οικείου ασφαλιστικού οργανισμού.
9. Διαβατήρια σε ισχύ των μελών

Τα μέλη της οικογένειας του συντηρούντος, πριν από τη λήξη της θεώρησης εισόδου, καταθέτουν αίτηση στο Δήμο ή την Κοινότητα του τόπου κατοικίας τους για χορήγης άδειας διαμονής για οικογενειακή επανένωση. Για τα ανήλικα τέκνα η αίτηση υποβάλλεται από εκείνον που ασκεί τη γονική μέριμνα και μέχρι τη συμπλήρωση του 14ου έτους της ηλικίας του δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου.

Δικαιολογητικά του/της συζύγου & των τέκνων του υπηκόου τρίτης χώρας για αρχική χορήγηση άδειας

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Ακριβές φωτοαντίγραφο της ισχύουσας άδειας διαμονής του συντηρούντος ή βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση.
3. Διαβατήριο σε ισχύ
4. Θεώρηση εισόδου
5. Βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί αίτηση σε ασφαλιστικό φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
6. Πιστοποιητικό υγείας από δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα
7. Τρεις φωτογραφίες

Δικαιολογητικά για ανανέωση

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Προηγούμενη άδεια διαμονής
4. Παράβολο
5. Επικυρωμένο αντίγραφο της άδειας διαμονής του συντηρούντος
6. Επικυρωμένο αντίγραφο φορολογικής δήλωσης ή εκκαθαριστικού του συντηρούντος
7. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει μεταβληθεί η οικογενειακή του/της κατάσταση.
8. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
9. Τρεις φωτογραφίες

Διάρκεια Ισχύος

Η ατομική άδεια διαμονής που χορηγείται στα μέλη της οικογένειας **ισχύει για χρονικό διάστημα ενός έτους** και μπορεί να ανανεώνεται ανά διετία, καταθέτοντας σχετική αίτηση στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, τουλάχιστον δύο μηνες πριν από τη λήξη της.

Επίσης, πρόσωπα που έχουν γίνει δεκτά για οικογενειακή επανένωση, δικαιούνται να αποκτήσουν **αυτοτελή άδεια διαμονής** στις εξής περιπτώσεις:

1. Αφού περάσουν πέντε χρόνια από την αρχική χορήγηση της άδειας διαμονής για οικογενειακή επανένωση
2. Αφού ενηλικιωθούν τα ανήλικα μέλη της οικογένειας
3. Θανάτου του συντηρούντος, διαζυγίου ή αποδεδειγμένης διακοπής της συμβίωσης

Δικαιολογητικά για έκδοση αυτοτελούς άδειας διαμονής

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Άδεια διαμονής (οικογενειακής επανένωσης)
4. Παράβολο
5. Ληξιαρχική πράξη γέννησης, επικυρωμένη από την Ελληνική Πρεσβεία της χώρας καταγωγής του αιτούντος
6. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
7. Τρεις φωτογραφίες

Δικαιολογητικά για ανανέωση

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Θεώρηση εισόδου
4. Παράβολο
5. Αποδεικτικό επαρκών πόρων (π.χ βιβλιόριο καταθέσεων όπου θα φαίνεται ότι ο αιτών έχει τουλάχιστον 3.000€)
6. Βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί αίτηση σε ασφαλιστικό φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
7. Πιστοποιητικό υγείας
8. Τρεις φωτογραφίες

Διάρκεια Ισχύος

Η διάρκεια της άδειας **δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος**, ενώ για τα παιδιά των αλλοδαπών, μέχρι τη συμπλήρωση του 21ου έτους, η άδεια ανανεώνεται κάθε χρόνο. Μετά το πέρας των 21 ετών, η διαδικασία είναι ανάλογη με αυτή της χορήγησης άδειας για παροχή εξαρτημένης εργασίας.

4.1.5. Άδεια Διαμονής /Σύζυγος Έλληνας (Άρθρο 61 του ν.3386/2005)

Δικαιολογητικά για αρχική χορήγηση

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Θεώρηση εισόδου¹³
4. Ταυτότητα
5. Ληξιαρχική πράξη γάμου
6. Βεβαίωση ότι έχει υποβληθεί αίτηση σε ασφαλιστικό φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
7. Πιστοποιητικό υγείας από δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα
8. Τρεις φωτογραφίες

Δικαιολογητικά για ανανέωση

1. Αίτηση για άδεια διαμονής
2. Διαβατήριο σε ισχύ
3. Άδεια διαμονής

¹³ Είναι απαραίτητη μόνο στην περίπτωση που ο/η ενδιαφερόμενος/η διαμένει παράνομα στη Χώρα. Οι νόμιμα διαμένοντες απλά κάνουν **αλληγή σκοπού της άδειας** την οποία κατέχουν ήδη.

4. Ακριβές αντίγραφο της ταυτότητας του/της συζύγου
5. Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από το οποίο να προκύπτει ο συγγενικός δεσμός
6. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
7. Τρεις φωτογραφίες

4.1.6. Άδεια Διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (Άρθρο 44 του ν. 3386/05)

Προϋποθέσεις

Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών & Απασχόλησης, επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως, όπως:

- α) Θύματα εργατικών ή άλλων ατυχημάτων, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία
- β) Θύματα εγκληματικών πράξεων
- γ) Πρόσωπα τα οποία φιλοξενούνται σε ιδρύματα και σε νομικά πρόσωπα κοινωνικού σκοπού
- δ) Ανήλικα, την επιμέλεια των οποίων έχουν ελληνικές οικογένειες ή οικογένειες υπηκόων τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στην Ελλάδα
- ε) Πρόσωπα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας

Η ύπαρξη σοβαρών προβλημάτων υγείας και η διάρκεια αποθεραπείας διαπιστώνονται με πρόσφατο πιστοποιητικό κρατικού νοσοκομείου. **Η διάρκεια της άδειας είναι μέχρι ένα έτος** και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για ισόχρονο διάστημα.

4.1.7. Άδεια Διαμονής Αόριστης Διάρκειας

Υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει άδεια διαμονής στη χώρα, εφόσον συμπληρώσει **δεκαετή, συνεχή, νόμιμη διαμονή στη Χώρα**, δικαιούται να λάβει άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας.

Προϋποθέσεις

1. Να διαθέτει σταθερούς πόρους για την κάλυψη των εξόδων διαβίωσης του.
2. Να έχει πλήρη ασφάλιση για κάλυψη εξόδων νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
3. Να διαθέτει σπίτι (νοικιασμένο ή ιδιόκτητο)

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση
2. Τρεις φωτογραφίες
3. Διαβατήριο σε ισχύ (πρωτότυπο & φωτοτυπία)
4. Επικυρωμένο αντίγραφο προηγούμενης άδειας διαμονής
5. Παράβολο
6. Επικυρωμένο αντίγραφο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας (όπως παραπάνω)
7. Βεβαίωση του οικείου ΟΑΕΔ όπου να πιστοποιείται η δεκαετής και συνεχής νόμιμη απασχόληση του στην Ελλάδα
8. Αποδεικτικό εκπλήρωσης ασφαλιστικών υποχρεώσεων
9. Επικυρωμένο αντίγραφο βιβλιαρίου υγείας του οικείου ασφαλιστικού φορέα
10. Αποδεικτικό εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων

4.1.8. Κτήση της ιδιότητας του «Επί Μακρόν Διαμένοντος» (Άρθρα 4,5,6 του Π.Δ. 150/2006)

Προϋποθέσεις

1. Ο ενήλικος να διαμένει νόμιμα στη χώρα κατά τα πέντε τελευταία έτη
2. Να διαθέτει σταθερούς πόρους για τον ίδιο και την οικογένειά του (8.500€ συν 15% για κάθε προστατευόμενο μέλος)
3. Να διαθέτει για τον ίδιο και την οικογένειά του πλήρη ασφάλιση ασθένειας
4. Να διαθέτει σπίτι
5. Να έχει επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας
6. Να έχει γνώση στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού

Δικαιολογητικά για χορήγηση της άδειας

1. Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου επίσημου ταξιδιωτικού εγγράφου
2. Φωτοαντίγραφο της ισχύουσας άδειας διαμονής.
3. Αντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος των δύο προηγούμενων ετών.
4. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για την πλήρη κάλυψη των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης, για τον ίδιο και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς του.
5. Επικυρωμένο συμβόλαιο αγοράς κατοικίας ή θεωρημένο, από την εφορία, μισθωτήριο κατοικίας.
6. Αποδεικτικό επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας και των στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού¹⁴.

¹⁴ Αποδεικνύεται με απολυτήριο της υποχρεωτικής τουλάχιστον εκπαίδευσης ελληνικών σχολείων ή με πιστοποιητικό γλωσσomάθειας της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Υπουργείου Παιδείας.

7. Τρεις έγχρωμες φωτογραφίες.

Δικαιολογητικά για ανανέωση

1. Φωτοτυπία όλων των σελίδων του διαβατηρίου ή άλλου επίσημου ταξιδιωτικού εγγράφου
2. Φωτοτυπία της προηγούμενης άδειας διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος.
3. Τρεις έγχρωμες φωτογραφίες.

Διάρκεια Ισχύος

Η άδεια διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος έχει **διάρκεια ισχύος πέντε έτη**, η οποία ανανεώνεται για 5 έτη κάθε φορά, χωρίς την ανάγκη συνδρομής των παραπάνω προϋποθέσεων. Για την ανανέωση της άδειας διαμονής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει αίτηση, πριν από τη λήξη της, στην αρμόδια υπηρεσία.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΔΕΙΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

- Οι αλλοδαποί που καταθέτουν αίτηση και δικαιολογητικά για χορήγηση ή ανανέωση άδεια διαμονής παίρνουν σχετική **βεβαίωση κατάθεσης, χρώματος μπλε** -όταν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι πλήρη & **χρώματος πορτοκαλί**- όταν τα δικαιολογητικά είναι ελλιπή, η οποία νομιμοποιεί τη διαμονή τους στη χώρα μέχρι να ληφθεί η απόφαση επί του αιτήματός τους.
- Οι υπήκοοι τρίτης χώρας που έχουν λάβει άδεια νόμιμης διαμονής μπορούν να ταξιδεύουν στις χώρες καταγωγής τους **μόνο** σε χρονικές περιόδους που ορίζει το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.
- Σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης ή ανάκλησης αδειάς, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθυνθεί στη δικαιοσύνη. Μέχρι να ληφθεί η τελική απόφαση παίρνει **ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής** με διάρκεια ισχύος 6 μήνες. Την ειδική αυτή βεβαίωση μπορεί να την ανανεώνει με χαρτί δικαστηρίου που θα πιστοποιεί ότι δεν έχει εκδικαστεί η υπόθεση.
- Το κόστος των παραβόλων είναι: **150€** για άδεια διάρκειας μέχρι ενός έτους, **300€** για διάρκεια μέχρι δύο έτη, **450€** για άδεια μέχρι τρία έτη ή **900€** για άδεια αόριστης διάρκειας ή άδεια «επί μακρόν διαμένοντος».
- **Εξαιρούνται καταβολής παραβόλου** τα ανήλικα τέκνα κάτω των 18 ετών.
- Αν το αίτημα για ανανέωση της άδειας υποβληθεί **έως ένα μήνα το αργότερο** μετά τη λήξη της προηγούμενης άδειας, ο αιτών καταβάλλει **50€** πρόστιμο.
- Οι αλλοδαποί κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην Ελλάδα, **υποχρεούνται να δηλώνουν** στα Γραφεία Αλλοδαπών του τόπου κατοικίας τους **κάθε μεταβολή** της διεύθυνσης κατοικίας τους & της οικογενειακής τους κατάστασης, καθώς και την απώλεια ή ανανέωση του διαβατηρίου τους και την απώλεια της άδειας διαμονής τους.
- Για αλλοδαγές που **δε δηλώνονται εγκαίρως** (δηλαδή εντός μήνα) επιβάλλεται πρόστιμο 250€.
- Κανένας αλλοδαπός **δεν μπορεί να εισέλθει στη χώρα νόμιμα για εργασία**, παρά μόνο με τη διαδικασία της μετάκλησης, της πρόσκλησης δηλαδή από συγκεκριμένο εργοδότη.
- Οι άδειες διαμονής **δεν ανακαλούνται** για ανήλικο που οι γονείς του ζουν στην Ελλάδα και για άτομα άνω των 80 ετών (εφόσον δεν είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη & τη δημόσια υγεία).

5. ΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ιθαγένεια είναι ο νομικός δεσμός ενός προσώπου προς ένα συγκεκριμένο κράτος. Η απόκτηση ελληνικής ιθαγένειας καθορίζεται από τα **άρθρα 5-9 του ν. 3284/2004**.

Προϋποθέσεις πολιτογράφησης

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να:

1. Είναι ενήλικος κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης πολιτογράφησης.
2. Μην έχει διαταχθεί η απέλαση του από τη χώρα.
3. Μην έχει καταδικασθεί, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη.
4. Διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα δέκα συνολικά έτη την τελευταία δωδεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Εξαιρούνται οι σύζυγοι Έλληνα ή Ελληνίδας, που διαμένουν τουλάχιστον επί μία τριετία στην Ελλάδα και έχουν αποκτήσει τέκνο, καθώς και εκείνοι που έχουν γεννηθεί και κατοικούν συνεχώς στην Ελλάδα.
5. Έχει επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, της ελληνικής ιστορίας και γενικά του ελληνικού πολιτισμού.

Δικαιολογητικά

Ο ενδιαφερόμενος, υποβάλλει στο Δήμο ή στην Κοινότητα του τόπου κατοικίας του αίτηση για πολιτογράφηση η οποία συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά:

1. Δήλωση πολιτογράφησης η οποία γίνεται ενώπιον του Δημάρχου ή του Κοινοτάρχη, παρουσία δύο Ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων.
2. Παράβολο (περίπου 1.500€)
3. Αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου επίσημου ταξιδιωτικού εγγράφου
4. Άδεια διαμονής
5. Πιστοποιητικό γέννησης ή βάπτισης
6. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή αντίγραφο φορολογικής δήλωσης του τελευταίου οικονομικού έτους

Διαδικασία πολιτογράφησης

Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας ζητάει να προσκομίσει ο αιτών τα εξής:

1. Πιστοποιητικό Ποινικού Μητρώου για δικαστική χρήση.
2. Πιστοποιητικό ότι δεν έχει εκδοθεί απόφαση απέλασής του.
3. Οποιαδήποτε άλλα δικαιολογητικά κρίνει ο ενδιαφερομένος ότι μπορούν να υποστηρίξουν το αίτημα του.

Μετά την εξέταση του φακέλου, ο ενδιαφερόμενος καλείται για συνέντευξη στην Επιτροπή Πολιτογράφησης. Η πολιτογράφηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. **Η ιδιότητα του Έλληνα πολίτη αποκτάται με την οργανωσσία του αλλοδαπού**, ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, και πρέπει να γίνει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Σύμφωνα με το **άρθρο 26** (1948) της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών, ο καθένας έχει το δικαίωμα σε μια δωρεάν, στοιχειώδη και βασική εκπαίδευση. Αντίστοιχα, το **άρθρο 16** του Ελληνικού Συντάγματος, κάνει λόγο για δημόσια υποχρεωτική εκπαίδευση η οποία πρέπει να παρέχεται σε κάθε παιδί που διαμένει στη χώρα. Έτσι, όλα τα παιδιά των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα, διατηρούν το δικαίωμα φοίτησης στα ελληνικά σχολεία. Οι πιο πρόσφατες αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αποδεικνύουν ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη αναβάθμισης του σχολείου και η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση του εκπαιδευτικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

6.1. Τάξεις Υποδοχής & Φροντιστηριακά Τμήματα

Το διδακτικό προσωπικό ενός σχολείου μπορεί να ζητήσει να δημιουργηθεί Τάξη Υποδοχής για τους αλλοδαπούς μαθητές που δε μιλούν την ελληνική γλώσσα και έχουν σοβαρές δυσκολίες να παρακολουθήσουν τις κανονικές τάξεις. Μοναδικός σκοπός των τάξεων αυτών είναι ένταξη των αλλοδαπών μαθητών στις κανονικές τάξεις και, γενικά, η ομαλή προσαρμογή τους στο σχολικό περιβάλλον. Στις τάξεις υποδοχής διδάσκονται η ελληνική γλώσσα και μαθήματα Ιστορίας και Πολιτισμού και χωρίζονται σε:

1. Τάξεις Υποδοχής I: Απευθύνονται σε νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς μαθητές, οι οποίοι δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και δε μπορούν να παρακολουθήσουν τη σχολική διαδικασία. Η διάρκεια φοίτησης είναι μέχρι ένα χρόνο.

2. Τάξεις Υποδοχής II: Απευθύνονται σε αλλοδαπούς μαθητές που έχουν μεν βασικές γνώσεις της ελληνικής γλώσσας, αλλά που δεν είναι αρκετές ώστε να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις απαιτήσεις των μαθημάτων. Η διάρκεια φοίτησης φτάνει μέχρι τα δύο χρόνια.

Οι μαθητές που γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, αλλά εξακολουθούν να έχουν αδυναμία να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των γλωσσικών, κυρίως, μαθημάτων, μπορούν να ενταχθούν στα φροντιστηριακά τμήματα του σχολείου, εφόσον υπάρχουν, τα οποία λειτουργούν μετά τη λήξη του σχολικού προγράμματος και η εβδομαδιαία παρακολούθησή τους καθορίζεται στις έντεκα ώρες.

6.2. Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το ν. 2413/1996, το Υπουργείο Παιδείας εφαρμόστηκε μια νέα μορφή εκπαίδευσης, η **διαπολιτισμική εκπαίδευση**. Σκοπός της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η οργάνωση και λειτουργία σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την επιμόρφωση των αλλοδαπών μαθητών. Για να χαρακτηριστεί ένα σχολείο διαπολιτισμικό θα πρέπει ο αριθμός των παλιννοστούντων και / ή αλλοδαπών μαθητών να πλησιάζει το 45% του συνολικού αριθμού. Στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εφαρμόζονται τα προγράμματα των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες ανάγκες των αλλοδαπών μαθητών τους. Από το 1996 μέχρι σήμερα ιδρύθηκαν και λειτουργούν 26 σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα. Συγκεκριμένα υπάρχουν 13 δημοτικά, 9 γυμνάσια & 4 λύκεια.

Για την εγγραφή τους στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, τα παιδιά των αλλοδαπών που ζουν στην Ελλάδα, πρέπει να προσκομίσουν:

1. Ανηλικιακή πράξη γέννησης (επικυρωμένη από το Ελληνικό Προξενείο της χώρας καταγωγής του ατόμου & μεταφρασμένη από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από δικηγόρο)
2. Τίτλο σπουδών (για παιδιά που έχουν ήδη φοιτήσει σε σχολείο της χώρας τους)
3. Πιστοποιητικό υγείας από δημόσιο νοσημευτικό ίδρυμα
4. Άδεια διαμονής

6.3. Εγγραφές στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια & τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στο **άρθρο 72** του ν. 3386/05, που αφορά στην πρόσβαση των ανηλίκων αλλοδαπών στην εκπαίδευση, αναγνωρίζεται ρητά το δικαίωμα και η υποχρέωση τους για την εννιάχρονη σχολική φοίτηση, όπως συμβαίνει και με τους Έλληνες μαθητές, ενώ όσον αφορά στα δικαιολογητικά εγγραφής τους στα δημόσια σχολεία, αυτά δεν διαφέρουν από τα ισχύοντα για τους Έλληνες υπηκόους (αν και με υπουργική απόφαση μπορούν να ζητηθούν πρόσθετα δικαιολογητικά). Τέλος, οι αλλοδαποί μαθητές που έχουν αποφοιτήσει από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, έχουν πρόσβαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις όπως και οι Έλληνες.

7. ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

7.1. Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας-Νομαρχία

Σύμφωνα με το **ν. 1302/82** όλες οι γυναίκες, ανεξάρτητα από ιθαγένεια, φυλή ή θρησκεία, εφόσον έχουν άδεια νόμιμης παραμονής στη χώρα, δικαιούνται, από τις Δ/νσεις Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιών, το **επίδομα μητρότητας** στις εξής περιπτώσεις:

- Οι εργαζόμενες ανασφάλιστες γυναίκες που βρίσκονται σε κατάσταση μητρότητας και δεν δικαιούνται τις σχετικές παροχές από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα
- Οι μητέρες που έχουν οικογενειακό μηνιαίο εισόδημα 587€

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

1. Αίτηση της ενδιαφερόμενης (**υποβάλλεται πριν από τη γέννηση του παιδιού**)
2. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι ασφαλισμένη σε κανένα ασφαλιστικό οργανισμό.
3. Ιατρική βεβαίωση από την οποία να προκύπτει η πιθανή ημερομηνία τοκετού.
4. Ληξιαρχική Πράξη γέννησης του παιδιού, η οποία θα συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση ότι το παιδί βρίσκεται στη ζωή.
5. Βεβαίωση του εργοδότη της για μόνιμη και τακτική εργασία χωρίς ασφαλιστική κάλυψη.
6. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
7. Βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα του συζύγου ότι δεν την έχει ασφαλίσει.
8. Πιστοποιητικό Κοινωνικής Προστασίας (εκδίδεται από την Υπηρεσία).
9. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη από την εφορία, σε περίπτωση μη υποχρέωσης υποβολής φορολογικής δήλωσης.
10. Φωτοτυπία διαβατηρίου & άδειας νόμιμης διαμονής.

Όσον αφορά στους αλλοδαπούς οι οποίοι **δε βρίσκονται και δεν εργάζονται νόμιμα στη χώρα επιτρέπεται** να τους προσφερθούν ιατρικές υπηρεσίες από νοσοκομεία, θεραπευτήρια και κλινικές, **μόνο όταν εισάγονται εκτάκτως για νοσηλεία**. Το ίδιο ισχύει και για τα ανήλικα παιδιά. Επιπλέον, υπάρχουν κάποιες υπηρεσίες οι οποίες παρέχουν υγειονομική περίθαλψη στους μη νόμιμους μετανάστες (βλ. παράρτημα). Τέλος, οι αλλοδαποί εκείνοι που έχουν εισέλθει στη χώρα και **παραμένουν νόμιμα**, εφόσον απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να ασφαλίζονται στους διάφορους ασφαλιστικούς οργανισμούς, όπως ακριβώς και οι Έλληνες πολίτες και δικαιούνται τις ίδιες παροχές.

7.2. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α)

Δικαιολογητικά για την έκδοση Αριθμού Μητρώου Ασφαλισμένου

1. Αίτηση απόδοσης αριθμού μητρώου (χορηγείται από το ΙΚΑ)
2. Φωτοτυπία διαβατηρίου
3. Αντίγραφο άδειας παραμονής
4. Φωτοτυπία Α.Φ.Μ από την αρμόδια εφορία
5. Βεβαίωση εργοδότη ότι απασχολεί τον αιτούντα αλληλοδαπό

Δικαιολογητικά για την έκδοση του ατομικού βιβλιαρίου υγείας

1. Πενήντα (50) τουλάχιστον ένησμη, για αυτούς που εργάζονται με πλήρη απασχόληση, και ογδόντα (80) για όσους εργάζονται με καθεστώς ημιαπασχόλησης, μέσα στον προηγούμενο χρόνο ή το προηγούμενο 15μηνιο.
2. Αριθμό μητρώου ασφάλισης
3. Φωτοτυπία διαβατηρίου
4. Αντίγραφο άδειας διαμονής σε ισχύ ή βεβαίωση ότι κατέθεσε αίτηση για ανανέωση
5. Μία φωτογραφία
6. Υπεύθυνη δήλωση όπου θα αναφέρεται η διεύθυνση κατοικίας

Οι 50 ή οι 80 ημέρες εργασίας **αρκούν για τις παροχές σε είδος** (π.χ. γιατρό, φάρμακα), **αλλά για τις παροχές σε χρήμα** (επιδόματα) πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τουλάχιστον 100 ημέρες εργασίας για όσους πληρώνουν το 100% των εισφορών και 120 ημέρες εργασίας για όσους πληρώνουν μειωμένες εισφορές.

Βασικές παροχές ΙΚΑ

1. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
2. Νοσοκομειακή περίθαλψη
3. Επιδόματα ασθενείας ατυχήματος, μητρότητας κ.ά.
4. Σύνταξη

7.3. Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (πρώην Τ.Ε.Β.Ε)

Στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ υπάγονται όλοι όσοι ασκούν τη δραστηριότητά τους στην Ελλάδα (π.χ. έμποροι, βιοτέχνες, αυτοκινητιστές κ.α). Οι ασφαλισμένοι αλληλοδαποί στον ΟΑΕΕ έχουν ακριβώς τα **ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους Έλληνες ασφαλισμένους**. Δικαιούχοι των παροχών σε είδος είναι

οι άμεσα ασφαλισμένοι και τα μέλη της οικογένειάς τους, εφόσον έχουν βιβλιάριο ασθένειας. Τα δικαιολογητικά εγγραφής στον ΟΑΕΕ ποικίλουν ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας και για σχετικές πληροφορίες θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται στα κατά τόπους γραφεία.

Βασικές παροχές ΟΑΕΕ

1. Ιατρική περίθαλψη από ιδιώτες γιατρούς, οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους, χωρίς συμμετοχή των ασφαλισμένων. Επιπλέον, παρέχονται στους ασφαλισμένους παρακλινικές εξετάσεις με συμμετοχή του ασφαλισμένου σε ποσοστό 25%.
2. Νοσοκομειακή περίθαλψη
3. Φαρμακευτική περίθαλψη, μέσω συμβεβλημένων φαρμακείων με συμμετοχή του ασφαλισμένου στη δαπάνη από 25% μέχρι 0%.
4. Παροχές σε χρήμα όπως επίδομα τοκετού, επίδομα εργατικού ατυχήματος, έξοδα κηδείας άμεσα ασφαλισμένου κ.α.
5. Σύνταξη

7.4. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.)

Στην ασφάλιση του ΟΓΑ υπάγονται υποχρεωτικά οι απασχολούμενοι σε αγροτικές εργασίες. Τα δικαιολογητικά ένταξης στο μητρώο ασφαλισμένων του ΟΓΑ, κατατίθενται στους ανταποκριτές του ΟΓΑ του Δήμου ή της Κοινότητας του τόπου απασχόλησης του ενδιαφερόμενου.

Δικαιολογητικά ένταξης στο μητρώο ασφαλισμένων

1. Αίτηση - Υπεύθυνη Δήλωση, υπογεγραμμένη και θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής.
2. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της άδειας διαμονής.
3. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης, θα πρέπει να υποβάλει Υπεύθυνη δήλωσή του θεωρημένη από την αρμόδια εφορία.
4. Υπεύθυνες Δηλώσεις των εργοδοτών - κτηματιών για την απασχόληση του αιτούντος, συμπληρωμένες στο ειδικό έντυπο του ΟΓΑ.
5. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του εντύπου Ε1 δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για το φόρο εισοδήματος του τελευταίου έτους κάθε εργοδότη - κτηματία, συνοδευόμενο απαραίτητα από Υπεύθυνη Δήλωση του εργοδότη με την οποία θα βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων του αντιγράφου.

Βασικές Παροχές

1. Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη
2. Νοσοκομειακή Περίθαλψη
3. Σύνταξη
4. Πολυτεχνικό επίδομα
5. Επίδομα τρίτου παιδιού

7.5. Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)

7.5.1. Επίδομα ανεργίας

Μισθωτοί οι οποίοι απολύθηκαν μπορούν, με ορισμένες προϋποθέσεις, να εισπράξουν από τον ΟΑΕΔ επίδομα ανεργίας, εφόσον υποβάλουν αίτηση εντός 60 ημερών από την ημερομηνία απόλυσης. Από 01.09.2008 μέχρι 30.04.2009 το **μηνιαίο επίδομα ανεργίας** ανέρχεται στα **430,75** ευρώ. Για κάθε μέλος της οικογένειας το επίδομα προσαυξάνεται κατά 10%.

Προϋποθέσεις

1. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει 80 ημέρες εργασίας το χρόνο τα δύο προηγούμενα χρόνια, πριν από την επιδότησή του. Το τελευταίο όμως 14μηνο πρέπει να έχει συμπληρώσει 125 ημέρες εργασίας, χωρίς να υπολογίζονται οι τελευταίοι δύο μήνες (αν επιδοτείται για πρώτη φορά).
2. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει 125 ημέρες εργασίας το τελευταίο 14μηνο, πριν από την απόλυσή του, χωρίς να υπολογίζονται οι ημέρες εργασίας των δύο τελευταίων μηνών (αν επιδοτείται για δεύτερη φορά).

Δικαιολογητικά

1. Βεβαίωση απόλυσης
2. Βιβλιάριο ενσήμων του ενδιαφερομένου της τελευταίας διετίας
3. Οικογενειακό βιβλιάριο ασθένειας, εφόσον υπάρχουν συντηρούμενα μέλη
4. Πρόσφατο εκκαθαριστικό σημείωμα
5. Διαβατήριο
6. Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86, την οποία θα συμπληρώσει ο ενδιαφερόμενος στον ΟΑΕΔ

7.5.2 Οικογενειακά επιδόματα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ 3868/58 οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια νόμιμης διαμονής ή βεβαίωση κατάθεσης σχετικής αίτησης, εφόσον εργάζο-

νται ως μισθωτοί, δικαιούνται τη χορήγηση οικογενειακού επιδόματος.

Προϋποθέσεις

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του επιδόματος είναι η **πραγματοποίηση 50 ημερών εργασίας**, κατά το προηγούμενο της επιδότησης έτος ή δίμηνη τακτική επιδότηση λόγω ανεργίας ή δίμηνη συνεχή ανικανότητα για εργασία.

Τα παιδιά για τα οποία καταβάλλεται επίδομα, πρέπει:

1. Να έχουν ηλικία μέχρι 18 ετών ή 22 ετών αν σπουδάζουν
2. Να είναι άγαμα
3. Να διαμένουν στην Ελλάδα. Η διαμονή τους αποδεικνύεται με Άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση και στις περιπτώσεις που τα παιδιά είναι μαθητές ή σπουδαστές, θα προσκομίζεται βεβαίωση φοίτησης οποιασδήποτε βαθμίδας.

Δικαιολογητικά

1. Βεβαίωση του εργοδότη υπογεγραμμένη και σφραγισμένη από τον εργοδότη. Στις περιπτώσεις οικοδόμων ή ημερομισθίων εργατών που δεν έχουν σταθερό εργοδότη ώστε να προσκομίσουν τη βεβαίωση, προσκομίζονται τα έτη του προηγούμενου της επιδότησης έτους (αρκούν 50).
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
3. Ατομικό και οικογενειακό Βιβλιάριο Ασθενείας των παιδιών όπου φαίνεται η θεώρηση του Ι.Κ.Α. για τα προστατευόμενα μέλη, το προηγούμενο και το τρέχον έτος.
4. Βιβλιάριο ασθενείας (θεωρημένο) του /της συζύγου όταν ανήκει σε άλλο Ταμείο Ασφάλισης εκτός του Ι.Κ.Α.
5. Βιβλιάριο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
6. Βεβαίωση σπουδών, αν το παιδί είναι 18-22 ετών και σπουδάζει (αυτεπάγγελτη αναζήτηση)

7.5.3. Ειδικό εποχιακό βοήθημα

Δικαιούχοι του εποχιακού βοηθήματος είναι οι εργαζόμενοι που είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εργάζονται ως οικοδόμοι, λιτόμοι, ασβεστοποιί, καπνεργάτες, δασεργάτες κ.α. Η αίτηση γίνεται ηλεκτρονικά είτε στον ΟΑΕΔ είτε στο ΚΕΠ του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου.

Προϋποθέσεις

1. Να έχουν πραγματοποιήσει, κατά τον προηγούμενο από την καταβολή του επιδόματος χρόνο, συγκεκριμένο αριθμό ημερών εργασίας (για οικοδόμους, π.χ. είναι 95-210 ημέρες εργασίας).

2. Να μην είναι εργολάβοι ή υπεργολάβοι, αν πρόκειται για οικοδόμους
3. Να απασχολούνται αποκλειστικά στο συγκεκριμένο κλάδο

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση-υπεύθυνη δήλωση (συμπληρώνεται ηλεκτρονικά στον ΟΑΕΔ ή στο ΚΕΠ)
2. Εκκαθαριστικό σημείωμα (αναζητείται απευθείας από τον ΟΑΕΔ)
3. Αποδεικτικό ημερών ασφάλισης από το ΙΚΑ (αναζητείται απευθείας από τον ΟΑΕΔ)
4. Άδεια διαμονής σε ισχύ ή βεβαίωση ότι έχει κατατεθεί σχετική αίτηση

8. ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

8.1. Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.)

Ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, ανήκει στο Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας και είναι ο κύριος φορέας κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα. Δικαιούχοι των προγραμμάτων του ΟΕΚ είναι και οι αλλοδαποί εργαζόμενοι. Μερικά από τα πιο σημαντικά προγράμματα του είναι:

8.1.1. Πρόγραμμα Επιδότησης Ενοικίου

Προϋποθέσεις

Στο πρόγραμμα μπορούν να πάρουν μέρος εργάτες & υπάλληλοι που:

1. Ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα
2. Είναι ασφαλισμένοι σε ταμείο ασφάλισης μισθωτών (συνήθως στο ΙΚΑ)
3. Πληρώνουν, μέσω της ασφάλισης τους, εισφορές για τον ΟΕΚ
4. Πληρούν τις σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις
5. Το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν ξεπερνάει τις 12.000€ (αυξάνεται κατά 2.000€ για κάθε παιδί)
6. Νοίκιαζαν κατοικία το 2007 και δεν έχουν στο όνομα τους περουσικά στοιχεία (κατοικία) στην Ελλάδα
7. Δεν έχουν πάρει κατοικία από τον ΟΕΚ

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση & Υπεύθυνη δήλωση (συμπληρώνονται στα ΚΕΠ)
2. Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης, το οποίο πρέπει να είναι πρόσφατο,

επικυρωμένο από το Ελληνικό Προξενείο της χώρας καταγωγής του ενδιαφερόμενου & επίσημα μεταφρασμένο από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από δικηγόρο.

3. Άδεια διαμονής του ίδιου και των μελών της οικογένειας του
4. Φωτοαντίγραφο των διαβατηρίων όλων των μελών της οικογένειας
5. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη από την Εφορία ότι δεν υποχρεούται στην υποβολή φορολογικής δήλωσης
6. Έντυπο Ε9 του έτους 2005 & του έτους κατά το οποίο καταθέτουν την αίτηση (αν υπάρχει αλληλαγή στην περιουσιακή κατάσταση) ή υπεύθυνη δήλωση ότι δεν ήταν υποχρεωμένοι να υποβάλουν Ε9
7. Βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα, όπου θα φαίνεται το σύνολο των ημερομισθίων μέχρι την κατάθεση της αίτησης καθώς και τα συνολικά ημερομίσθια που πραγματοποιήθηκαν κατά τα τρία προηγούμενα χρόνια και κατά το έτος που κάνουν την αίτηση.
8. Βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα όπου θα φαίνονται οι κρατήσεις υπέρ ΟΕΚ

Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν και οι συνταξιούχοι οργανισμών κύριας ασφάλισης (κυρίως του ΙΚΑ), οι οποίοι αντί για τα δικαιολογητικά 6 & 7 **πρέπει να καταθέσουν απόφαση συνταξιοδότησης** από το ασφαλιστικό τους ταμείο, όπου θα φαίνεται αν έχουν γίνει κρατήσεις υπέρ ΟΕΚ. Οι αιτήσεις γίνονται στα ΚΕΠ.

8.1.2. Πρόγραμμα επιδότησης για δάνειο αγοράς κατοικίας

Προϋποθέσεις

Στο πρόγραμμα μπορούν να πάρουν μέρος εργάτες & υπάλληλοι που:

1. Ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα
2. Είναι ασφαλισμένοι σε ταμείο ασφάλισης μισθωτών (συνήθως στο ΙΚΑ)
3. Πληρώνουν, μέσω της ασφάλισης τους, εισφορές για τον ΟΕΚ
4. Οι πολύτεκνοι που προστατεύουν από τρία παιδιά και πάνω
5. Οι συνταξιούχοι που είναι ασφαλισμένοι σε οργανισμό κύριας ασφάλισης μισθωτών (συνήθως στο ΙΚΑ)

Δικαιολογητικά

Τα δικαιολογητικά είναι τα ίδια με αυτά που αναφέρονται παραπάνω για την επιδότηση ενοικίου.

8.1.3. Πρόγραμμα Κλήρωσης Κατοικιών

Η διανομή των σπιτιών που κατασκευάζονται από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοι-

κίας γίνεται μέσω κλήρωσης και δικαίωμα να συμμετέχουν στην κλήρωση έχουν κυρίως τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα. Η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά καθορίζονται κάθε φορά που είναι έτοιμες οι κατοικίες που θα διανεμηθούν.

8.2. Οργανισμός Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.)

Ο Οργανισμός Εργατικής Εστίας υλοποιεί προγράμματα ψυχαγωγικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν όσους είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ. Τα βασικά προγράμματα είναι:

- 1.** Δελτία Κοινωνικού Τουρισμού (οκτάήμερες εκδρομές με μικρή οικονομική συνδρομή)
- 2.** Εισιτήρια για θέατρα, κινηματογράφους & άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις
- 3.** Δελτία για δωρεάν αγορά βιβλίων

Δικαιολογητικά

Τα βασικά δικαιολογητικά για όλες τις παροχές είναι τα ακόλουθα:

- 1.** Ατομικό & οικογενειακό βιβλιάριο υγείας
- 2.** Διαβατήριο
- 3.** Άδεια διαμονής
- 4.** Ένσημα (τουλάχιστον 100 ένσημα κατά το προηγούμενο, από την αίτηση, έτος)
- 5.** Οποιοδήποτε επίσημο έγγραφο στο οποίο να φαίνεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.)
- 6.** Αν πρόκειται για συνταξιούχους, απόφαση της συνταξιοδότησής τους

παράρτημα ΙΙΙ

Α. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ-ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΣΤΕΓΑΣΗΣ, ΑΔΕΙΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ κ.ά.

Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής & Κοινωνικής Ένταξης

Διεύθυνση: Ευαγγελιστρίας 2, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3741016-18

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

Διεύθυνση: Δωδεκανήσου 6, Καθαράκι

Τηλέφωνο: 210 9919040-045

Διεθνής Αμνηστία-Ελληνική Επιτροπή

Διεύθυνση: Σίνα 30, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3600628, 210 3631532

Διεθνής Καθολική Υπηρεσία Μεταναστεύσεων

Διεύθυνση: Καποδιστρίου 52, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5231473, 210 5230521

Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Μεταναστών & Προσφύγων

Διεύθυνση: Τσαμαδού 13, Εξάρχεια

Τηλέφωνο: 210 3813928

Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία

Διεύθυνση: Μαντζάρου 6, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3636191, 210

Δρόμοι Ζωής

Διεύθυνση: Γαργητιών 12, Γκάζι

Τηλέφωνο: Τηλ.: 210 3474218

Εργατικό Κέντρο

Διεύθυνση: Γ' Σεπτεμβρίου 48B, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 8841253, 210 8841818

Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών

Διεύθυνση: Φερρών 18, Πλατεία Βικτωρίας, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 8216611, 3617710

Ελληνικό Συμβούλιο Για Τους Πρόσφυγες

Διεύθυνση: Σολωμού 25, Εξάρχεια

Τηλέφωνο: 210 3220000

Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι

Διεύθυνση: Γλυκά Νερά

Τηλέφωνο: 210 3472259

Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών & Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Διεύθυνση: Δημ. Σούτσου 6, Πλ.Μαβίλη, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 6421281

Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Διεύθυνση: Χάρπτος 46B, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7255385-8

Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας

Διεύθυνση: Πλατεία Βικτωρίας 11, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 8224037

Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλινοστούντων & Μεταναστών

Διεύθυνση: Δεινοκράτους 68, Αθήνα

Νόστος

Διεύθυνση: Μετσόβου & Νοταρά, Εξάρχεια

Τηλέφωνο: 210 8815310, 210 5225486

Συνήγορος του Πολίτη: Συνήγορος του μετανάστη, του πρόσφυγα & του ομογενούς

Διεύθυνση: Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 7292129

Στέκι των Μεταναστών

Διεύθυνση: Τσαμαδού 13, Εξάρχεια

Τηλέφωνο: 210 3813928

Praksis

Διεύθυνση: Στουρνάρη 57, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5205200

Β. ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης (Γ.Γ.Λ.Ε)

Διεύθυνση: Αχαρνών 417, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 2530334

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.)

Διεύθυνση: Σολωνίου 25, Εξάρχεια

Τηλέφωνο: 210 3814710, 210 3320000

Εθελοντική Εργασία Αθήνας

Διεύθυνση: Σολωνίου 27, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3302182, 210 3802773

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (Ε.Ε.Σ.)

Διεύθυνση: Τίμαιου 5, Ακαδημία Πλάτωνος

Τηλέφωνο: 210 5126300

Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Διεύθυνση: Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου (6ος όροφος Φιλοσοφικής Σχολής)

Τηλέφωνο: 210 7277672, 210 7277971

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ)

Διεύθυνση: Αχαρνών 426 & Κοκκινάκη

Τηλέφωνο: 210 2584804

ΚάρITAS Ελλάς

Διεύθυνση: Καποδιστρίου 52, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5249564, 5247879

Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.)

Διεύθυνση: ΝΕΛΕ ΑΘΗΝΑΣ: Κηφισίας 125-127, 210 6991129

Πίσω Θρανία

Διεύθυνση: Τσαμαδού 13, Εξάρχεια
Τηλέφωνο: 210 3813928

Γ. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αμφιθέας

Διεύθυνση: Πύρινθος 3, Αμφιθέα
Τηλέφωνο: 210 9423118

Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αησούπολης

Διεύθυνση: Ελευθερίας 18, Ν. Ιωνία
Τηλέφωνο: 210 2776459

87ο Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αθηνών

Διεύθυνση: Ορφέως 58, Βοτανικός
Τηλέφωνο: 210 3465125

2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών

Διεύθυνση: Αγίου Διονυσίου και Αιγαίου Πελάγους, Αχαρνές
Τηλέφωνο: 210 2445416

Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού

Διεύθυνση: 31η οδός 8
Τηλέφωνο: 210 9626606

Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Βαρυμπόμης

Διεύθυνση: Ανεμώνης 2, Βαρυμπόμνη
Τηλέφωνο: 210 8169456

2ο Γυμνάσιο Αθηνών

Διεύθυνση: Σουμερλή και Μάγερ, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 5243873

Λύκειο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Βαρυμπόμης

Διεύθυνση: Ανεμώνης 2, Βαρυμπόμνη
Τηλέφωνο: 210 8169450

Λύκειο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού

Διεύθυνση: 31η οδός 8, Ελληνικό
Τηλέφωνο: 210 9626716

Δ. ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.)

Διεύθυνση: Αχαρνών 417, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 2530286

Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.)

Διεύθυνση: Παρασίου 1 & Αχαρνών 99, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 8233669

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.)

Διεύθυνση: Αχαρνών 426 & Κοκκινάκη
Τηλέφωνο: 210 2114267

Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Γ.Γ.Ε.Ε.)

Διεύθυνση: Στρατηγού Δαγκλή 53, Κάτω Πατήσια
Τηλέφωνο: 210 2525999

ΟΑΕΔ-Κεντρική Υπηρεσία

Διεύθυνση: Εθνικής Αντίστασης 8, Άλιμος
Τηλέφωνο: 210 9989000

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.)

Πληροφορίες για ΚΕΚ & ΙΕΚ
Τηλέφωνο: 210 2709016, 210 2709036

Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Τηλέφωνο: 210 2531612-634

**Ε. ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΩΡΕΑΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ
ΣΕ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ**

Ιατροί Χωρίς Σύνορα-Πολυϊατρείο

Διεύθυνση: Παιωνίου 5, Πλατεία Βικτορίας, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 8213704, 210 8213713

Γιατροί του Κόσμου- Πολυϊατρείο

Διεύθυνση: Μιχαήλ Βόδα 15, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 8233653

Ελληνικό Κέντρο Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής Περίθαλψης

Διεύθυνση: Πλουτάρχου 10, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 7221707

ΣΤ. ΣΥΛΛΟΓΟΙ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Αιγυπτιακή Κοινότητα Ελλάδας

Διεύθυνση: Κονίτσας 69, Βριλήσσια
Τηλέφωνο: 210 9401123

Ένωση Αιγυπτίων Εργαζομένων «Ελ Ράπτα»

Διεύθυνση: Αίγλης 49, Κυψέλη
Τηλέφωνο: 210 8659613

Αιθιοπική Κοινότητα Αθήνας

Διεύθυνση: Ίμβρου 16, Πλατεία Αμερικής
Τηλέφωνο: 6944711781

Βουλγαρική Κοινότητα Αθήνας

Διεύθυνση: Σωκράτους 79-81, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 5245458

Ένωση Φιλιππινέζων Ελλάδος

Διεύθυνση: Μνημόμνης 18, Πλ. Αμερικής , Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 8659141, 210 8664527

Ένωση Ιρακινών Μεταναστών & Προσφύγων Ελλάδας

Τηλέφωνο: 210 4836101

Κοινότητα του Καμερούν

Διεύθυνση: Στρατηγού Καλήρη 19, Παλαιό Ψυχικό
Τηλέφωνο: 6942955952, 6940950059

Κενυατική Κοινότητα

Διεύθυνση: Μνημόμνης 3, Πλ. Αμερικής
Τηλέφωνο: 6972430761, 6944879385

Κοινότητα του Μπαγκλαντές

Τηλέφωνο: 6932018114, 6942828439

Κοινότητα της Νιγηρίας

Διεύθυνση: Κορυδαλλίως 3-5, Πλ. Αμερικής
Τηλέφωνο: 6945250976, 210 8239388

Ουκρανική Κοινότητα «Η Γη του Πελαργού»

Τηλέφωνο: 6947705005

Ρουμανική Κοινότητα

Τηλέφωνο: 210 9137496

Ρωσικός Σύλλογος

Διεύθυνση: 3ης Σεπτεμβρίου 19Α , 3ος, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 5226455

Πακιστανική Κοινότητα «UNITY»

Διεύθυνση: Κρατίνου 11
Τηλέφωνο: 210 5246046

Πακιστανική Κοινότητα «ITHAAD»

Διεύθυνση: Σαπφούς 2
Τηλέφωνο: 210 8641515

Παλαιστινιακή Παροικία

Διεύθυνση: Βοταινά 3, Παπάγου
Τηλέφωνο: 210 6511468, 6944412549

Σύλλογος Αθβανών Μεταναστών

Διεύθυνση: Χαλκοκονδύλη 37, Αθήνα
Τηλέφωνο: 6979694076

Φόρουμ Αθβανών Μεταναστών στην Ελλάδα

Διεύθυνση: Βαητετσίου 35, Τ.Κ. 106 81, Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 7519485, Φαξ 210 3840390

Σουδανική Κοινότητα

Διεύθυνση: Κεφαλληνίας 34, Κυψέλη
Τηλέφωνο: 69381066738

Συντονιστική Επιτροπή Μεταναστευτικών Συλλόγων Ελλάδας

Διεύθυνση: Χαλκοκονδύλη 37, 5ος όροφος

αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, η σύγχρονη μορφή της οικογένειας απομακρύνεται ολόένα και περισσότερο από τα παραδοσιακά πρότυπα. Κοινωνικά φαινόμενα όπως η ραγδαία αύξηση των διαζυγίων και η υποκατάσταση του γάμου από εναλλακτικές μορφές σχέσεων όπως η συμβίωση, δείχνουν ότι οι **μονογονεϊκές οικογένειες** αποτελούν πλέον μια ορατή πραγματικότητα, όχι μόνο στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, όπως συνέβαινε ίσως στο παρελθόν, αλλά πλέον και στην Ελλάδα.

Παρόλο που δεν υπάρχει κανένας διεθνώς αναγνωρισμένος ορισμός για τη μονογονεϊκότητα, στην Ελλάδα, ως **μονογονεϊκή**, χαρακτηρίζεται η οικογένεια όπου *ένας μόνο γονέας*, ανεξάρτητα από την ύπαρξη άλλων ενήλικων μελών στην οικογένεια, συμβιώνει με ένα τουλάχιστον ανήλικο, άνεργο ή ανίκανο προς εργασία παιδί, του οποίου και έχει την πλήρη ευθύνη φροντίδας. Η μονογονεϊκότητα μπορεί να προκύπτει από ποικίλες αιτίες όπως:

- Διαζύγιο
- Χηρεία
- Άτυπη διακοπή της συμβίωσης των δύο γονέων (διάσταση)
- Απόκτηση παιδιών εκτός γάμου

Παρόλο που είναι δύσκολο να προσδιοριστεί επακριβώς το μέγεθος της κοινωνικής αυτής ομάδας στατιστικά για ποικίλους λόγους, υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα καλύπτει το 20% των οικογενειών με παιδιά, με την συντριπτική πλειοψηφία ο αρχηγός της οικογένειας να είναι η μητέρα (περίπου 90%). Οι μονογονεϊκές οικογένειες αντιμετωπίζουν έντονα τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αφού υπολογίζεται ότι το 32% περίπου αυτής της μορφής οικογενειών ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας.

Οι συνηθέστερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών στην Ελλάδα μπορούν να συνοψιστούν στις ακόλουθες:

- Χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, κυρίως λόγω αυξημένων υποχρεώσεων αφού όλα τα έξοδα βαραίνουν τον ένα γονέα
- Ελλιπής ενημέρωση για δομές κοινωνικής φροντίδας
- Προβλήματα φροντίδας και φύλαξης των παιδιών τους
- Έλλειψη επαρκούς εκπαίδευσης ή/και κατάρτισης
- Δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και συχνή διάκριση εις βάρος τους από τους εργοδότες

- Εμπλοκή σε άτυπες μορφές εργασίας
- Δυσκολίες στην εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Στο πλαίσιο, λοιπόν, διαφόρων παροχών για την προστασία της οικογένειας στην Ελλάδα, λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τις μονογονεϊκές οικογένειες, αν και οι οικονομικές, κυρίως, παροχές που δίνονται στις οικογένειες αυτές, θεωρούνται ελάχιστες. Τα μέτρα που έχουν θεσπιστεί περιλαμβάνουν:

- Επιδόματα
- Στεγαστικά δάνεια
- Προτεραιότητα στους παιδικούς σταθμούς
- Προγράμματα κατάρτισης & ένταξης στην αγορά εργασίας
- Προγράμματα συμβουλευτικής & ψυχολογικής υποστήριξης κ.ά.

2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το ελληνικό κράτος, σε μια προσπάθεια να προστατέψει το θεσμό της οικογένειας, να ανταποκριθεί στις νέο-αναδυόμενες ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών και να εναρμονίσει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή, κυρίως για τις ομάδες εκείνες του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν εντονότερα τον κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, αναπροσαρμόζει και εμπλουτίζει την υπάρχουσα νομοθεσία.

2.1. Προστασία της άγαμης μητέρας

Σύμφωνα με το **ν.1329/83** περί οικογενειακού δικαίου, **η άγαμη μητέρα εξομοιώνεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις με την έγγαμη μητέρα**, καταργείται κάθε δυσμενής διάκριση σε βάρος των παιδιών που γεννιούνται εκτός γάμου, ενώ σε περίπτωση εκούσιας ή δικαστικής αναγνώρισης, το παιδί αποκτά απέναντι και στους δύο γονείς του και τους συγγενείς τους όλα τα δικαιώματα του γεννημένου, εντός γάμου, τέκνου όπως κληρονομικό δικαίωμα, αξίωση διατροφής κ.ά.

Επιπλέον, **το παιδί που γεννήθηκε χωρίς το γάμο των γονιών του, παίρνει αυτόματα το επώνυμο της μητέρας**, ενώ ο πατέρας μπορεί με συμβολαιογραφική πράξη να δώσει επιπρόσθετα το επώνυμο του στο παιδί, μόνο όμως με τη σύμφωνη γνώμη τόσο της μητέρας όσο και του παιδιού. Τέλος, **η άγαμη μητέρα αποκτά αυτοδίκαια τη γονική μέριμνα του παιδιού**, η οποία μπορεί να ανατεθεί στον πατέρα μόνο σε περίπτωση σοβαρής αδυναμίας άσκησης της από τη μητέρα ή εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι αυτό είναι προς όφελος του παιδιού.

2.2. Προστασία της οικογένειας και εργασία

Σύμφωνα με το **άρθρο 5 του ν. 3488/06**, ο εργοδότης δε μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, ενώ βάσει του ίδιου άρθρου η εργαζόμενη που έχει λάβει άδεια μητρότητας, δικαιούται να επιστρέψει στη θέση εργασίας της ή σε ισοδύναμη θέση με τους ίδιους επαγγελματικούς όρους και συνθήκες. Επιπλέον, σύμφωνα με το ισχύον εργατικό δίκαιο, **απαγορεύεται η καταγγελία της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και για διάστημα ενός έτους μετά τον τοκετό.**

Με το **ν.1483/84** προβλέπεται η χορήγηση γονικής άδειας για τον εργαζόμενο στον **ιδιωτικό τομέα** μονογονέα (άγαμο, χήρο ή διαζευγμένο), ο οποίος έχει την επιμέλεια του παιδιού, έως έξι μήνες και μέχρι το παιδί να συμπληρώσει την ηλικία των 3,5 ετών. Επιπλέον, σύμφωνα με την Εθνική Σύμβαση Εργασίας 2002-2003 ο εργαζόμενος μονογονέας στον ιδιωτικό τομέα δικαιούται **επιπλέον άδεια με αποδοχές έξι εργάσιμων ημερών το χρόνο**, ενώ αν έχει τρία παιδιά ή περισσότερα, η επιπλέον άδεια φτάνει τις οκτώ εργάσιμες ημέρες. Η άδεια αυτή χορηγείται λόγω αυξημένων αναγκών φροντίδας παιδιών ηλικίας μέχρι δώδεκα ετών και μπορεί να δοθεί εφάπαξ ή τμηματικά μετά από συνεννόηση με τον εργοδότη. **Η διάταξη αυτή όμως δεν καλύπτει τους διαζευγμένους.** Επιπλέον, οι εργαζόμενοι γονείς που έχουν την επιμέλεια παιδιών έως 16 ετών δικαιούνται τέσσερις εργάσιμες ημέρες το χρόνο για ενημέρωση σχετικά με τη σχολική τους επίδοση.

Οι μητέρες δικαιούνται **άδεια μητρότητας** διάρκειας δεκαεπτά εβδομάδων και άδεια θηλασμού για τριάντα μήνες μετά τον τοκετό, η οποία αντιστοιχεί σε μία ώρα ημερησίως (μία ώρα αργότερα από την κανονική ώρα προσέλευσης ή μια ώρα νωρίτερα από την κανονική ώρα αποχώρησης) ή εναλλακτικά το ωράριο της μητέρας μπορεί να είναι κατά δύο ώρες μειωμένο για ένα χρόνο και κατά μία ώρα για τους υπόλοιπους έξι μήνες.

Σύμφωνα με το νέο Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα (ν.3528/07), για το γονέα **δημόσιο υπάλληλο** που είναι άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος, το κατά μία ώρα μειωμένο ωράριο ή η συνεχόμενη άδεια ανατροφής τέκνου προσausζώνονται κατά έξι μήνες ή ένα μήνα αντίστοιχα και τις διευκολύνσεις αυτές για την ανατροφή του παιδιού τις δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια.

Επιπλέον, σύμφωνα με το **ν.1483/89** προβλέπεται η **χορήγηση επιδόματος γάμου και στην άγαμη μητέρα**, ενώ με το **ν.2190/94** οι άγαμες μητέρες που είναι υποψήφιες σε διαγωνισμούς προσλήψεων του Δημόσιου Τομέα, μοριοδοτούνται με επιπλέον 5% για κάθε παιδί.

Σύμφωνα με τον πρόσφατο **νόμο 3655/08**, μητέρες που είναι ασφαλισμένες στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας, αορίστου ή ορισμένου χρόνου, με πλήρη ή μερική απασχόληση, δικαιούνται **έξι επιπλέον μήνες άδεια** για την ανατροφή του παιδιού τους. Η άδεια αυτή **χορηγείται υποχρεωτικά** από τον εργοδότη, εφόσον η εργαζόμενη το ζητήσει εγγράφως, ενώ οι μικτές μηνιαίες αποδοχές για το διάστημα αυτό ανέρχονται σε 701,01€ (από 01.05.2009 το ποσό αυτό διαμορφώνεται στα 739,56€) και καταβάλλονται από τον ΟΑΕΔ¹⁵.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί, που είναι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών με τρία παιδιά, εφόσον έχουν τη γονική μέριμνα, την επιμέλεια και είναι οι μόνοι υπόχρεοι για τη διατροφή τους, διορίζονται στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ (**ν.3255/04**).

2.3. Αναγνώριση της πολυτεχνικής ιδιότητας

Η **πολυτεχνική ιδιότητα**, αναγνωρίζεται βάσει του **ν. 3454/06**, στον μονογονέα με τρία παιδιά, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα και επιμέλειά τους και είναι ο μόνος υπόχρεος για τη διατροφή τους. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα παιδιά να είναι άγαμα και να μην έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους ή αν σπουδάζουν ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές υποχρεώσεις τους, να μην έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους. Για τα παιδιά τα οποία έχουν οποιαδήποτε αναπηρία σε 67% και άνω, η ηλικία δε λαμβάνεται υπόψη.

Επιπλέον, με τον ίδιο νόμο κατοχυρώνεται το δικαίωμά τους για προσλήψεις με μερική απασχόληση σε φορείς του Δημόσιου τομέα και σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ποσοστό 10%, ενώ για την κάλυψη προκηρυσσόμενων θέσεων στο Δημόσιο με συμβάσεις αορίστου χρόνου, το ποσοστό αυτό είναι 20% (**ν.3260/04**). Η διάταξη αυτή καλύπτει ή τον γονέα ή ένα από τα τέκνα του.

¹⁵ Τα δικαιολογητικά που πρέπει να καταθέσει η ενδιαφερόμενη στον ΟΑΕΔ είναι: βεβαίωση εργοδότη όπου θα αναφέρονται όλες οι σχετικές, με την εργασία της ενδιαφερόμενης, πληροφορίες, αντίγραφο απόφασης επιδόματος μητρότητας από το ΙΚΑ, υπεύθυνη δήλωση της δικαιούχου & αριθμό λογαριασμού στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

3. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

3.1. Διεύθυνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας-Νομαρχίακη Αυτοδιοίκηση

3.1.1. Επίδομα απροστάτευτου παιδιού

Οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχίας καταβάλλουν **μηνιαίο επίδομα 44€** για κάθε ανήλικο τέκνο που στερείται της πατρικής προστασίας και μέχρι τη συμπλήρωση του 16ου έτους της ηλικίας του.

Προϋποθέσεις

1. Το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 294€ για μια τριμελή οικογένεια, αφού έχει αφαιρεθεί το ποσό που τυχόν καταβάλλεται για ενοίκιο. Το παραπάνω ποσό αυτό αυξάνεται κατά 24€ για κάθε επιπλέον μέλος.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

1. Αίτηση
2. Δήλωση του Ν. 1599 σχετικά με τη σύνθεση της οικογένειας και τους λόγους που ζητείται το επίδομα.
3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από το Δήμο.
4. Βεβαίωση από το Β΄ ΠΣΥΠΑ (Αναρρωτήριο Πεντέλης), περί μη επιδοτήσεως.
5. Μισθωτήριο συμβόλαιο κατοικίας και απόδειξη ενοικίου με τα στοιχεία ταυτότητας του ιδιοκτήτη.
6. Βεβαίωση εργοδότη με τις καθαρές μηνιαίες αποδοχές.
7. Απόκομμα σύνταξης, στην περίπτωση που κάποιος στην οικογένεια λαμβάνει σύνταξη.
8. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας.
9. Φωτοτυπία Εκκαθαριστικού Εφορίας ή υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη από την Εφορία, περί μη υποβολής φορολογικής δήλωσης, του ενδιαφερόμενου και των συνοικούντων μελών.

3.1.2. Έκτακτη Οικονομική Ενίσχυση

Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων τα οποία η οικογένεια αδυνατεί να αντιμετωπίσει με δικούς της πόρους. Το ποσό δίνεται **εφάπαξ και αντιστοιχεί σε 300€** περίπου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

1. Αίτηση
2. Υπεύθυνη δήλωση του ν.1599

3. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος ή βεβαίωση της οικείας Εφορίας περί μη υποχρέωσης υποβολής φορολογικής δήλωσης
4. Έγγραφα παραστατικά στοιχεία με τα οποία να αποδεικνύεται ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις ανάγκες που δημιούργησε κάποιο έκτακτο γεγονός.
5. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας
6. Έκθεση κοινωνικής έρευνας που γίνεται κατ' οίκον από την υπηρεσία, μόλις υποβληθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά.

3.1.3. Επίδομα Μητρότητας Ανασφαλίστων

Το επίδομα αυτό καταβάλλεται σε εργαζόμενες γυναίκες εφάπαξ (ν. 1302/1982) και το ύψος του ανέρχεται στα **440€** (220€ πριν από τον τοκετό και 220€ μετά). **Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται πριν από τη γέννηση του παιδιού.**

Προϋποθέσεις

- Οι εργαζόμενες γυναίκες που βρίσκονται σε κατάσταση μητρότητας να είναι ανασφαλιστές ή να μη δικαιούνται τις σχετικές παροχές από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα.
- Το οικογενειακό μηνιαίο εισόδημα να μην ξεπερνά τα 587€.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

1. Αίτηση της ενδιαφερόμενης.
2. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι ασφαλισμένη σε κανένα ασφαλιστικό οργανισμό.
3. Ιατρική βεβαίωση από την οποία να προκύπτει η πιθανή ημερομηνία τοκετού.
4. Ληξιαρχική Πράξη γέννησης του παιδιού, η οποία θα συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση ότι το παιδί βρίσκεται στη ζωή.
5. Βεβαίωση του εργοδότη της για μόνιμη και τακτική εργασία χωρίς ασφαλιστική κάλυψη.
6. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
7. Βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα του συζύγου ότι δεν την έχει ασφαλίσει.
8. Πιστοποιητικό Κοινωνικής Προστασίας (εκδίδεται από την Υπηρεσία).
9. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη από την εφορία, σε περίπτωση μη υποχρέωσης υποβολής φορολογικής δήλωσης.
10. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας

3.2. Επιδόματα από άλλους φορείς

Εκτός από τις Δ/νσεις Πρόνοιας, υπάρχουν και διάφοροι άλλοι φορείς οι οποίοι ενισχύουν οικονομικά τις μονογονεϊκές οικογένειες που πληρούν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

3.2.1. Αναρρωτήριο Πεντέλης - Κέντρο Βρεφών «Η Μπτέρα» - Παιδόπολη «Άγιος Ανδρέας»

Οι τρεις αυτές υπηρεσίες παρέχουν μηνιαία οικονομική ενίσχυση σε μονογονοεϊκές οικογένειες, **105,65€** για οικογένειες με **ένα παιδί και 148,20 €** για **δύο παιδιά**. Το επίδομα λαμβάνεται από μία από αυτές τις υπηρεσίες.

Προϋποθέσεις

1. Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να μην ξεπερνάει τα 2.880€
2. Να μη λαμβάνουν το επίδομα απροστάτευτου παιδιού από την Πρόνοια
3. Η ηλικία του παιδιού για το οποίο ζητείται η ενίσχυση να είναι έως 16 ετών

Δικαιολογητικά

1. Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
2. Βεβαίωση της Πρόνοιας ότι δεν επιδοτείται για τον ίδιο λόγο
3. Εκκαθαριστικό εφορίας ή υπεύθυνη δήλωση ότι δεν υποχρεούται να υποβάλει φορολογική δήλωση
4. Κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ
5. Μισθωτήριο συμβόλαιο κατοικίας και απόδειξη ενοικίου με τα στοιχεία ταυτότητας του ιδιοκτήτη
6. Κατά περίπτωση, διαζευκτήριο ή βεβαίωση από την αστυνομία για εγκατάλειψη

3.2.2. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α)

Πολυτεκνικό επίδομα

Ο Ο.Γ.Α χορηγεί **42,70€** το μήνα, στον άγαμο, χήρο ή διαζευγμένο γονέα (μπτέρα ή πατέρα), εφόσον έχει την επιμέλεια τριών τουλάχιστον άγαμων παιδιών ηλικίας μέχρι 23 ετών και είναι ο μόνος υπόχρεος για τη διατροφή τους.

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση-δήλωση (ειδικό έντυπο ΟΓΑ)
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Αστυνομική ταυτότητα

Ισόβια σύνταξη

Επιπλέον, στη μητέρα μονογονέα με τρία παιδιά η οποία δε δικαιούται πλέον το πολυτεχνικό επίδομα επειδή και το τελευταίο άγαμο τέκνο συμπλήρωσε το 23ο έτος της ηλικίας του ή παντρεύτηκε, χορηγείται σύνταξη **98,27€**.

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση-δήλωση (ειδικό έντυπο ΟΓΑ)
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Πιστοποιητικό πολυτεχνικής ιδιότητας (από την Ανώτατη Συνομοσπονδία Πολυτέκνων)
4. Αστυνομική ταυτότητα

Επίδομα τρίτου παιδιού

Το επίδομα τρίτου παιδιού αντιστοιχεί σε **170,86€** το μήνα και καταβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του 6ου έτους της ηλικίας του παιδιού, εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των δικαιούχων δεν υπερβαίνει το ποσό των 23.480€.

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση-δήλωση (ειδικό έντυπο ΟΓΑ)
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Αστυνομική ταυτότητα

Εφάπαξ παροχή για την απόκτηση τρίτου παιδιού

Η εφάπαξ παροχή ανέρχεται στα **2.000€** και καταβάλλεται για την απόκτηση τρίτου παιδιού.

Δικαιολογητικά

1. Αίτηση (ειδικό έντυπο ΟΓΑ)
2. Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης
3. Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού για το οποίο χορηγείται το επίδομα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

- Η χορήγηση του μηνιαίου επιδόματος τρίτου παιδιού, **δεν αναιρεί** τη χορήγηση του πολυτεκνικού επιδόματος τρίτεκνης οικογένειας ή της ισόβιας σύνταξης.
- Τα παραπάνω επιδόματα & η ισόβια σύνταξη καταβάλλονται ανά δίκμηνο.
- Όλα τα επιδόματα οικονομικής ενίσχυσης ευπαθών ομάδων απαλλήσσονται από φόρο.
- Να σημειωθεί, ότι σε περίπτωση που η μητέρα αποβιώσει ή διακόψει για οποιονδήποτε άλλο λόγο τη συγκατοίκηση και φροντίδα των παιδιών της, το δικαίωμα για οποιαδήποτε από τις παραπάνω επιδοτήσεις μεταβιβάζεται στο άτομο που αναλαμβάνει, με δικαστική απόφαση, την επιμέλεια των παιδιών.
- Όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά και οι αιτήσεις υποβάλλονται στους ανταποκριτές του ΟΓΑ του Δήμου ή της Κοινότητας του τόπου κατοικίας του δικαιούχου.

3.2.3. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.)

Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επιδοτεί τις άμεσα ασφαλισμένες μητέρες για 56 ημέρες πριν τον τοκετό και 63 ημέρες μετά. Απαραίτητη προϋπόθεση για να λάβουν το επίδομα κυοφορίας-λοχείας είναι να έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 200 ημέρες εργασίας τα δύο προηγούμενα χρόνια και να μην εργάζονται κατά τον χρόνο της επιδότησης.

Δικαιολογητικά

1. Ένσημα των δύο τελευταίων ετών ή βεβαίωση εργοδότη επικυρωμένη από το αρμόδιο υποκατάστημα ΙΚΑ
2. Ατομικό & οικογενειακό βιβλιάριο υγείας
3. Βεβαίωση του γυναικολόγου του ΙΚΑ για την πιθανή ημερομηνία τοκετού
4. Δήλωση από τον εργοδότη ότι έχει διακόψει την εργασία
5. Δήλωση από την εργαζόμενη για την ημέρα διακοπής της εργασίας (ειδικό έντυπο ΙΚΑ)
6. Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού (μετά τον τοκετό, για να χορηγηθεί το επίδομα λοχείας)

3.2.4. Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ)

Σχολικό επίδομα

Το σχολικό επίδομα, δίνεται από τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία του τόπου κατοικίας του δικαιούχου, εφάπαξ, με την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς. Το ποσό ανέρχεται στα 300€ για κάθε παιδί-μαθητή.

Προϋποθέσεις

1. Ετήσιο εισόδημα που δεν υπερβαίνει το ποσό των 3.000€
2. Τα παιδιά να είναι έως 16 ετών
3. Να φοιτούν σε δημόσια σχολεία υποχρεωτικής εκπαίδευσης

Δικαιολογητικά

1. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
2. Εκκαθαριστικό της εφορίας ή υπεύθυνη δήλωση ότι δεν υποχρεούται στην υποβολή φορολογικής δήλωσης
3. Βεβαίωση φοίτησης από το δημόσιο σχολείο στο οποίο είναι εγγεγραμμένο το παιδί
4. Αστυνομική ταυτότητα

3.2.5. Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)

Ο ΟΑΕΔ χορηγεί οικογενειακό επίδομα, στους μισθωτούς που παρέχουν εξαρτημένη εργασία με σχέση ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε εργοδότη.

Προϋποθέσεις

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του επιδόματος είναι η πραγματοποίηση 50 ημερών εργασίας, κατά το προηγούμενο της επιδότησης έτος ή δίμηνη τακτική επιδότηση λόγω ανεργίας ή δίμηνη συνεχή ανικανότητα για εργασία.

Τα παιδιά για τα οποία καταβάλλεται επίδομα, πρέπει:

- Να έχουν ηλικία μέχρι 18 ετών ή 22 ετών αν σπουδάζουν
- Να είναι άγαμα
- Να διαμένουν στην Ελλάδα

Δικαιολογητικά

1. Βεβαίωση του εργοδότη υπογεγραμμένη και σφραγισμένη από τον εργοδότη.
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (αυτεπάγγελτη αναζήτηση).
3. Ατομικό και οικογενειακό Βιβλιόριο Ασθενείας των παιδιών όπου φαίνεται η θεώρηση του Ι.Κ.Α. για τα προστατευόμενα μέλη, το προηγούμενο και το τρέχον έτος.

4. Βιβλιάριο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
5. Διαzeugτήριο & απόφαση δικαστικής επιμέλειας των παιδιών ή ληξιαρχική πράξη θανάτου σε περίπτωση χηρείας (αυτεπάγγελτη αναζήτηση) ή υπεύθυνη δήλωση, για τις άγαμες μητέρες, ότι έχουν αναγνωρίσει το παιδί και ότι δεν έχουν τελέσει γάμο.
6. Βεβαίωση σπουδών, αν το παιδί είναι 18-22 ετών και σπουδάζει (αυτεπάγγελτη αναζήτηση).

4. ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

- Προβλέπεται **απαλλογή από το τέλος ταξινόμησης επιβατικών αυτοκινήτων** για το γονέα με τρία ανήλικα παιδιά ή μέχρι την ηλικία των 25 ετών αν τα παιδιά είναι φοιτητές ή φαντάροι. Η απαλλογή αυτή καλύπτει οικογένειες που έχουν τρία παιδιά από τον ίδιο ή διαφορετικούς γάμους, ή υιοθετημένα ή γεννημένα εκτός γάμου.
- Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, προβλέπει **μειωμένη στρατιωτική θητεία** για το μεγαλύτερο γιο άγαμης, χήρας ή διαzeugμένης μητέρας. Η διάρκεια της θητείας έχει οριστεί στους εννέα μήνες.
- Τα παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών, σύμφωνα με τον κανόνα λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, **εγγράφονται κατά προτεραιότητα στους παιδικούς σταθμούς των ΟΤΑ**, καθώς και στους σταθμούς του ΠΙΚΠΑ. Επίσης, μπορούν να φιλοξενηθούν δωρεάν στους παιδικούς σταθμούς του Οργανισμού Εργατικής Εστίας.
- Ο **Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας** μπορεί να δώσει έτοιμη κατοικία (παρέχονται κάθε χρόνο περίπου τέσσερις έτοιμες κατοικίες) ή στεγαστικό δικαίωμα¹⁶ ή δάνειο αυτοστέγασης σε άγαμες μητέρες που προστατεύουν ένα παιδί και άνω και έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 700 ένσημα. Επίσης, ο ΟΕΚ, παρέχει επιδότηση ενοικίου στον άγαμο ή χήρο γονέα που έχει συγκεντρώσει τουλάχιστον 700 ένσημα και έχει, μέγιστο ετήσιο εισόδημα 14.000€, για ένα παιδί, το οποίο αυξάνεται κατά 2.000€ για κάθε επιπλέον προστατευόμενο παιδί.
- Το **Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης** μέσω του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) οργανώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα «Τουρισμός για όλους» που

¹⁶ Το στεγαστικό δικαίωμα αφορά στην εξεύρεση κατοικίας στην ελεύθερη αγορά από το δικαιούχο, την οποία αγοράζει ο ΟΕΚ και του την παραχωρεί, όταν δεν υπάρχει έτοιμη διαθέσιμη κατοικία.

αφορά 8/ήμερα πακέτα διακοπών (για ασφαλισμένους σε όλα τα ταμεία πλην του ΙΚΑ). Οι διαζευγμένοι δικαιούχοι του προγράμματος, εφόσον έχουν υπό την προστασία τους τέκνα των οποίων έχουν τη δικαστική επιμέλεια, δικαιούνται δελτίου για τους εαυτούς τους και τα προστατευόμενα τέκνα τους.

- Το **Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας** μέσω του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, οργανώνει πακέτα οκταήμερων διακοπών με μικρή οικονομική επιβάρυνση για τους δικαιούχους. Τα συγκεκριμένα δελτία κοινωνικού τουρισμού αφορούν κατά κύριο λόγο τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ και αποκλειστικά για τις άγαμες μητέρες και τις μονογονεϊκές οικογένειες **παρέχονται κάθε χρόνο**. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα είναι να έχουν πραγματοποιήσει 50 ημέρες εργασίας ή επιδοτούμενης ανεργίας. Επιπλέον παρέχονται δελτία για δωρεάν παρακολούθηση θεατρικών, κινηματογραφικών παραστάσεων και λοιπών πολιτιστικών εκδηλώσεων, καθώς και δελτία για αγορά βιβλίων.
- Ο **ΟΑΕΔ**¹⁷ εφαρμόζει ετησίως προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιχορήγησης Νέων Ελθέυθερων Επαγγελματιών, καθώς και προγράμματα κατάρτισης, τόσο για γενική κατηγορία ανέργων όσο και για γυναίκες αποκλειστικά. Επίσης, διαθέτει εργασιακούς συμβούλους, οι οποίοι, μέσω εξατομικευμένων παρεμβάσεων & συμβουλευτικής της απασχόλησης, προσπαθούν να βοηθήσουν τον άνεργο στην επαγγελματική του ανάπτυξη & προσανατολισμό, ώστε να ενταχθεί γρηγορότερα στην αγορά εργασίας. **Απαραίτητη προϋπόθεση** για τη συμμετοχή στα διάφορα προγράμματα του ΟΑΕΔ, είναι η κάρτα ανεργίας, την οποία ο ενδιαφερόμενος μπορεί εύκολα να προμηθευτεί με την επίδειξη της αστυνομικής του ταυτότητας και επίσημου εγγράφου όπου να αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.).

5. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

5.1. Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη

Με το **ν.1469/84** ο ανασφάλιστος διαζευγμένος έχει δικαίωμα για νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σαν άμεσα ασφαλισμένος στον φορέα που ήταν ασφαλισμένος ο άηλος σύζυγος κατά το χρόνο λύσης του γάμου τους. Το δι-

¹⁷ Τα νέα προγράμματα του ΟΑΕΔ, αναμένονται από το 2009, οπότε οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα κατά τόπους Γραφεία ή στην ιστοσελίδα www.oaed.gr

καίωμα αυτό ασκείται εντός έτους από την ημερομηνία της τελεσίδικης έκδοσης της απόφασης του διαζυγίου. Στην περίπτωση που δεν ασκηθεί εγκαίρως, ή στην περίπτωση άγαμων, ανασφάλιστων και οικονομικά αδύναμων μητέρων, παρέχεται δωρεάν νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, από τις Δ/νσεις Πρόνοιας των κατά τόπους Νομαρχιών.

Δικαιοδογητικά για έκδοση βιβλιαρίου ανασφαλιστου

1. Υπεύθυνη Δήλωση ν.1599/1986 (συμπληρώνεται στην Υπηρεσία).
2. Εκκαθαριστικό Εφορίας (του προηγούμενου έτους, αντίγραφο δήλωσης του τρέχοντος έτους και Ε9 αν προκύπτουν ακίνητα και Ε2) ή Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 θεωρημένη από την Εφορία ότι δεν υποχρεούται να υποβάλει φορολογική δήλωση.
3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
4. Αστυνομική Ταυτότητα
5. Λογαριασμό Δ.Ε.Η. ή Ο.Τ.Ε. στο όνομα του ενδιαφερομένου ή απόδειξη ενοικίου, ή βεβαίωση μόνιμης κατοικίας από το Δήμο.
6. Φωτοαντίγραφο της Κάρτας Ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ. για τα ικανά προς εργασία άτομα από 29 έως 55 ετών.
7. Δύο φωτογραφίες (σε περίπτωση που εκδίδεται για πρώτη φορά βιβλιάριο ανασφαλιστου)
8. Ιατρική γνώμάτευση από Δημόσιο Νοσοκομείο που να αναφέρει το είδος της πάθησης ή βεβαίωση εισαγωγής σε Νοσοκομείο, εφόσον παραμένει νοσηλευόμενος.
9. Διαζευκτήριο ή εάν είναι σε διάσταση ένορκη βεβαίωση απ' το Ειρηνοδίκηο.

5.2. Συμβουλευτική & Ψυχολογική Υποστήριξη

Υπάρχουν διάφοροι φορείς τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, οι οποίοι παρέχουν συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη στους αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών, καθώς και υλική-οικονομική ενίσχυση στις άγαμες ή μόνες γυναίκες που πρόκειται να αποκτήσουν παιδί. Ενδεικτικά αναφέρονται:

Κέντρα Συμβουλευτικής και Ενημέρωσης Γυναικών του ΚΕΘΙ

Τα Κέντρα Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Γυναικών δημιουργήθηκαν από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) με τη συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχουν είναι:

- Ψυχολογική & κοινωνική υποστήριξη

- Συμβουλευτική απασχόλησης & επιχειρηματικότητας (πληροφόρηση για προγράμματα κατάρτισης, απασχόλησης και επιχειρηματικότητας που υλοποιούνται από δημόσιους φορείς)
- Εξειδικευμένη νομική πληροφόρηση για επαγγελματικά και νομικά δικαιώματα

Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα»

Για την προστασία της άγαμης μητέρας λειτουργεί ειδικό τμήμα στο οποίο εισάγονται μόνες γυναίκες που κυοφορούν έως τον τοκετό. Οι υπηρεσίες που τους παρέχονται μέχρι να διαπιστωθεί ότι μπορούν να αναλάβουν την ανατροφή του παιδιού τους είναι:

- Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη & κάλυψη του τοκετού
- Συμβουλευτική & ψυχολογική στήριξη
- Οικονομική ενίσχυση
- Συνεργασία με το οικογενειακό περιβάλλον

Σύλλογος Προστασίας Αγέννητου Παιδιού

Ο Σύλλογος, μεριμνά για τις αυξημένες ανάγκες της γυναίκας εγκύου μέσω των εξής παροχών:

- Συμβουλευτική & ψυχολογική υποστήριξη
- Παρακολούθηση της εγκυμοσύνης από μαιευτήρες-συνεργάτες του Συλλόγου
- Κάλυψη των εξόδων τοκετού, εφόσον χρειάζεται.
- Δωρεάν νομικές συμβουλές
- Στέγαση εγκύων σε διαμερίσματα που παραχωρούν δωρητές γι' αυτό τον σκοπό
- Είδη πρώτης ανάγκης όπως πάνες, γάλατα, τρόφιμα, ρούχα (βρεφικά και εγκυμοσύνης), φάρμακα, παιδικά καροτσάκια, δωροεπιταγές κ.α.
- Μηνιαία χρηματικά βοηθήματα και κάλυψη έκτακτων οικονομικών αναγκών των μητέρων.
- Σεμινάρια επιμόρφωσης των μητέρων σε θέματα οικογένειας, γενετικής, προγεννητικής αγωγής κ.ά.

παράρτημα IV

**ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΙΤΕ
ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ-ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
& ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ**

«Αγαπώ τα Παιδιά»

Διεύθυνση: Καφαντάρη 16, Δάφνη - **Τηλέφωνο:** 210 9014917

Αναρρωτήριο Πεντέλης

Διεύθυνση: Τέρμα Ιπποκράτους, Παλαιά Πεντέλη - **Τηλέφωνο:** 210 8100041

Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας

Τηλέφωνο: 197

Γραμμή Διπλά Σου Κατά της Οικογενειακής Βίας

Τηλέφωνο: 800 11 88881 & 210 7786800 (κλήσεις από κινητά)

Γενική Γραμματεία Ισότητας

Διεύθυνση: Δραγατσανίου 8, Πλ. Κλαυθμώνος, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 3315291-5,
Website: www.isotita.gr

Γραφείο Ισότητας Δήμου Αθηναίων

Διεύθυνση: Σοφοκλέους 70 & Πειραιώς, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 5244657

Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας-Νομαρχία Ανατολικού Τομέα

Διεύθυνση: Μεσογείων 448Α, Αγία Παρασκευή - **Τηλέφωνο:** 210 6087040, 210 6087066

Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας-Νομαρχία Αθénas

Διεύθυνση: Φειδιππίδου 31 & Μιχαλακοπούλου, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 7711754,
210 7710265, 210 7710211

Διεύθυνση Οικογένειας & Μητρότητας Υπουργείου Υγείας

Διεύθυνση: Αριστοτέλους 17-19, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 5231305

Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης

Διεύθυνση: Σοφωμού 66 & 3ης Σεπτεμβρίου, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 7703043

Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας

- **Διεύθυνση:** Β. Σοφίας 135 & Ζαχάρωφ, Αμπελόκηποι - **Τηλέφωνο:** 210 6497778

- **Διεύθυνση:** Αγ. Όλγας & Γαληνού 2, Ν. Ιωνία - **Τηλέφωνο:** 210 2790086

Εισαγγελία Ανηλίκων Αθénas

Διεύθυνση: Κτίριο πρώην Σχολής Ευελπίδων - **Τηλέφωνο:** 210 8253831

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού - Δ/ση Οικογενειακής Φροντίδας

Διεύθυνση: Φωκίδος 7, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 7715791

Κέντρο Συμβουλευτικής Οικογένειας

Διεύθυνση: Βασιλ. Σοφίας 135, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 6497706

Κέντρο Παιδοψυχικής Υγείας Ι.Κ.Α.

Διεύθυνση: Αραχόβης 17 & Ιπποκράτους, Εξάρχεια - **Τηλέφωνο:** 210 3600544

Κέντρο Στήριξης Οικογένειας Κε.Σ.Ο.

Διεύθυνση: Ακαδημίας 95, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 3811274

Κέντρο Βρεφών «Η Μπέρα»

Διεύθυνση: Δημοκρατίας 65, Ίλιον - **Τηλέφωνο:** 210 2627155, 210 2621911-15

Κέντρα Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Γυναίκων σε Θέματα Απασχόλησης και Κοινωνικής Ενταξης (ΚΕΘΙ)

Διεύθυνση: Χαριλάου Τρικούπη 51 & Βαλτετσίου, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 3898000,
e-mail: www.kethi.gr

Ξενώνας «Φοίβη»

Τηλέφωνο: 210 6521500

Ο.Γ.Α.-Παράρτημα τμήματος Επιδομάτων

Διεύθυνση: Αβέρωφ 7, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 5212502-3

Πανελλήνιος Σύλλογος Μελών Μονογονεϊκών Οικογενειών

Διεύθυνση: Τροίας 6, Καλλιθέα - **Τηλέφωνο:** 210 9570591

Πανελλήνιος Σύλλογος Άγαμων Μπτέρων

Τηλέφωνο: 210 2315142

Στέγη Μπτέρας: Κέντρο Υποδοχής & ενημέρωσης

Τηλέφωνο: 8001137777, 210 8695038

Σύλλογος Ανύπαντρης Μπτέρας

Διεύθυνση: Ανθών 19, Άγιοι Ανάργυροι - **Τηλέφωνο:** 210 2315142

Σύλλογος Προστασίας Αγέννητου Παιδιού

Διεύθυνση: Ηπείρου 28, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 8828788

Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας

Διεύθυνση: Σόλωνος 41, Κολωνάκι - **Τηλέφωνο:** 210 3616236

Συνήγορος του Πολίτη

Διεύθυνση: Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 7289600,
Website: www.synigoros.gr

Σωματείο «Οι φίλοι του παιδιού»

Διεύθυνση: Σπησιόρου 15, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 7215901

Το Χαμόγελο του παιδιού - Κεντρικά γραφεία

Διεύθυνση: Στουρνάρη 16, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 3306140, 1056 (Γραμμή Σ.Ο.Σ)

Σύλλογος για την Ανδρική & Πατρική Αξιοπρέπεια

Διεύθυνση: Αιόλου 102, Αθήνα - **Τηλέφωνο:** 210 6411977

Συμβουλευτικό Κέντρο Αθήνας - Γενική Γραμματεία Ισότητας

Διεύθυνση: Νίκης 11, Σύνταγμα - **Τηλέφωνο:** 210 3317305-6

Συμβουλευτικό Κέντρο Πειραιά - Γενική Γραμματεία Ισότητας

Διεύθυνση: Αλκιβιάδου 76 - **Τηλέφωνο:** 210 4112091, 210 4129101

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ
δημόσιες
υπηρεσίες
&
χρήσιμοι
δίκτυακοί
τόποι

Α. ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης

Διεύθυνση: Σταδίου 27 & Δραγατσανίου 2, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 3223521-529, 210 3235610-619

Website: www.ypes.gr

Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Διεύθυνση: Αριστοτέλους 17-19, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5232820-829

Website: www.mohaw.gr

Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας

Διεύθυνση: Πειραιώς 40, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5295000

Website: www.labor-ministry.gr

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων

Διεύθυνση: Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι

Τηλέφωνο: 210 3442505-6, 210 344250

Website: www.ypepth.gr

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων

Website: www.minenv.gr

Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιακών

Website: www.yme.gov.gr

ΙΚΑ-Κεντρική Υπηρεσία

Διεύθυνση: Αγ. Κωνσταντίνου 8, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5215000

Website: www.ika.gr

ΟΑΕΕ-Κεντρική Υπηρεσία

Διεύθυνση: Αγ. Κωνσταντίνου 5, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5274303

Website: www.tebe.gr

ΟΓΑ-Κεντρική Υπηρεσία

Διεύθυνση: Πατισίων 30, Αθήνα

Τηλέφωνο: 213 1519100

Website: www.oga.gr

Οργανισμός Εργατικής Εστίας

Διεύθυνση: Αγησιλάου 10, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5216600

Website: www.oee.gr

Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Διεύθυνση: Πατησίων & Σοφωμού 60, Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 5281100, 210 5210000

Website: www.oek.gr

Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Website: www.oaed.gr

Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών-Τηλεφωνικό Κέντρο

Τηλέφωνο: 1564

Website: www.kep.gov.gr

Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ)

Τηλέφωνο: 210 8701100

Website: www.asep.gr

Συνήγορος του Πολίτη (Ανεξάρτητη Αρχή)

Website: www.synigoros.gr

Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Website: www.eap.gr

Β. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- www.ekep.gr
- www.kepea.gr
- www.e-ergasia.gr
- www.skywalker.gr
- www.injobs.gr
- www.jobmarket.gr
- www.kariera.gr
- www.justjobs.com
- www.jobseeker.gr
- www.manpowerteam.gr
- www.xe.gr/pages
- www.europa.eu/epso/

Δήμος Αμαρουσίου

Ο Δήμος Αμαρουσίου έχει στο επίκεντρο την κοινωνική του πολιτική, προσφέροντας στον πολίτη τις υπηρεσίες του κατά τρόπο οργανωμένο και αποτελεσματικό. Ταυτόχρονα, εστιάζει στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, δημιουργώντας μηχανισμούς υποστήριξης, επιτυγχάνοντας έτσι στο μέγιστο βαθμό καλές πρακτικές διευκόλυνσης σε όλους τους τομείς της ζωής τους.

Ο Δήμος, σαν λειτουργικό σύστημα, αλλά και οι φορείς συνοδικά που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο του, σχεδιάζει και υλοποιεί συγκεκριμένα πολιτικά ανά υπηρεσία, ειδικότερα:

- **Διοικητική Υπηρεσία:** οι κοινωνικοί λειτουργοί του Δήμου πραγματοποιούν κοινωνική έρευνα κατ'οίκον σε συνεργασία με το Αστυνομικό Τμήμα Αμαρουσίου, την Εισαγγελία, Νοσηλευτικά Ιδρύματα και άλλους φορείς, σε πολύπλοκα προβλήματα που προκύπτουν από την κακοποίηση ανηλίκων, τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών ή τη συμπεριφορά ατόμων με ψυχική ασθένεια. Διασφαλίζεται ο απόρρητος χαρακτήρας των υποθέσεων, τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δε, προστατεύονται και υποστηρίζονται μέσω των νόμιμων διαδικασιών.

- **Οικονομική Υπηρεσία:** σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 505/ 29-11-2007 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και έχοντας υπόψη το άρθρ. 202 παρ.3 του Ν. 3463/2006, **απαλλάσσει από τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού** τις παρακάτω κατηγορίες πολιτών: άποροι, Άτομα με Αναπηρία 67% και άνω, πολύτεκνοι με τέσσερα παιδιά και άνω, ενώ οι τρίτεκνοι θα βαρύνονται με το 50%.

- **Γραφείο Παιδείας:** στην πόλη και επί της οδού Πεντέλης 58, λειτουργούν εξειδικευμένες μονάδες εκπαίδευσης Ατόμων με Αναπηρία, και συγκεκριμένα το Ειδικό Δημοτικό Νηπιαγωγείο, το 1^ο Ειδικό Δημοτικό και το 2^ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο. Παράλληλα, υπάρχουν τμήματα ένταξης στο 3^ο & 5^ο Νηπιαγωγείο, καθώς και στο 1^ο, 3^ο, 4^ο, 6^ο, 8^ο, 10^ο, 15^ο και 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου. Στα τμήματα ένταξης συμμετέχουν μαθητές με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως οι μαθησιακές δυσκολίες, οι αναπτυξιακές ή ψυχικές διαταραχές, αλλά και με κοινωνικές δυσκολίες και αποκλίνουσα συμπεριφορά.

- **Τεχνική Υπηρεσία:** υλοποιεί σχέδια & προτάσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του Νόμου περί προσβασιμότητας των ΑμεΑ και των εμποδιζόμενων ατόμων, σε όλα τα δημόσια κτίρια και υπηρεσίες. Συνεργάζεται με τον Οργανισμό Περιβάλλοντος και τη Δημοτική Επιχείρηση Κυκλοφορίας.

- **Εξωτερικά συνεργεία:** σε εξαιρετικές περιπτώσεις, προσφέρουν τεχνικές υπηρεσίες σε άπορους, μοναχικούς και ανήμπορους πολίτες.

- **Το Γραφείο Εθελοντισμού:** ο Δήμος έθεσε ως προτεραιότητα την ανάπτυξη του εθε-

θλοντισμού στην πόλη με την ανακήρυξη του έτους 2008 ως έτος εθελοντισμού για το Μαρούσι, όπου και ξεκίνησε η λειτουργία του γραφείου εθελοντισμού. Η έννοια του εθελοντισμού μπορεί να βρει πρόσφορο έδαφος και να αναπτυχθεί σε όλο το φάσμα της κοινωνικής δραστηριότητας, με έμφαση στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας, της υγείας και των ευπαθών κοινωνικά ομάδων. Ήδη λειτουργεί δίκτυο υποστήριξης άπορων μαθητών, όπου έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν δωρεάν σε φροντιστήρια της πόλης. Δημιουργείται η «ομάδα αγάπης», αποτελούμενη από ανθρώπους διαφόρων ειδικοτήτων (ιατροί, νοσηλευτικό προσωπικό και άλλοι), πρόθυμοι να προσφέρουν υπηρεσίες, αλληλ και αγάπη σε μοναχικούς, ηλικιωμένους και αναξιοπαθόντες συμπολίτες μας.

• **Το Γραφείο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης:** με τη σύσταση του Γραφείου Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, ο Δήμος προχωρά σε δράσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Οι δράσεις έχουν ως αποκλειστικό στόχο το κοινωνικό όφελος, ακολουθώντας έναν κώδικα δεοντολογίας που προάγει την ποιότητα ζωής σε όλα τα επίπεδα. Το Γραφείο καταγράφει και κατηγοριοποιεί τις ανάγκες του Δήμου στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, προωθώντας υπηρεσίες & προϊόντα στήριξης ευπαθών κοινωνικά ομάδων (άποροι, κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά, Άτομα με Αναπηρία, μετανάστες κ.α.). Σε σταθερή βάση επίσης είναι η συνεργασία με τη σχολική κοινότητα, Παιδικούς & Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, ΜΚΟ, φορείς του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα.

• **Τομέας Απασχόλησης:** δείχνοντας έμπρακτα την ευαισθησία του, ο Δήμος Αμαρουσίου εφαρμόζει οριζόντια πολιτική στην απασχόληση των Ατόμων με Αναπηρία, καθώς απασχολεί στις υπηρεσίες, τους φορείς και τα Νομικά του Πρόσωπα, περί τα 100 άτομα σε διάφορα αντικείμενα εργασίας αναλόγως των δυνατοτήτων τους, και με ποικίλες μορφές συμβάσεων.

• **Συνεργασία με ΜΚΟ:** Ο Δήμος αξιοποιεί την εθελοντική δραστηριότητα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, εφαρμόζοντας ιδέες & προγράμματα στην τοπική κοινωνία, βοηθώντας έτσι έμπρακτα την ποιότητα της καθημερινής μας ζωής. Παρακάτω παραθέτουμε παραδείγματα καλής πρακτικής που εφαρμόστηκαν με επιτυχία:

1. Το Σεπτέμβριο του 2007 οργανώθηκε, σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Προώθησης Εθελοντισμού anthropos.gr, τριήμερο εορταστικών εκδηλώσεων με τίτλο «Πολιτισμός των ανθρώπων στο Μαρούσι». Συνεργάστηκαν κοινότητες μεταναστών και προσφύγων με τη συνδρομή ΜΚΟ, με στόχο την ενδυνάμωση των κοινωνικά ευπαθών ομάδων αλλά και την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα που αφορούν αφενός τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά & τις ανάγκες αυτών των ομάδων, και αφετέρου την εθελοντική δράση.

2. **SENIOR FORCE:** θεωρείται πλέον δεδομένο ότι οι άνθρωποι άνω των 50 ετών ανή-

κουν σε ευαίσθητη εργασιακή ομάδα και χρειάζονται υποστήριξη για να προωθηθούν στην απασχόληση. Αυτό το ευρωπαϊκό έργο παρεμβαίνει δυναμικά και μέσω διακρατικού δικτύου, στηρίζει την απασχόληση των εργαζόμενων που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 50+ και που θα ήθελαν να απασχοληθούν και σε άλλα κράτη- μέλη της Ε.Ε.

3. Η έμπρακτη υποστήριξη του Δήμου ειδικά στις ΜΚΟ που έχουν στο επίκεντρο τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, αποτυπώνεται στην παραχώρηση κτιρίου για τις ανάγκες του **Συλλόγου Γονέων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων «Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ»**, επί της οδού Πλαταιών & Μεγ. Αλεξάνδρου 52. **Πληροφορίες για τις δράσεις του Συλλόγου στο τηλέφωνο: 210 8322477**
4. Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Δήμου με τον Σύλλογο **«Το χαμόγελο του Παιδιού»**, παραχωρήθηκε κτίριο για την στέγαση **Πρότυπου Κέντρου Στήριξης Παιδιού & Οικογένειας του Συλλόγου**. Το Κέντρο διαθέτει επιστημονικό προσωπικό (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι) καθώς και τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό για την αποθήκευση, διατήρηση και διανομή των ειδών που προέρχονται εξ ολοκλήρου από χορηγίες εταιριών και δωρεές συμπολιτών μας. Το «Χαμόγελο του Παιδιού» έχει δικό του σπίτι στο Μαρούσι στην οδό Πανός 25. **Για πληροφορίες στα τηλέφωνα: 210 6095844 και 1056.**

• Στήριξη Συλλόγων:

1. Στο κτίριο επί της οδού Πλαταιών & Μ. Αλεξάνδρου 52 στον 2^ο όροφο, έχει παραχωρηθεί χώρος για τη στέγαση του Σωματείου **«Αμαρυσία Εστία»** που ιδρύθηκε το 2007 από γονείς, συγγενείς και φίλους ατόμων με αναπηρία. Στόχος του Συλλόγου είναι η ψυχαγωγία, η εκπαίδευση, η στήριξη των ΑμεΑ και των οικογενειών τους, καθώς και η στέγασή τους σε ξενώνες προστατευμένης ή αυτόνομης διαβίωσης. **Τηλέφωνο επικοινωνίας: 210 8061404.**
2. Το **Σώμα Ελλήνων Προσκόπων**, μέσω μιας μεθόδου προσωπικής αυτοδέσμευσης, στοχεύει στη διαπαιδαγώγηση των νέων ώστε να διαδραματίζουν εποικοδομητικό & χρήσιμο ρόλο στην κοινωνία. Ο Δήμος έχει παραχωρήσει χώρο για τη στέγαση του γραφείου της Τοπικής Εφορίας Προσκόπων Αμαρουσίου – Πεύκης - Μετρίσιων, στην οδό Αριστοτέλους 8, στο Μαρούσι. **Πληροφορίες για τις δράσεις των Προσκόπων στο τηλέφωνο: 210 8061601**
3. Στο **Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού (ΣΕΟ)**, έχει παραχωρηθεί χώρος επί της οδού Μεσογείων & Βορείου Ηπείρου 27 στο Μαρούσι, με σκοπό την αρτιότερη ανάπτυξη των κοινωνικών του δράσεων. Το ΣΕΟ υλοποιεί προγράμματα που αναδεικνύουν αρχές και αξίες που αποτελούν απαραίτητο οδηγό στη ζωή όλων. **Πληροφορίες για τα προγράμματα των Οδηγών στο τηλέφωνο: 6976850383**
Για πληροφορίες σχετικά με υπηρεσίες του Δήμου Αμαρουσίου, στο τηλέφωνο: 210 8760000.

1. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1.1 Παιδικοί Σταθμοί

Στους παιδικούς σταθμούς της πόλης φιλοξενούνται περί τα 900 παιδιά και ανάλογα με το οικογενειακό εισόδημα των γονέων, καταβάλλεται μηνιαία συμμετοχή. Απαλλοτρίωνονται της καταβολής τροφείων, οι έχοντες ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 7.000€, όσοι έχουν στην οικογένειά τους Άτομο με Αναπηρία 67% και άνω, οι οικογένειες με τέσσερα παιδιά και άνω και τέλος δεν καταβάλλει συμμετοχή το τρίτο παιδί τρίτεκνης οικογένειας, όταν και τα τρία αδελφία φιλοξενούνται στον παιδικό σταθμό.

Πληροφορίες για τα 13 Παραρτήματα των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών και των υπηρεσιών που προσφέρουν, στο τηλέφωνο: 210 6174312-315.

1.2 Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)

Σκοπός του Κ.Α.Π.Η. είναι η πρόληψη ψυχολογικών & κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Μέλος μπορεί να γίνει κάθε πολίτης που είναι από 60 ετών και άνω, αυτοεξυπηρετούμενος και περιπατητικός, κατόπιν αιτήσεως στο παράρτημα της περιοχής του.

Στα μέλη του Κ.Α.Π.Η παρέχεται καθημερινά πρωτοβάθμια νοσηλευτική φροντίδα (μέτρηση πίεσης & σακχάρου), προγραμματισμένες επισκέψεις ιατρών του ΙΚΑ σε όλα τα Παραρτήματα του ΚΑΠΗ για συνταγογραφήσεις φαρμάκων ασφαλισμένων μελών του ΙΚΑ και ΟΓΑ.

Οι φυσικοθεραπευτές του Κ.Α.Π.Η παρέχουν δωρεάν κατ' οίκον φυσικοθεραπεία στα μέλη του και στα μέλη του αρχικού προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», που απευθύνεται σε μοναχικά, ηλικιωμένα, με χαμηλό εισόδημα και μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα. Επιπλέον, μέσω του ΚΑΠΗ υλοποιείται και το πρόγραμμα «Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας», που εκτός από τις προηγούμενες κατηγορίες συμπολιτών μας, απευθύνεται και σε Άτομα με Αναπηρία με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους. Στο ΚΑΠΗ λειτουργούν πολλές ομάδες με ποικίλο αντικείμενο: δημιουργική απασχόληση, ψυχαγωγία, τέχνη, μουσική, χορός, άθληση.

Επισημαίνουμε τη φιланθρωπική δράση των μελών του ΚΑΠΗ μέσω της «ομάδας αγάπης» αλλά και τα τμήματα εκμάθησης ξένων γλωσσών, Η/Υ και εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε οικονομικούς μετανάστες, που λειτουργούν από συνταξιούχους εκπαιδευτικούς.

Πληροφορίες για τα παραρτήματα και τις υπηρεσίες του ΚΑΠΗ στα τηλέφωνα: 210 6142248 & 210 6127703.

1.3 Αθλητικό Κέντρο Δήμου Αμαρουσίου

Στα προγράμματα του Αθλητικού Κέντρου συνοδικά συμμετέχουν πάνω από 4.500 άτομα σε 31 αθλητικές δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες, σε όλες τις γειτονίες της πόλης. Πιο συγκεκριμένα, άτομα με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, πολύτεκνες οικογένειες, μέλη των ΚΑΠΗ και άτομα με ειδικές ανάγκες δεν επιβαρύνονται οικονομικά για τη συμμετοχή τους σε αυτά. Ταυτόχρονα, υπάρχουν εκπαιδευτικά πακέτα συνδρομών με σημαντικές μειώσεις τιμών στα ετήσια και οικογενειακά πακέτα.

Επίσης υπάρχει συνεργασία με τα Special Olympics Ελλάδος και το Σικιαρίδειο Ίδρυμα όπου τους παρέχονται Καθηγητές Φυσικής Αγωγής και οι εγκαταστάσεις του Δημοτικού Κολυμβητηρίου.

Παράλληλα στις καλοκαιρινές αθλητικές δραστηριότητες του Αθλητικού Κέντρου υπάρχουν σημαντικές εκπώσεις για τη συμμετοχή των παιδιών στο αθλητικό Camp και την κατασκήνωση.

Ειδικότερα, για την κατασκήνωση χωρίς οικονομική συνδρομή συμμετείχαν:

- Οι έχοντες ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 15.000 €.
- Όσοι έχουν στην οικογένεια τους άτομο με ειδικές ανάγκες, με κατ'ελάχιστο ποσοστό αναπηρίας 67% (με προσκόμιση βεβαίωσης Υγειονομικής Επιτροπής).
- Οι οικογένειες με τέσσερα παιδιά και άνω (με προσκόμιση πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης).
- Οι χήροι/ες, διαζευγμένες, μονογονεϊκές οικογένειες, φοιτητές, σπουδαστές, στρατιώτες μέχρι 25.000 ευρώ (με προσκόμιση ανάλογης κατά περίπτωση βεβαίωσης).

Για τους εργαζόμενους του Δήμου Αμαρουσίου υπήρχε 50% έκπτωση για κάθε παιδί.

Η σπουδαιότητα της κατασκήνωσης διαφαίνεται από το πολύ μεγάλο ποσοστό, 68% των παιδιών που συμμετείχαν σε αυτήν, όπου πολλὰ από αυτά, κάλυπταν κοινωνικά κριτήρια όπως χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, πολύτεκνες οικογένειες, παιδιά από ιδρύματα κτλ.

Για πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα και το ωράριο στο τηλέφωνο: 210 6107653.

1.4 Πολιτισμός

Η πολιτική του Δήμου στον τομέα του πολιτισμού χαράσσεται στη βάση ότι όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα στην ψυχαγωγία και την πνευματική τους καλλιέργεια. Στόχος είναι η ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων στις πολιτιστικές μονάδες της πόλης, δηλαδή στα μουσεία με τις ξεναγήσεις & τα εκπαιδευτικά προγράμματα, στο Ωδείο και τη Φιλαρμονική του Δήμου, στα χορευτικά τμήματα, στις εκθέσεις ζωγραφικής, στο θέατρο, στο θερινό κινηματογράφο, στις ψυχαγωγικές βραδιές.

Τα Άτομα με Αναπηρία (67% και άνω) έχουν πρόσβαση σε όλους τους χώρους του πολιτισμού και δεν βαρύνονται με κανένα κόστος. Μηδενική συμμετοχή επίσης έχουν οι άποροι και οι πολύτεκνοι (με τέσσερα παιδιά και άνω).

Οι μονογονεϊκές και οι τρίτεκνες οικογένειες, συμμετέχουν με το 50% του αντιτίμου.

Οι μαθητές των σχολείων του Αμαρουσίου μπορούν να επισκεφθούν δωρεάν τα μουσεία (ομαδική ξενάγηση), ενώ οι δημότες βαρύνονται με το 50% της ισχύουσας τιμής εισόδου.

Τέλος, σχεδιάζεται πρόγραμμα δωρεάν ξεναγήσεων στα παιδιά που φοιτούν στα Ειδικά σχολεία της πόλης και σε αυτά του Σικιαρίδειου Ιδρύματος.

Για πληροφορίες σχετικά με την πολιτιστική πολιτική και τα μουσεία στο τηλέφωνο: 210 8021308.

1.4 Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η «Βορέϊος» Βιβλιοθήκη, που θα συνδεθεί σύντομα ηλεκτρονικά με τις βιβλιοθήκες των σχολείων της πόλης μας και με τη Βιβλιοθήκη του Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας, εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2008 και φιλοδοξούμε να αποτελέσει πνευματικό πνεύμονα και κοιτίδα πολιτισμού που θα μεταδίδει αξίες και ιδανικά στη νέα γενιά και σε όλους όσους διψούν για πνευματική τροφή & ψυχική ανάταση.

Είναι δανειστική και προσβάσιμη στα Άτομα με Αναπηρία.

Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210 6147181

1.5 Οργανισμός Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Ποιότητας Ζωής

Ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, ο Οργανισμός χαράσσει ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για τη διευκόλυνση & τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Ειδικότερα:

- Προτείνει και εποπτεύει την κατασκευή ραμπών σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου.
- Σχεδιάζει σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ, την εφαρμογή κομβικών φανοστατών (φανάρια κυκλοφορίας) με ηχητικά σήματα (βομβητές), για τη διευκόλυνση των τυφλών ή με περιορισμένη όραση συμπολιτών μας, οι οποίοι επιπλέον θα προμηθευτούν με ειδικό φορητό κοντρόλ, που θα τους επιτρέπει την ασφαλή τους διέλευση στους δρόμους & τις διαβάσεις της πόλης.
- Εφαρμόζει την ανακύκλωση και αποκομιδή βαρέων ηλεκτρικών συσκευών διευκολύνοντας τα Άτομα με Αναπηρία και τους ηλικιωμένους, παραλαμβάνοντας από την οικία τους βαριά αντικείμενα.
- Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (σεισμός-πλημμύρα-πυρκαγιά-αποκλεισμός λόγω χιονόπτωσης)

σης), εκπονείται σχέδιο ασφαλούς μεταφοράς & συγκέντρωσης σε προστατευόμενους χώρους, σε συνεργασία με την Πολιτική Προστασία και τους εκπαιδευμένους εθελοντές του Δήμου.

Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210 8760150-157

2. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2.1 Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης (ΔΕΑΔΑ)

Είναι φορέας υλοποίησης του προγράμματος «Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας» ενώ συνεισφέρει οικονομικά για τις ανάγκες του Δημοτικού Πολυϊατρείου και του Κέντρου Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης. Υλοποιεί επίσης ευρωπαϊκά προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα όπως:

A) INTI-CITIES: σκοπός του έργου είναι να συνεισφέρει στην Καλή Διακυβέρνηση της Ενσωμάτωσης των Μεταναστών (όπως δημοσιεύθηκε το 2004), και να περιγράψει τους τρόπους με τους οποίους οι πόλεις υλοποιούν τις δεσμεύσεις που αναφέρονται στο σχετικό κείμενο. Συντονιστής – εταίρος είναι το Δίκτυο Eurocities και η ΔΕΑΔΑ συμμετέχει ως εταίρος.

B) BRIEFCASE: σκοπός του έργου ήταν η προώθηση της ισότητας των δύο φύλων και της συμφιλώσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, εξετάζοντας ιδιαίτερα τις υπηρεσίες που παρέχουν τα σχολεία και γενικά οι εκπαιδευτικές δομές στα παιδιά και τους νέους, σε τοπικό επίπεδο προς αυτή την κατεύθυνση. Η ΔΕΑΔΑ συμμετείχε ως εταίρος.

Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210 8760335

2.2 Δημοτική Επιχείρηση Τεχνολογίας

Η Δημοτική Επιχείρηση Τεχνολογίας μέσω του τομέα Εκπαίδευσης παρέχει εκπαίδευση στις εξής θεματικές ενότητες:

- Χειρισμός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
- Συντήρηση Υπολογιστών – Προγραμματισμός
- Επεξεργασία εικόνας – Κατασκευή Ιστοσελίδων
- Ηλεκτρονικό Εμπόριο, πωλήσεις, γραμματεία- βοηθοί διοίκησης
- Εξυπηρέτηση πελατών, αρχές marketing
- Μαθήματα Η/Υ και Αγγλικών σε υπαλλήλους του Δήμου Αμαρουσίου

Σε όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα, υπάρχει ειδικό κοστολόγιο για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Οι άποροι απαλλοτρίσσονται από τα διδάκτρα, ενώ, τα Άτομα με Αναπηρία, οι άνεργοι (κάτοχοι κάρτας ανεργίας) και οι πολύτεκνοι συμμετέχουν με έκπτωση 20% στις προκαθορισμένες τιμές.

Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210 6174305

2.3 Δημοτική Επιχείρηση Κυκλοφορίας

Συνεργάζεται με την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου για την υλοποίηση σχεδίων αναφορικά με την προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία. Με την παραλαβή του επόμενου στόλου μέσω μαζικής μεταφοράς στον Δήμο, προβλέπεται να τεθεί στην κυκλοφορία λεωφορείο προσβάσιμο στα Άτομα με Αναπηρία.

Η Δημοτική Επιχείρηση Κυκλοφορίας έχει την ευθύνη για την χορήγηση θέσεων στάθμευσης αναπηρικού οχήματος. Τα δικαιολογητικά που πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να προσκομίσουν είναι τα εξής:

- Πρόσφατη ιατρική γνωμάτευση από αρμόδιο Ασφαλιστικό Φορέα
- Φωτοτυπία του ειδικού σήματος για αναπήρους, το οποίο δίδεται από το Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων (Λεωφ. Χασιάς, 9^η στάση Αγ. Ανάργυροι- τηλέφωνο: 210 2314104).
- Φωτοτυπία της άδειας κυκλοφορίας, όπου πρέπει να αναγράφεται ότι το όχημα είναι αναπηρικό.
- Φωτοτυπία ταυτότητας του ενδιαφερόμενου.
- Φωτοτυπία λογαριασμού ΔΕΗ ή ΟΤΕ.
- Υπεύθυνη Δήλωση μόνιμης κατοικίας.
- Αίτηση με τα επισυναπτόμενα δικαιολογητικά στο πρωτόκολλο της Δημοτικής Επιχείρησης Κυκλοφορίας.

Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210 8760111

2.4 Δημοτική Επιχείρηση Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών

Με σκοπό την παροχή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες αλλήλ και υπηρεσιών πρόληψης και προαγωγής της υγείας, λειτουργεί η Δημοτική Επιχείρηση Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών. Με το συντονισμό της ΔΕΠΚΥ λειτουργεί το Δημοτικό Πολυϊατρείο και το Κέντρο Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης.

2.4.1. Το Δημοτικό Πολυϊατρείο

Το Δημοτικό Πολυϊατρείο αποτελεί κοινοτική δομή με στόχο την πρόληψη και την καλύτερη πρόσβαση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. Στελεχώνεται από διοικητικό & νοσηλευτικό προσωπικό, ενώ διαθέτει ιατρούς όλων των ειδικοτήτων, οι οποίοι προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους σε πολίτες που έχουν ανάγκη (άποροι, ανασφάλιστοι, ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ). Σε κάθε ιατρείο γίνεται λήψη ιατρικού ιστορικού, κλινική εξέταση, παραπομπή για περαιτέρω διαγνωστικό έλεγχο, συνταγογραφία. Λειτουργεί ιατρείο σκολίωσης - κύφωσης, οστεοπόρωσης, συμβουλευτικής διακοπής καπνίσματος

Στο Πολυϊατρείο διενεργούνται: μέτρηση αρτηριακής πίεσης, ενεσοθεραπεία, εργαστηριακές εξετάσεις (μέτρηση σακχάρου & χοληστερίνης, stick ούρων), καρδιογρά-

φημα, φυσιοθεραπεία, Test- pap, σπιρομέτρηση κ.ά.

Στον τομέα της πρόληψης και της Προαγωγής της υγείας διενεργούνται οι παρακάτω δράσεις:

- Εμβολιασμός κατά της γρίπης σε άπορους, ανασφάλιστους, ασφαλισμένους ΟΓΑ, μέλη του ΚΑΠΗ, σε Παιδαγωγούς των Βρεφονηπιακών Σταθμών.
- Εμβολιασμοί κατά της διφθερίτιδας & τετάνου σε εργαζομένους του Δήμου και σε άλλες ομάδες πληθυσμού
- Προληπτικός οδοντιατρικός έλεγχος και άλλα προγράμματα πρόληψης στα σχολεία
- Μέτρηση οστικής μάζας με υπερηχογράφημα πτέρνας
- Πρόληψη για τον καρκίνο μαστού και τραχήλου της μήτρας
- Προγράμματα για τον σακχαρώδη διαβήτη και την παιδική παχυσαρκία
- Ενημέρωση για το κάπνισμα, την υπέρταση, τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια

Το Πολυϊατρείο χορηγεί βεβαιώσεις υγείας, βεβαιώσεις για το Δημοτικό Κοιμητήριο και για την εγγραφή στο σχολείο & τις αθλητικές δραστηριότητες. Επίσης πραγματοποιείται θεώρηση βιβλιαρίων του Δημοσίου και του ΤΣΑΥ κάθε Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή.

Πληροφορίες για τα προγράμματα στα τηλέφωνα: 210 8028330 και 210 8067492.

2.4.1 Το Κέντρο Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

Το Κέντρο Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης του Δήμου πραγματοποιεί διαγνωστικό, συμβουλευτικό και θεραπευτικό έργο σε ατομικό & ομαδικό επίπεδο.

Αποτελεί μια ολοκληρωμένη κοινοτική δομή που στοχεύει στην πρόληψη και την προαγωγή της ψυχικής υγείας των κατοίκων της πόλης. Το κέντρο στελεχώνεται από διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό, ενώ στο επιστημονικό προσωπικό περιλαμβάνονται οι εξής ειδικότητες: ψυχίατρος, παιδοψυχίατροι, ψυχολόγοι, κλινικός ψυχολόγος, σχολικός ψυχολόγος, λογοπεδικός, οικογενειακοί θεραπευτές και η κοινωνική λειτουργός που είναι υπεύθυνη του κέντρου. Παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Αξιολόγηση ψυχολογικών, συναισθηματικών, αναπτυξιακών δυσκολιών
- Συμβουλευτική & ψυχοθεραπευτική υποστήριξη ατόμου, ζεύγους και οικογένειας.
- Ψυχιατρική υποστήριξη
- Ομάδες ψυχολογικής υποστήριξης ενηλίκων (διαχείριση άγχους, απογοήτευσης, κοινωνικών πιέσεων κ.α.)
- Αξιολόγηση δυσκολιών στη μάθηση και το λόγο, λογοθεραπεία και παρακολούθηση μαθησιακών δυσκολιών
- Συνεργασία με το «Αμαθείο» Οικοτροφείο θηλέων

- **Συμμετοχή σε προγράμματα Προληπτικής Ιατρικής:**

- Νευρική ανορεξία, κατάθλιψη, εξαρτήσεις, AIDS
- Διασύνδεση με Δημόσια Νοσοκομεία, ιατροπαιδαγωγικά κέντρα, υπηρεσίες και φορείς ψυχικής υγείας
- Διάθεση χώρου για συναντήσεις ομάδων αυτοβοήθειας συγγενών χρηστών ουσιών
- Συμβουλευτική στις μονάδες εκπαίδευσης
 - Συμβουλευτική σε διευθυντές, καθηγητές, δασκάλους, γονείς & μαθητές.
 - Σεμινάρια βασικής κατάρτισης εκπαιδευτικών σε ζητήματα ψυχικής υγείας, μαθησιακών δυσκολιών και συμπεριφοράς.
 - Συμμετοχή σε προγράμματα αγωγής υγείας των μαθητών με βιωματικές συναντήσεις στις τάξεις.
 - Βιωματικές συναντήσεις με γονείς σε συνεργασία με τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, για την ευαισθητοποίηση τους σε θέματα ψυχικής υγείας.
 - Αξιολόγηση αναπτυξιακών δυσκολιών στα παιδιά

Πληροφορίες για τα προγράμματα και τις υπηρεσίες του Κέντρου Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης στα τηλέφωνα: 210 8027639 & 210 8025903.

3. ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

3.1 Οργανισμός Πρόνοιας & Πολιτικής Προστασίας

Είναι από τους κύριους φορείς άσκησης της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου με σκοπό τη στήριξη των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Απευθύνεται:

- Σε άτομα με σοβαρά κοινωνικά & οικονομικά προβλήματα.
- Σε μοναχικούς συνανθρώπους μας, χωρίς οικογενειακό υποστηρικτικό περιβάλλον.
- Σε Άτομα με Αναπηρία.
- Σε μονογονεϊκές οικογένειες.
- Σε άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες & μετανάστες.
- Σε αποφυλακισμένους & πρώην χρήστες τοξικών ουσιών.
- Σε μακροχρόνια ανέργους

Παρεχόμενες υπηρεσίες

- Ενημέρωση για πάσης φύσεως θέματα προνοιακού χαρακτήρα τόσο σε τοπικό, όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- Συμβουλευτική υποστήριξη βραχείας διάρκειας.

- Κατ' οίκον επισκέψεις από κοινωνικούς λειτουργούς.
- Συνεργασία με Ιδρύματα και λοιπές αρχές (Αστυνομία, Εισαγγελία, Νοσοκομεία) με σκοπό την πληρέστερη αντιμετώπιση των περιστατικών.
- Οικονομικές ενισχύσεις για έκτακτες ανάγκες και παροχές σε είδος και συγκεκριμένα: τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης, είδη ρουχισμού, διατακτικές επιταγές τις περιόδους των εορτών.
- Συνεργασία με επαγγελματίες και επιχειρήσεις της πόλης μας από την οποία ωφελούνται, όσοι έχουν προϋποθέσεις απορίας, στα εξής: Παρέχεται δωρεάν φοίτηση σε φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης, σε φροντιστήρια ξένων γλωσσών, σε φροντιστήρια εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών και δωρεάν συμμετοχή σε γυμναστήρια της πόλης μας.
- Υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης ευπαθών κοινωνικών ομάδων με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως:

α) Νέα Δομή «Βοήθεια στο σπίτι», που παρέχει υπηρεσίες κοινωνικής εργασίας, νοσηλευτικής φροντίδας και οικογενειακής βοήθειας. Απευθύνεται σε Άτομα με Αναπηρία, μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα και ηλικιωμένους με προτεραιότητα στους μοναχικούς με εισοδήματα που δεν τους επιτρέπουν να διαβιούν αξιοπρεπώς.

β) Γραφείο Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Κ.Υ.Υ.), με κύριο στόχο τη διασύνδεση των εξυπηρετούμενων με τις δομές προώθησης στην απασχόληση για την καταπολέμηση του άμεσου και έμμεσου αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.

γ) Πρόγραμμα Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Σ.Υ.Υ.), με κύριο στόχο την κοινωνική & εργασιακή προετοιμασία καθώς και την ενδυνάμωση των ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Απευθύνεται σε μετανάστες, ΑμεΑ, μονογονεϊκές οικογένειες και χρήστες υπηρεσιών ψυχικών υγείας (το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε και αναμένεται νέα πρόταση).

Πληροφορίες για τα αντικείμενα της Πρόνοιας στα τηλέφωνα: 210 8025618-210 8064031

3.2 Ο Οργανισμός Υγείας

Πρόκειται για μη κερδοσκοπικό οργανισμό που εστιάζει στην προάσπιση της υγείας των δημοτών και στην αναβάθμισή της σε όλα τα επίπεδα.

Οι βασικότερες δράσεις του είναι οι εξής:

- Οργάνωση εθελοντικής αιμοδοσίας, διατήρηση & διαχείριση της Δημοτικής Τράπεζας Αίματος.
- Ενημέρωση & πληροφόρηση των πολιτών για τους τρόπους υγιεινής διαβίωσης και για προγράμματα σχετικά με την προληπτική ιατρική.

- Αξιοποίηση της εθελοντικής προσφοράς των ιατρών της πόλης σε αναξιοπαθόντες συμπολίτες μας, συνεργασία με το γραφείο εθελοντισμού.
- Προαγωγή της πνευματικής, καρδιαγγειακής, οδοντικής, αναπαραγωγικής & σεξουαλικής υγείας.
- Ενημερωτικά προγράμματα για θέματα όπως το κάπνισμα, το αλκοόλ και τα ναρκωτικά, την πρόληψη του καρκίνου.
- Ενημερωτικές συζητήσεις για θέματα που αφορούν κυρίως τους νέους, όπως η διατροφή και η πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων.
- Δράσεις ενημέρωσης των πολιτών που προωθούν την ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων σε όλες τις υπηρεσίες παροχής υγείας.
- Δράσεις για την εξασφάλιση υγιούς και ασφαούς περιβάλλοντος στους παιδικούς σταθμούς και τα σχολεία.

Πληροφορίες για τα προγράμματα του Οργανισμού Υγείας στο τηλέφωνο: 210 8067888.

4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Ο Δήμος Αμαρουσίου αφουγκράζεται τις ανάγκες της κοινωνίας, αναβαθμίζει τις υπάρχουσες υπηρεσίες, αξιολογεί και σχεδιάζει νέες δομές με σκοπό την αρτιότερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Σε αυτό το πλαίσιο, στην ατζέντα της κοινωνικής πολιτικής υπάρχουν τα εξής:

4.1 Το Ταμείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Η δημιουργία του Ταμείου θα έχει στόχο: α) την εισοδηματική ενίσχυση και κοινωνική προστασία απόρων κατοίκων της πόλης και άλλων που ανήκουν σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑμεΑ, μονογονεϊκές οικογένειες, κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά κ.α.) και β) δράσεις και υποδομές με αποκλειστικό σκοπό την κοινωνική προστασία & αλληλεγγύη.

4.2 ΚΕΠ Πρόνοιας

Ένα έργο μεγάλης σπουδαιότητας που προβλέπεται να εξυπηρετήσει χιλιάδες συμπολίτες μας που ανήκουν οι ίδιοι ή μέλος της οικογένειάς τους σε ευπαθή κοινωνικά ομάδα, είναι η δημιουργία **Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών προνοιακού χαρακτήρα**. Θα διεκπεραιώνονται διοικητικές πράξεις που αφορούν την επιδοματική πολιτική σε εθνικό και τοπικό επίπεδο ώστε να ελαχιστοποιείται η γραφειοκρατία και η ταλαιπωρία των πολιτών.

4.3 Ξενώνας Κακοποιημένων Γυναικών

Ο Ξενώνας θα εξυπηρετεί τις ανάγκες των γυναικών και των παιδιών τους που βρί-

σκονται σε κρίση και βιώνουν την οικογενειακή βία. Εξειδικευμένο προσωπικό θα παρέχει προστασία και ψυχολογική υποστήριξη, ενώ η διεύθυνσή του θα παραμένει απόρρητη για λόγους ασφάλειας.

4.4. Κοινωνικό Παντοπωλείο

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο πρόκειται να δημιουργηθεί με σκοπό την κάλυψη σημαντικών αναγκών άπορων οικογενειών της πόλης μας. Θα διαθέτει είδη παντοπωλείου, ιματισμού, οικιακού εξοπλισμού, σχολικά είδη, παιχνίδια κ.ά. Οι οικογένειες θα επιλέγονται από την κοινωνική υπηρεσία, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και στόχος είναι η λίστα των ωφελομένων να ανανεώνεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Αδαμάκη Ν. (2003).** Οδηγός για Γυναίκες Αρχηγούς Μονογονεϊκών Οικογενειών, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
- **Αλιπράντη-Μαράτου Λ. (2002).** Διακρατικός Οδηγός για τη Μονογονεϊκότητα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
- **Βράτσαλης Κ, Γκόβαρης Χ, Σκούρτου Ε. (2004).** Μετανάστευση στην Ελλάδα και Εκπαίδευση: Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης – Προκλήσεις και Προοπτικές βελτίωσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εμπειρογνωμοσύνη για το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής
- **Boyle M. (2002).** "Schizophrenia A Scientific Delusion?" 2nd ed. Routledge. London
- **Δαμανάκης Μ. (2002).** Η Εκπαίδευση των Παλληνοσούντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα, Gutenberg, Αθήνα
- **Ζαϊμάκης Γ. (2002).** Κοινωνική Εργασία και Τοπικές Κοινωνίες: Ανάπτυξη, Συλλογική Δράση & Πολυπολιτισμικότητα, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- **Κασσιμάτη Κ. (2006).** Η ένταξη των Αλλανών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, στο: Μπαγκαβός Χ., Παπαδοπούλου Δ., Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, Gutenberg, Αθήνα
- **Λασσιθιωτάκη (2005).** www.selftherapy.gr
- **Ηλιάδη Α.Κ. (2008).** Οι τέχνες ως παράγοντας διατήρησης & ανάκτησης της ψυχικής υγείας του ανθρώπου-Art Therapy, χοροθεραπεία, μουσικοθεραπεία, δραματοθεραπεία. www.e-psychology.gr
- **Μαράτου-Αλιπράντη Λ., Γκαζών Ε. (2005).** Μετανάστευση και υγεία-ηρόνοια. Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης - Προκλήσεις και προοπτικές βελτίωσης, ΕΚΚΕ
- **Μουσσούρου ΛΜ. (2003),** Μετανάστευση & Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα & την Ευρώπη, Gutenberg, Αθήνα
- **Μουσσούρου ΛΜ. (2005),** Οικογένεια και οικογενειακή πολιτική, Gutenberg, Αθήνα
- **Μπαγκαβός Χ, Παπαδοπούλου Δ, Συμεωνάκη Μ.** Μετανάστευση και Παροχή Υπηρεσιών σε Μετανάστες στην Ελλάδα, Πάντειο Πανεπιστήμιο, ΚΕΚΜΟΠΟΠ, ΚΕΚ/ΙΝΕ ΓΣΕΕ
- **National Institute for Health and Clinical Excellence (2008).** Draft for Consultation: «Medicines Concordance and Adherence: involving adults and carers in decisions about prescribed medicines»
- **Οικονόμου Μ. (2006).** Σύλλογος Οικογενειών Ψυχικής Υγείας
- **Παπαδοπούλου Δ. (2006).** Μορφές κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών. Το παράδειγμα της Περιφέρειας Αττικής, στο: Μπαγκαβός Χ., Παπαδοπούλου Δ., Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, Gutenberg, Αθήνα
- **Roth T. & Fonagy P. (2004).** 'What works for whom?' A critical review of psychotherapy Research. 2nd edition. The Guildford Press

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

- **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικού Τομέα Αθηνών,** Λ. Μεσογείων 448 Α, τηλέφωνα: Γραφείο Κοινωνικών Λειτουργιών: 210 6087060 - 066 / Γραφείο επιδομάτων: 210 6087040-41

- **Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία (2007)**, Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
- **Οδηγός του Πολίτη με ειδικές ανάγκες-Ίσες ευκαιρίες για όλους (2001)**, Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
- **Οδηγός Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (2004)**, Σκλάβου Κ., Μιτίλης Α. & Σκαλή Θ., Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ)
- **Οδηγός κοινοτήτων των μεταναστών στην Ελλάδα (2008)**, Αναπτυξιακή Σύμπραξη Ενδυνάμωση των οικονομικών μεταναστών & προσφύγων στην αγορά εργασίας-Φόρουμ Μεταναστών
- **Οδηγός «Απλές συμβουλές ισότητας για την εργαζόμενη μητέρα & τον εργαζόμενο πατέρα» (2007)**, Γενική Γραμματεία Ισότητας-Υπουργείο Εσωτερικών
- **Οδηγός του ασφαλισμένου (2003)**-ΙΚΑ
- **Οδηγός Δομών και Υπηρεσιών Βορείων Προαστείων, Δίκτυο Φορέων Ψυχικής Υγείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΕΠΑΨΥ (2006)**
- **«Στήριξη & αλληλεγγύη στις γυναίκες της Ελλάδας και του κόσμου»**
- **Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών**
- **Πανελλήνιος Σύλλογος Μελών Μονογονεϊκών Οικογενειών**
- **Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Γονέων & Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία**
- **Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Υγεία-Πρόνοια 2000-2006'. Δικαιώματα Ψυχικώς Πασχόντων. Μονάδα υποστήριξης & παρακολούθησης "Ψυχαργός-Β' Φάση". Ε.Π.Ι.Ψ.Υ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Ιατρική Σχολή, ΕΚΚΕ, ΟΜΑΣ ΑΕ. Δεκέμβριος 2004**

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- www.statistics.gr (Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας)
- www.nchr.gr (Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου)
- www.parliament.gr/politeuma/default.asp (Ελληνικό Κοινοβούλιο)
- www.et.gr (Εθνικό Τυπογραφείο)
- www.imepo.gr (Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής)
- www.coe.int (Συμβούλιο της Ευρώπης)
- www.tebe.gr (Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών)
- www.oga.gr (Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων)
- www.oaed.gr (Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού)
- www.ika.gr (Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων)
- www.synigoros.gr (Συνήγορος του Πολίτη)
- www.isotita.gr (Γενική Γραμματεία Ισότητας)
- www.kethi.gr (Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας)
- www.disabled.gr (Αναπηρία Τώρα)
- www.ypes.gr (Υπουργείο Εσωτερικών)
- www.ypepth.gr (Υπουργείο Παιδείας)
- www.mohaw.gr (Υπουργείο Υγείας)
- www.who.int (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας)
- www.ec.europa.eu/health (Δημόσια Υγεία - Ευρωπαϊκή Επιτροπή)

